

*Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu,
miluiește-mă pe mine, păcătosul.*

Copilărie după gratii

Valeriu Romică Pietrăroiu

Penitenciarul Târgu Jiu

Priviți, vă rog, la mine, sunt delicventul juvenil,
Sunt cel ce udă lumea cu lacrimi de copil,
Mă joc cu alte jocuri, am alte jucării,
Terenul meu de joacă e-nchis în pușcării.

În loc să am ca paznic un înger păzitor,
Pe mine mă păzește un supraveghetor.
Îmi mângâi printre gratii bucata mea de cer,
Căci cerul lumii mele e îngrădit de fier.

Eu nici măcar în vise nu mă mai văd zburând,
Cel mai adesea, noaptea, eu mă trezesc plângând.
Copilăria toată mi-e scrisă-n cazier,
Și nu mai am nimic, nimic la care să mai sper.

Nu vreau să cred de-acum că sunt bătrân,
Mai vreau să cred în zâne, să cred în Moș Crăciun,
Mai vreau încă patine, vreau să mă scald în iaz,
Vreau raza mea de soare, să-mi umble pe obraz.

Aici e noaptea lunii, cum puneți flori în ea?
Cum pot să-nvețe aici copii de vârsta mea?
Trăind în întuneric, cum aş putea să cresc?
Crezând că anormalul este ceva firesc?

(continuare la pag. 4)

Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiți unul pe altul (In. 13, 34)

CUPRINS

Porunca Iubirii apare cu binecuvântarea **Arhiepiscopiei Sibiului**

Credința și dragostea dinții

**Actul prin care s-a promulgat dogma
infaibilității papale / 5**

Urmările Schismei la Români (I)

– Patriarhul Iustin Moiescu / 14

Mihai Viteazul – scut și lance a Ortodoxiei

– Dr. Iosif Niculescu / 31

Fulgerul sectar din penitenciare – Ion Marinaș / 44

Ăpostazia vremurilor din urmă

Vai vouă, ecumeniști fățarnici

– Hristu K. Livanos / 47

Biserica și Școala sunt Una - Prof. Vasile Solcanu / 52

Vindecarea sufletului.

Rugăciune, înfrânare și iubire

Rugăciunea și fapta creștină

– Arhim. Teofil Părăian / 54

Cu Hristos după gratii

– Valeriu Romică Pietrăroiu / 70

Știri pe scurt din țară și din lume 82

Cartea ortodoxă prin poștă. Talon Abonamente 90

Pace ție, cititorule!

C
A
L
E
A

A
D
E
V
Ă
R
U
L

V
I
A
T
A

C
R
E
D
I
N
T
A

N
Ă
D
E
J
D
E
A

D
R
A
G
O
S
T
E
A

N-am venit să stric Legea ci să o plînesc (Mt. 5: 17).

Iubirea aproapelui este plînirea Legii (Rom. 13:10)

(continuare de la pag.2)

Cam ce povești voi spune, atunci când voi fi tată?

Ce grozăvii urmează după... „A fost odată”?

O să mai poată oare ca mâna să-mi alinte?

Voi ști să-mi cresc copiii? Voi ști să fiu părinte?

Sunt, totuși, ani de zile, de stăm aici atât,

În locul frumuseții, noi vom vedea urât,

Nu căutați la noi, în altă parte-i vina,

De vreți să-mi ștergeți răul, găsiți-mi rădăcina.

Din nuca cea mai tare, sădită, iese pom,

Deci căutați în mine, sămânța mea de om,

Găsiți pământul bun, în care s-o sădiți,

Udați răsadul bine, dar grădinari să fiți.

Cătați-vă în suflet, atunci când judecați,

Aveți copii ca mine, la ei să vă uitați,

Gândiți-vă mai bine, băgați mai bine seamă,

Măcar fie-vă milă, mi-e tare dor de mamă.

Important!

**Începând cu acest număr, revista Porunca Iubirii va avea 90
de pagini și va costa 3,50 lei/ex.**

Faceți cunoscută

“PORUNCA IUBIRII”

tuturor oamenilor!

**Credința și
dragostea dintâi**

“Dar am împotriva ta că ți-ai părăsit dragostea dintâi. Adu-ți aminte de unde ai căzut și pocăiește-te...” - Ap.2,4

Actul prin care s-a promulgat dogma infailibilității papale*

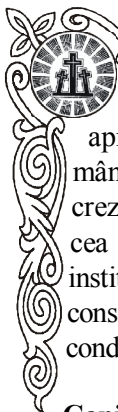
Constituția Dogmatică Primă despre Biserica lui Christos

Pin, Episcop slujitorul slujitorilor lui Dumnezeu.

Cu aprobarea Sfântului Sinod întru veșnică amintire.

Păstorul cel veșnic și episcopul sufletelor noastre, ca să facă veșnică lucrarea mântuitoare a răscumpărării Sale, a ho-tărât să întemeieze Sfânta Biserică, în care ca în casa lui Dumnezeu celui viu, toți credincioșii să fie uniți prin legătura unei singure credințe și a unei singure iubiri. Iată pentru ce, înainte de a Se preamări, El a rugat pe Părintele Său, nu numai pentru Apostoli, ci și pentru cei ce vor crede prin cuvântul lor întru El, ca toți una să fie, precum Fiul Însuși și Părintele una sunt.¹

În ce chip așadar, alegându-și apostolii pe care i-a scos din lume, i-a trimis pre ei, precum Însuși fusese trimis de Părintele Său, tot așa El a voit să existe în Biserica Sa păstori și dascăli până la sfârșitul veacurilor. Dar, pentru ca episcopatul să fie unul și neîmpărțit și ca mulțimea credincioșilor să fie conser-vată în unitatea de credință și de împărtășire de către preoți uniți între ei, **punând pe fericitul Petru mai pe sus de ceilalți apostoli**, El a instituit într-însul principiul veșnic și temelia văzută a acestei îndoite unități, pentru ca pe soliditatea lui să se alcătuiască templul cel veșnic, și ca pe tăria credinței sale să se înalțe Biserica, a căreia înălțime trebuie urcată până la cer.² Si deoarece porțile iadului se ridică din toate părțile, cu o ură din zi în zi mai mare,

împotriva temeliei dumnezeiește așezate a Bisericii, pentru a o răsturna, dacă aceasta ar fi cu putință, Noi judecăm, cu aprobarea Sfântului Conciliu, că este necesar pentru apărarea, mântuirea și sporirea turmei catolice, să propunem, pentru a fi crezută și păstrată de către toți credincioșii, conform cu credința cea veche și statornică a Bisericii universale, învățătura despre instituirea, perpetuitatea și natura **sfântului primat apostolic**, în care consistă puterea și soliditatea întregii Biserici, și să proscriem, și să condamnăm erorile contrare și atât de primejdioase turmei Domnului.

Capitolul 1

Despre instituirea primatului apostolic în persoana fericitului Petru

Noi învățăm, deci și declarăm, potrivit cu mărturiile Evan-gheliei, că primatul de jurisdicție asupra Bisericii universale a lui Dumnezeu a fost nemijlocit și direct promis și dăruit de Domnul Nostru Iisus Christos fericitului Apostol Petru. Într-adevăr numai către Simon căruia-i zisese: „*Tu te vei chema Chifă*”³, după ce își făcuse publică mărturisirea sa: „*Tu ești Christosul, Fiul lui Dumnezeu celui viu*”; numai lui Simon a adresat Domnul aceste cuvinte: „*Fericit ești tu, Simone, fiul lui Iona, că nu trup și sânge ți-au dezvăluit ție aceasta, ci Tatăl Meu, cel din ce-ruri; Și Eu îți zic ție că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu vor birui-o; Și îți voi da ție cheile împărăției cerurilor și orice vei lega pe pământ va fi legat și în ceruri, și orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat și în ceruri*”⁴. Și tot așa numai lui Simon Petru i-a dăruit Iisus, după învierea Sa, jurisdicția de Păstor suprem și de cârmuitor asupra întregii sale turme, zicându-i: „*Paște mie-lușei mele, Paște oile mele*”⁵. Acestei învățături așa de învederate a Sfintelor Scripturi, așa cum a fost ea înțeleasă întot-deauna de Biserica catolică, sunt vădit contrare părerile perverse ale acelor care, răsturnând forma de conducere așezată de Christos Domnul nostru în Biserica Sa, tăgăduiesc că Petru singur a fost investit de Christos cu un adevărat și propriu primat de jurisdicțiune mai presus decât ceilalți apostoli, fie considerat izolat, fie toți împreună; sau care afirmă, că însuși acest primat n-a fost nemijlocit și direct dăruit fericitului Petru, ci Bisericii, și că de către aceasta i-a fost el transmis ca slujitor al acestei Biserici.

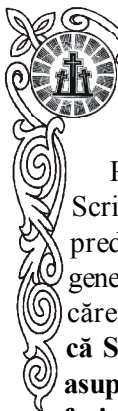
Dacă deci cineva zice că fericitul apostol Petru n-a fost instituit de către Domnul nostru Iisus Christos principe al tuturor Apostolilor și cap văzut al întregii Biserici luptătoare; sau că același n-a primit direct și nemijlocit de la Domnul nostru Iisus Christos decât **un primat de onoare, nu însă unul de ade-vărată și proprie jurisdicție**, să fie anatema.

Capitolul II

Despre perpetuitatea primatului lui Petru în pontificii [papii] romani

Dar ceea ce Principele Păstorilor și Păstorul suprem al oilor, Domnul nostru Iisus Christos a așezat în persoana fericitului Apostol Petru pentru mântuirea cea veșnică și binele nepieritor al Bisericii, e necesar ca aceasta să subziste neconținut prin același autor și în Biserică, care întemeiată pe piatră, va rămâne statornică până la sfârșitul veacurilor. Nu e îndoielnic pentru nimeni, dimpotrivă, este un fapt cunoscut în toate veacurile, că Sfântul și preafericitul **Petru**, principe și cap al Apostolilor, stâlp al credinței și temelie a Bisericii catolice, care a primit de la Domnul nostru Iisus Christos, mântuitor și răscumpărător al neamului omenesc, cheile împărăției, **trăiește, ocârmuiește și judecă până în timpul de acum și fără încetare în succesorii săi episcopii Sfântului Scaun roman, întemeiat de dânsul și consacrat prin sângele său.**⁶ De aceea, oricine urmează lui Petru în acest scaun, primește, în virtutea instituției lui Christos Însuși, primatul lui Petru asupra Bisericii universale. Economia adevărului rămâne deci, și fericitul Petru, păzind întotdeauna soliditatea pietrei, pe care a primit-o, n-a părăsit slujba guvernării Bisericii.⁷ Din cauza aceasta a fost totdeauna necesar ca orice Biserică, adică universalitatea credincioșilor, răspândiți în toate locurile să se pună în legătură cu Biserica romană din cauza rangului ei proeminent, pentru ca, uniți, ca membre cu căpeteniile lor, în acest Scaun, de unde emanează asupra tuturor drepturile venerabilei comunități, ei să nu formeze decât un singur și același corp.⁸

Dacă deci cineva zice că nu din instituția lui Iisus Christos sau din drept dumnezeiesc are fericitul Petru succesori neîntrerupți în primatul asupra Bisericii universale; sau **că pontificele roman nu este succesorul fericitului Petru în același primat: să fie anatema.**

Capitolul 3

Despre natura și caracterul
primatului pontificelui roman

Pentru ceea ce, sprijiniți pe mărturiile limpezi ale Sfințelor Scrisori și hotărât alipiți la decretele formale și sigure atât ale predecesorilor noștri, pontificii romani, cât și ale Sinoadelor generale, noi reînnoim definiția conciliului de la Florența, în virtutea căreia **toți credincioșii lui Christos sunt obligați să creadă că Sfântul Scaun apostolic și pontificele roman are primatul asupra lumii întregi, că același pontifice roman este urmașul fericitului Petru, principele Apostolilor, adevăratul vicar al lui Iisus Christos, capul întregii Biserici, părintele și dascălul tuturor creștinilor și că lui i-a fost încredințată de Domnul nostru Iisus Christos, în persoana fericitului Petru, deplina putere de a paște, de a conduce și de a cârmui biserica universală, în ce chip se hotărăște și în actele Sinoadelor ecumenice și în sfintele canoane.**

Noi învățăm așadar și declarăm că Biserica romană, prin instituția Domnului, are rangul întâi al puterii ordinare asupra tuturor celorlalte Biserici, și că această **putere de jurisdicție** a pontificelui roman, într-adevăr episcopală, este imediată; că păstorii și credincioșii, atât izolați și deosebit, cât și toți în to-vărășie, oricare ar fi ritul lor și vrednicia lor, îi sunt supuși prin datoria subordonării ierarhice și cea a unei adevărate ascultări, nu numai în lucrurile care privesc credința și moravurile, ci și în cele care aparțin la disciplina și la cârmuirea Bisericii răspândite în tot universul, așa că, păzind unitatea atât de comuniune cât și de mărturisire a aceleiași credințe cu pontificele roman, Biserica lui Christos este o singură turmă sub un singur păstor suprem. Acesta este adevărul învățaturii catolice, de la care nimeni nu poate devia fără a pierde credința și mântuirea.

Însă departe ca această putere a suveranului pontifice să strice acestei puteri ordinare și imediate de jurisdicție episcopale, prin care episcopii, cari, așezați de Duhul Sfânt, au urmat Apostolilor⁹, păstoresc și cârmuiesc ca adevărați păstori, fiecare turma particulară care i-a fost hotărâtă, aceasta din urmă putere este proclamată, confirmată și întărită de păstorul suprem și universal, după cuvântul sfântului

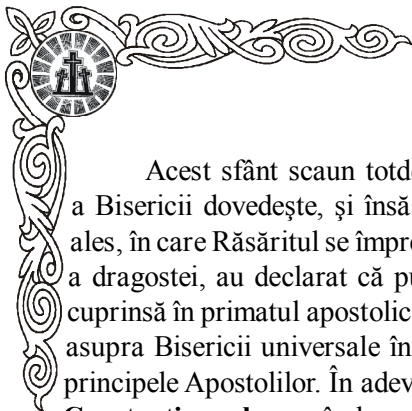
Grigore cel Mare: „Onoarea mea e onoarea Bisericii universale.

Onoarea mea este puterea solidă a fraților mei. Eu sunt într-adevăr onorat când onoarea datorită fiecăruia nu-i e refuzată.”¹⁰

Din această putere supremă a pontifului roman, de a cârmui Biserica universală, rezultă pentru dânsul dreptul de a comunica liber în exercitarea funcțiunii sale cu păstorii și cu turmele întregii Biserici, pentru ca ei să poată fi instruiți și conduși de dânsul în calea mântuirii. De aceea noi condamnăm și reprobăm socotințele aceloră, care zic că această comunicare a capului suprem cu păstorii și cu turmele poate fi împiedecată în mod tacit, sau care o supun puterii seculare, susținând că lucrurile stabilite de scaunul apostolic sau în virtutea autorității sale pentru cârmuirea Bisericii, n-au tărie și autoritate decât dacă sunt confirmate de consimțământul puterii seculare.

Și fiindcă pontificele roman, prin dreptul dumnezeiesc al primatului apostolic, stă în fruntea Bisericii universale, noi învățăm încă și declarăm că **el este judecătorul suprem al credincioșilor**¹¹ și că se poate recurge la judecata lui în toate cauzele care sunt de competența bisericească¹²; că dimpotrivă, judecata scaunului apostolic, mai presus de care nu există altă autoritate, nu poate fi îndreptată de nimeni, și că **nu e permis nimănui să judece judecata lui**.¹³ **Aceia deci, deviază de la adevărata cale a adevărului, care afirmă că e îngăduit să se apeleze judecățile suveranilor pontifici la sinodul ecumenic ca la o autoritate superioară pontifului roman.**

Dacă așadar zice cineva că pontificele roman n-are decât funcțiunea de inspecție și de conducere, și nu deplina și suprema putere de jurisdicție asupra Bisericii universale, nu numai în lucrurile care privesc credința și moravurile, ci și în cele care se țin de disciplina și de cârmuirea Bisericii răspândite în tot universul; sau că el are numai partea principală și nu toată plenitudinea acestei puteri supreme; sau că această putere care îi aparține nu este ordinară și imediată nici asupra tuturor Bisericilor și asupra fiecăreia dintre ele, nici asupra tuturor păstorilor și asupra tuturor credincioșilor, și asupra fiecăruia dintre ei; să fie anatema.

Capitolul 4

Despre magisteriul infailibil al pontificelui roman

Acest sfânt scaun totdeauna a ținut, practica permanentă a Bisericii dovedește, și însăși sinoadele ecumenice, acelea mai ales, în care Răsăritul se împreună cu Apusul în unirea credinței și a dragostei, au declarat că puterea supremă a magisterului este cuprinsă în primatul apostolic, pe care îl poseda pontificele roman asupra Bisericii universale în calitatea sa de urmaș al lui Petru, principele Apostolilor. În adevăr Părinții sinodului al patrulea din **Constantinopol**, mergând pe urmele lor, au dat această mărturisire

solemnă de credință: *„Mântuirea înseamnă mai înainte de toate a păzi regula adevăratei credințe. Și cum cuvântul Domnului Nostru Iisus Christos, zicând: Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi biserica Mea¹⁴, nu poate fi dat uitării, acest cuvânt a fost verificat prin fapte, fiindcă în scaunul apostolic, religia catolică a fost totdeauna conservată nepătată și sfânta învățătură totdeauna propovăduită. Dorind deci să nu ne despărțim întru nimic de credința ei și de învățătura ei, noi nădăjduim să merităm a fi în unitatea de comuniune pe care o predică scaunul apostolic, întru care se află întreaga și adevărata soliditate a religiei creștine.”*¹⁵

Cu aprobarea sinodului al doilea din **Lyon**, Grecii au mărturisit: *„Că sfânta Biserică romană are primatul suveran și deplin și rangul superior asupra Bisericii catolice universale, rang superior, pe care ea recunoaște cu inimă curată și cu umilință, că l-a primit, cu plenitudinea puterii, de la Domnul Însuși în persoana fericitului Petru, principe și cap al Apostolilor, al cărui urmaș este pontificele roman; și, după cum ea e ținută mai mult decât toate celelalte să apere adevărul credinței, tot așa, când se ridică întrebări privitoare la credință, aceste întrebări trebuiesc a fi definite prin judecata ei.”*

În sfârșit, sinodul din **Florența** a definit: *„Că pontificele roman este adevăratul vicar al lui Christos, capul întregii Biserici, și tatăl și învățătorul tuturor creștinilor; și că lui i-a fost dată, în persoana fericitului Petru, de Domnul Nostru Iisus Christos, deplina putere de a paște, de a conduce și de a cârmui Biserica universală.”*¹⁶

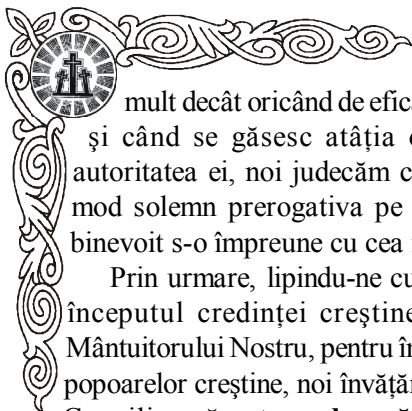

Pentru a împlini datoriile acestei funcțiuni pastorale, predecesorii noștri s-au trudit întotdeauna fără odihnă să propage învățătura cea mântuitoare a lui Christos printre toate popoarele pământului, și au vegheat cu o egală solitudine a o conserva curată și neamestecată peste tot locul unde a fost primită. Iată pentru ce episcopii din întreg universul, când izolați, când întruniți în sinoade, urmând lungul obicei al Bisericii¹⁷ și forma rânduielii antice¹⁸, au avut totdeauna grija să înștiințeze acestui scaun apostolic pericolele care se prezentau mai ales în lucrurile de credință, pentru ca daunele aduse credinței să găsească cea mai bună a lor vindecare acolo unde credința nu poate îndura lipsă.¹⁹

Din partea lor, pontificii romani, după cum îi sfătuia condiția vremilor și a lucrurilor, când convocând sinoade ecumenice, când cerând părerea Bisericii împrăștiată în univers, când prin sinoade particulare, când întrebuițând alte mijloace, pe care li le procura Providența, au definit că trebuia a ține tot ceea ce, cu ajutorul lui Dumnezeu, recunoscuseră conform cu Sfintele Scripturi și cu tradițiile apostolice. Duhul Sfânt n-a fost, într-adevăr, făgăduit urmașilor lui Petru, pentru ca ei să dea pe față, după descoperirile sale, o învățătură nouă, ci ca, cu ajutorul lui, ei să păzească cu sfințenie, și să expună cu fidelitate descoperirea transmisă de către Apostoli, cu alte cuvinte depozitul credinței. Toți venerabilii Părinți au îmbrățișat, și toți sfinții dascăli au venerat și au urmat învățătura lor apostolică, știind foarte bine că **acest Scaun al lui Petru rămâne totdeauna neatins de orice eroare, potrivit cu această dumnezeiască făgăduință a Domnului Mântuitorului Nostru, făcută principelui ucenicilor Săi: „Eu m-am rugat pentru tine să nu scadă credința ta. Și tu, oarecând, întorcându-te, întărește pe frații tăi.”**²⁰

Acest dar al adevărului și al credinței care nu greșește a fost așadar dumnezeiește atribuit **lui Petru și urmașilor lui**** în această catedră, pentru ca ei să-și îplinească slujba lor eminentă pentru mântuirea tuturor; pentru ca întreagă turma lui Christos ferită de ei de pășunatul otrăvit al erorii, să se nutrească cu învățătura cea cerească; pentru ca orice cauză de schismă fiind înlăturată, Biserica să se conserve toată în unitate, și ca sprijinindu-se pe temelia ei, ea să se mențină, neclintită împotriva porților iadului.

Dar, în epoca în care ne aflăm, când lumea are trebuință mai mult decât oricând de eficacitatea salutară a slujbei apostolice, și când se găsesc atâția oameni care caută să înjosească autoritatea ei, noi judecăm că e cu totul necesar să afirmăm în mod solemn prerogativa pe care Fiul unic al lui Dumnezeu a binevoit s-o împreune cu cea mai înaltă slujbă pastorală.

Prin urmare, lipindu-ne cu credință la tradiția care se urcă la începutul credinței creștine, pentru mărirea lui Dumnezeu Mântuitorului Nostru, pentru înălțarea religiei catolice și mân-tuirea popoarelor creștine, noi învățăm și definim, cu aprobarea sfântului Conciliu, că este **o dogmă descoperită dumnezeiește**: Că pontificele roman, când vorbește *ex cathedra*, anume când, împlinind slujba de păstor și de învățător al tuturor creștinilor, în virtutea supremei sale autorități apostolice, el definește că o învățătură asupra credinței sau asupra moravurilor trebuie a fi ținută de Biserica universală, se bucură în mod deplin, prin ajutorul dumnezeiesc care i-a fost promis în persoana fericitului Petru, de acea **infaibilitate**, cu care dumnezeiescul Răscumpă-rător a voit ca Biserica Sa să fie înzestrată, definindu-și învățătura sa cu privire la credință sau la moravuri; și prin ur-mare, că **atare definițiuni ale pontifului roman sunt ireformabile prin ele însăși, și nu în virtutea consimțământului Bisericii**.

Dacă cineva însă, ceea ce să ferească Dumnezeu, ar avea îndrăzneala să contrazică această definiție a noastră, să fie anatema.
(din "Anuarul Academiei Teologice Andreiene" - Sibiu, 1939)

NOTE

* Sublinierile aparțin redacției

¹ Sf. Ioan, XVII 1, 20, 21.

² Sf. Leon cel Mare, sermo IV (al. III) cap. 2, in diem natalis sui.

³ Sf. Ioan, I, 42.

⁴ Sf. Matei XVI, 16-19.

⁵ Sf. Ioan XXI, 15-17.

⁶ Sinodul din Efes, act. III. Sfântul Petru Chrysologul, epistola către preotul Eutiches.

⁷ Sfântul Leon cel Mare, sermo III (al. III). C. 3.

⁸ Sfântul Irineu, Sinodul din Aquilea, Piu VI, Bref Super soliditate.

⁹ Sinodul din Trident.

¹⁰ Sfântul Griorie, epistola XXX.

¹¹ Piu VI, Bref Super soliditate.

¹² Al doilea Conciliu ecumenic de la Lyon.

¹³ Scrisoarea lui Nicolae I către împăratul Mihail.

¹⁴ Sf. Matei XVI, 18.

¹⁵ Din formula papei sf. Hormisdas, așa cum a fost ea propusă de Adrian II și subscrisă de Părinții sinodului al optulea ecumenic, al patrulea din Constantinopol.

¹⁶ Sf. Ioan, XXI 15-17.

¹⁷ Sf. Chiril al Alexandriei către papa Sf. Celestin.

¹⁸ Sf. Inocenție I, către sinoadele din Cartanena și din Mileve.

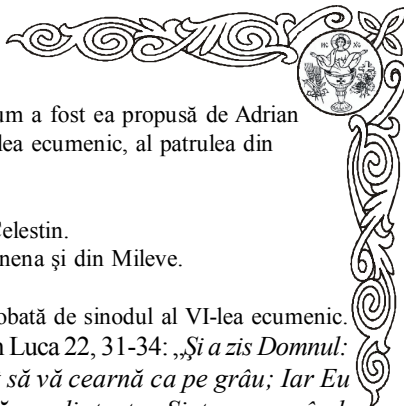
¹⁹ Sf. Bernard, scrisoarea 190.

²⁰ Sf. Agaton, epistola către împăratul, aprobată de sinodul al VI-lea ecumenic.

**** Nota redacției: Analizând versetele din Luca 22, 31-34: „Și a zis Domnul: Simone, Simone, iată satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grâu; iar Eu M-am rugat pentru tine să nu piară credința ta. Și tu, oarecând, întorcându-te, întărește pe frații tăi”, observăm că fariseii catolicii au falsificat traducerea și respectiv interpretarea versetului biblic, în loc de „să nu piară” punând „să nu scadă”. Or, este o distanță de la cer la pământ, la propriu (!), deoarece credința aflată în pericol de a pieri este credința la limita ei cea mai de jos, cea mai slabă (Mt.14, 30-31: Petru: Doamne, scapă-mă!; Iisus: Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?), pe când credința care nu scade, statornică, este la limita ei cea mai de sus. Dacă ar fi rămas statornic în credință (credința nescăzând), atunci a doua parte a versetului nu ar mai avea logică (Și tu, oarecând, întorcându-te, întărește pe frații tăi), căci dacă nu a scăzut în credință, nu trebuie nici să se întoarcă de unde a (s)căzut. Dar și aici viclenia rațiunii a fost incredibilă! Astfel, în loc de **întoarcerea** lui Petru la **Hristos**, la credința în Hristos (la credința dintâi, la dragostea dintâi), fariseii au spus că e vorba de faptul că Petru **s- a întors** (prin urmașii lui, papii) **în locul lui Hristos!** – vicar al lui Hristos. În actul de mai sus, prin care s-a promulgat dogma infailibilității papale (1870), este scris:**

„...acest scaun al lui Petru rămâne totdeauna **neatins de orice eroare**, potrivit cu această dumnezeiască făgăduință a Domnului Mântuitorului Nostru, făcută principelui ucenicilor Săi: 'Eu m-am rugat pentru tine să nu **scadă** credința ta. Și tu, oarecând, **întorcându-te**, întărește pe frații tăi'. Acest dar al adevărului și al **credinței care nu greșește** [care nu scade] a fost așadar dumnezeiește atribuit lui Petru și **urmașilor lui** [papii]” (sublinierile ne aparțin).

Iată deci că la baza infailibilității papei stă o traducere falsă și o interpretare falsă, de unde rezultă și o infailibilitate falsă. Pentru cei onești e de ajuns să amintim că **Petru a greșit în credință** încă de la începuturi, fiindcă a continuat practicile iudaizante (tăierea împrejur etc.) chiar și asupra neiuideilor (pentru a nu fi prigonit de iudei) până la sinodul apostolic din anul 49 sau 50.

Readucem în actualitate un studiu preluat din revista patriarhală "Ortodoxia" din 1954 (anul VI, numărul 2-3, aprilie-septembrie, pp. 339-364), unde a fost publicat cu ocazia împlinirii a 900 de ani de la "ieșirea lumii din Biserică"; republicat acum în contextul dezbaterii primatului papal de către Comisia Mixtă de Dialog Teologic între Vatican și Biserica Ortodoxă; întrunirea va avea loc în septembrie 2010 la Viena.

Urmările schismei la români

(I)

*Diac. Prof. Gheorghe I. MOISESCU
(ulterior PATRIARHUL IUSTIN MOISESCU)*

La 16 iulie 1054, când trufașul cardinal Humbert arunca pe prestolul bisericii Sfânta Sofia din Constantinopol anatema, prin care excomunica pe patriarhul ecumenic Mihail Cerularie și pe toți "părtașii lui" [1]), românii abia se iviseră în istorie ca popor aparte [2]). Împărțiți și învăluți de alte neamuri, ei n-au putut grabnic să-și întocmească un stat al lor cu Domn și Vlădică, așa ca să ne lase urme scrise, ci și-au dus viața lor pașnică, păscând turme, arând pământul sau cărând mărfuri pe cai însămărați [3]). Tăinuit sub felurite numiri străine, ținutul acesta străjuit de Tisa, Dunăre și Carpați, având înfățișarea unei cetăți întărite de Dumnezeu cu ziduri de munți, cu văi de ape adânci, cu păduri nestrăbătute și câmpii întinse, nu poate fi deslușit decât târziu de tot în istoriile cronicarilor. Totuși, în letopisețele grecești, latine sau slavone de prin veacul XI-XII sunt amintiți rareori și românii pentru fapte de vitejie, pentru treburile de credință sau felurite alte întâmplări [4]).

Așadar, ce puteau afla românii răsfirați, creștini dintru început, despre dezbinarea bisericească numită "schismă", când nici alte popoare vecine mai întinse și mai puternice decât ei, nu știau încă nimic cu privire la ruperea legăturilor de dragoste și de bună înțelegere dintre Biserica de Răsărit și Biserica de Apus [5]). Este adevărat că săvârșirea schismei la 1054 a trecut pentru contemporani fără interesul și

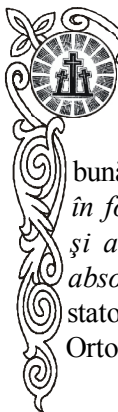
răsunetul ce am crede azi că trebuie să fi avut [6]). Unitatea bisericească nu se socotea atunci nici pentru întâia oară și poate nici cu totul ruptă. Neînțelegeri care să fi tulburat pentru o vreme legăturile dintre Constantinopol și Roma, erau de mult obișnuite. Chiar și epoca de înflorire bisericească a sinoadelor ecumenice a cunoscut unele încercări de schisme [7]).

Deși unii istorici cred că raporturile dintre Biserica de răsărit și cea de apus au fost bune până în anul 1054 [8]), și că legăturile dintre popoare au rămas nestingherite și după aceea [9]), totuși, se dovedește că despărțirea Bisericilor din veac. IX și XI nu poate fi privită în chip mărginit și socotită drept fapta unui patriarh de Constantinopol, izvorâtă doar din ura grecilor față de latini, sau din pricina unor pretenții deșarte de neatârnare bisericească [10]). Într-adevăr, schisma are la obârșie și aceste pricini mari și mici, fără de care de s-ar fi întâmplat, ar fi fost mai târzie și poate mai puțin primejdioasă. Deosebite însă treptat ca limbă, cultură și tradiție, despărțite prin împărțirea imperiului roman și prin toată istoria imperiului bizantin, prin mutarea capitalei la Constantinopol și întemeierea patriarhiei “ecumenice”, și totodată prin osebirii religioase în doctrină, cult și pravilă, cele două lumi: Răsăritul și Apusul s-au despărțit neconținut în două Biserici aparte: greacă și latină, ortodoxă și papală, strânse una în jurul Constantinoplei, iar alta în jurul Romei [11]).

Firește că deosebirile acestea nu pricinuiau singure schisma dar ele o îndreptăteau cu prisosință, sortindu-o să dăinuiască până azi [12]). Afară de aceasta, împrejurările istorice au adus patriarhului de Constantinopol - întâiul ierarh al imperiului bizantin - o sporire de teritorii și de cinstire, pe care Roma n-a putut s-o suferi și s-o îngăduie niciodată [13]), căutând s-o nimicească cu orice preț.

Însă oricare ar fi lămurirea și a schismei și a faptului că ea a trecut pentru contemporani aproape nebagată în seamă, este ușor de înțeles de ce patriarhii Fotie și Mihail Cerularie și toți urmașii lor au răspuns cu atâta înverșunare. Învinuiți de erezie și disprețuiți cu atâta îngâmfare de Roma papală, care năzuia la oblăduirea și subjugarea Constantinopolului, ei au căutat să apere cu îndârjire simțămintele ortodoxe ale Răsăritului întreg. Dacă papa pretindea pentru sine Ortodoxia și dreptul de a fi mai presus de toți, patriarhul

ecumenic, care se știe drept-credincios și pe aceeași treaptă cu episcopul Romei, nu putea suferi această umilire.

Acesta este tâlcul celor întâmplate în sec. IX și XI și pe bună dreptate s-a spus că *“schisma nu s-ar fi produs și manifestat în formele cunoscute, dacă din cele două Rome, egale canonic și administrativ, una n-ar fi disputat privilegiul întâietății absolute”*, dacă n-ar fi voit să facă dintr-un **primat de onoare**, statornicit de sinoadele ecumenice și recunoscut totdeauna de Biserica Ortodoxă, un **primat de drept și apoi de jurisdicție** [14]).

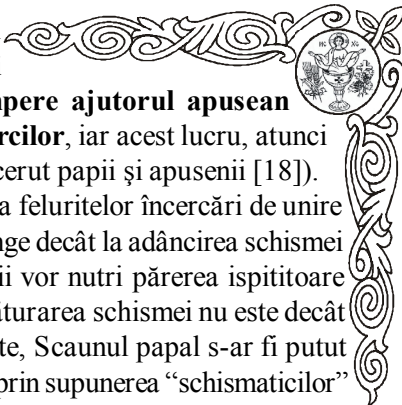
Însă dacă schisma însemna în Apus înfrângerea ambițiilor papale de stăpânire a Răsăritului creștin, în schimb pentru bizantini ruperea legăturilor bisericești cu Roma avea să ajungă în curând o piedică neconținută pentru o ajutorare în vremurile neînchipuit de grele ce vor urma. Se știe că în a doua jumătate a sec. XI situația politică din Răsărit s-a înrăutățit dintr-odată, silind pe bizantini să ceară sprijinul Apusului latin, iar papilor faptul acesta le da prilej să amintească grecilor că dacă vor să fie ajutați, ei trebuie să renunțe la schismă, sau de unde nu, să-i sufere toate urmările. Mai tot timpul cuprins între schismă și căderea Constantinopolului sub turci, bizantinii au fost într-o grea cumpănă: ori se unesc cu Roma, adică se supun ei, ori părăsesc acest gând, biziundu-se numai pe puterea lor în lupta cruntă cu marii vrăjmași ai creștinătății și culturii - turcii [15]). Ivirea acestora la hotarele de răsărit ale imperiului bizantin chiar în deceniul schismei și apoi înaintarea lor vijelioasă spre Constantinopol [16]), ne dezvăluie tot zbuciumul istoriei bizantine din cele din urmă patru veacuri. La câțiva ani după despărțirea celor două Biserici, Bizanțul și creștinătatea întreagă au de luptat cu această uriașă primejdie politică și religioasă, care surprinse pe creștini dezbinați și prin urmare slăbiți. Înfrângerea suferită de oștile împăratului bizantin Roman IV Diogen, la Mantzkiert, în Armenia (1071), cotropirea aproape în întregime a Asiei Mici de către turci și ajungerea până lângă Constantinopol, vor avea în curând pentru Biserica răsăriteană cele mai nenorocite urmări. Adăugându-se la aceasta și amenințarea uzo-pecineagă de la nordul Dunării, împăratul Mihail VII Duca (1071-1078) s-a văzut silit să ceară ajutorul papei Grigorie VII, făgăduind în schimb înlăturarea schismei prin readucerea Bisericii grecești la vechea și buna înțelegere cu Biserica romană [17]). Și astfel, începând

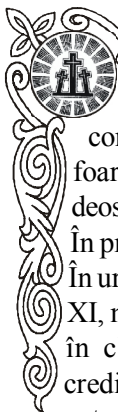
de acum, **unirea Bisericilor va fi prețul cu care toți împărații bizantini vor încerca să răscumpere ajutorul apusean de care aveau nevoie împotriva turcilor**, iar acest lucru, atunci când nu l-au oferit răsăritenii, l-au cerut papii și apusenii [18]).

Mai târziu însă, când în urma feluritelor încercări de unire între cele două Biserici, nu se va ajunge decât la adâncirea schismei și a certurilor confesionale, apusenii vor nutri părerea ispititoare că singurul mijloc politic pentru înlăturarea schismei nu este decât cucerirea Constantinopolului. Firește, Scaunul papal s-ar fi putut fâli atunci în fața creștinătății întregi prin supunerea “schismaticilor” și a «ereticilor», adică a ortodocșilor răsăriteni, socotiți că sunt “creștini doar cu numele”, dacă nu dau ascultare Romei [19]).

Avântul ambițiilor papale, că unirea Bisericilor, prin supunerea Ortodoxiei răsăritene de către latini, ar fi nu numai folositoare, ci și o datorie de a recunoaște cu umilință pe episcopul Romei de cap bisericesc a toată creștinătatea și de urmaș al apostolului Petru, va duce apoi la pretenția papei Inocențiu III (1198-1216), că fără “pallium primit de la Roma, patriarhul Constantinopolului nici nu e în funcțiune canonică [20]). Îndrăzneala aceasta neașteptată vine să șteargă dintr-odată toată istoria și toate drepturile Bisericii răsăritene [21]). Într-adevăr, dacă latinii au atacat Constantinopolul la 13 aprilie 1204, în vinerea Sfintelor Patimi, spun că au făcut aceasta “unanimită pro honora sanctae Romanae ecclesiae” [22]). Confirmând apoi patriarh latin de Constantinopol (7 decembrie 1204) pe venețianul Toma Morosini, după ce mai întâi el trebui să meargă la Roma spre a primi de acolo treptele ierarhice și pallium - ceea ce îl lega de-a dreptul de Roma, ca membru al clerului de pe lângă scaunul apostolic -, papa Inocențiu III îi scrie că ridică Biserica bizantină la rangul de Patriarhie pe temeiul puterii date de Hristos Sfântului Petru și ca vicar al lui [23]). “Deși Biserica grecească nu este apostolică, papa a ridicat-o din praf și i-a dat nume mare, făcându-o adică patriarhie” [24]).

În impasul atâtor ambiții deșarte și pretenții neîntemeiate ale scaunului papal, în chip firesc despărțirea de la 1054 putea fi socotită de Patriarhia ecumenică drept o izbăvire care o scăpa de amenințarea neconținută a jugului roman. Autoritatea sa asupra celor trei patriarhi din Răsărit, ca și asupra Ortodoxiei slave, spori acum

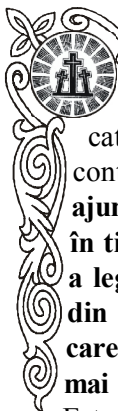
foarte mult [25]). Așadar, putem crede că schisma n-a întristat deocamdată decât cercurile oficiale, adică înalta ierarhie și conducerea statului. Credincioșii însă, cu preoții lor rămaseră foarte liniștiți. De altfel multă vreme încă, ei nici n-au pătruns deosebiri de învățătură dintre Biserica de apus și cea de răsărit. În privința aceasta desprindem ca pildă atitudinea Bisericii rusești. În urma dureroasei dezbinări de la 1054, mitropoliții ruși din veacul XI, numiți sau recunoscuți de patriarhia de Constantinopol, primiră în chip firesc punctul de vedere bizantin; însă mulțimea credincioșilor n-avea nimic împotriva Bisericii latine și ca atare nu putea să întrezărească deocamdată nicio greșală în învățura ei (25 b). Ba încă vedem că un cneaz rus din veac. XI, Iziaslav, nu se sfiește să ceară chiar ajutorul papei Grigorie VII, împotriva uzurpatorului Sviatoslav și a aliatului său Boleslav II, regele Poloniei [26]). Mai târziu însă, când scaunul papal va cuteza să-și impună pretențiile lui de stăpânire și asupra ținuturilor rusești, va fi silit să se recunoască înfrânt față de statornicia în Ortodoxia răsăriteană a Bisericii ruse.

Este neîndoielnic faptul că prăpastia săpată între Bisericile de Apus și de Răsărit prin schisma de la 1054 nu s-a mărginit doar la dușmănia dintre papi și patriarhi sau la dezbinarea dintre Roma și Bizanț, cuprinzând în vâltoarea ei numai pe greci și latini, ci ea s-a întins cu vremea asupra întregii creștinătăți, împărțind-o în două tabere vrăjmașe: **catolicismul și ortodoxia**. Urmarea a fost că din pricina ambițiilor papale, începând chiar din veac. XI, **catolicismul s-a năpustit cu o neînchipuită înversunare asupra tuturor popoarelor din ținuturile rămase sub ascultarea Patriarhiei din Constantinopol, încercând neconținut să le abată de la dreapta credință și să le treacă sub stăpânirea Scaunului papal. Iar pentru atingerea acestui țel, vom vedea că n-au precupețit nici un mijloc de constrângere, nu s-au ferit nici de asupririle cele mai crunte. În aceste urmări dureroase ale schismei au fost învăluți și românii aflați în ținuturile dintre Tisa, Carpați și Dunăre, siliți de vitregia vremurilor să îndure veacuri de-a rândul toată apăsarea dușmănoasă a Bisericii papale.**

Legături nemijlocite între Scaunul papal și români nu se pot dovedi înainte de veacul al XI-lea. Ele n-au fost cu puțință decât în urma trecerii ungurilor, vecinii noștri dinspre apus, sub oblăduirea Bisericii latine [27]), pe vremea întâiului lor rege “apostolic” Ștefan (997-1038). Odată cu întinderea stăpânirii lui spre răsărit de Tisa, s-a întins apoi și creștinismul de rit apusean în ținuturile locuite de români. De altfel, regatul maghiar a fost înființat și sprijinit de papă tocmai în scop de propagandă catolică. *“Rege prin creațiune apostolică, rege în numele papei și cu o misiune indicată de Sfântul Scaun; rege de cruciadă, convertind cu de-a sila popoarele rămase în afară de Biserica latină în regiunile răsăritene, aceasta era menirea purtătorilor coroanei Sf. Ștefan. Atunci regalitatea ungurească a plecat către răsărit, către sud-estul Europei, nu în calitatea ei națională, ci în cea religioasă, catolică”* [28]).

Faptul că în Ardeal și Ungaria stăpânii erau catolici, iar supușii ortodocși, a dat propagandei catolice între românii aflați sub stăpânirea coroanei maghiare un avânt și un caracter cu totul diferit de al celei din Moldova și Țara Românească [29]). De aceea, pe bună dreptate s-a spus că “este vrednic de luat aminte un lucru în politica regilor apostolici ai Ungariei, față de catolicism, căruia îi datorau civilizația lor și hotărârea locului pe care-l ocupau în Europa latină medievală. În sec. al XIII-lea și al XIV-lea îi vedem înfățișându-se ca sprijinatorii cei mai călduroși ai Bisericii catolice în țările în care ei ar fi dorit să le cucerească ocrotind pe misionari și sprijinind înființarea de episcopii. Aici românii “schismatici” aveau o singură îndatorire de îndeplinit: să are și să culeagă pentru domni. De mântuirea sufletului lor, prin cutare sau cutare credință religioasă, nu se ocupa nimeni, admitând că puternicii stăpâni ar fi fost încredințați de faptul că și iobagul are un suflet” [30]).

Așadar, nu mântuirea sufletească a “schismaticilor”, adică a românilor rămași alipiți de Biserica răsăritului, i-a îndemnat pe regii apostolici ai Ungariei să sprijine propaganda catolică în Moldova și în Țara Românească, ci dorința nestrămutată de a cuceri politicește aceste țări. Cât privește pe românii ardeleni, aflați sub stăpânirea coroanei apostolice maghiare, catolicismul îi putea înrâuri prin mijloace mai lesnicioase și mai felurite, folosindu-se de situația

privilegiată ce o aveau în statul ungar [31]). Această situație se caracterizează prin înfrățirea strânsă a Bisericii romano-catolice cu statul maghiar, care în sec. XIII-XIV izbutise să se contopească într-o singură putere. **Ierarhia catolică înaltă ajunge clasa conducătoare și în treburile lumești ale Statului, în timp ce clerul de jos este prefăcut în organe de executare a legilor. De altfel tendința după puterea lumească este una din însușirile Bisericii papale, îndeosebi a celei medievale, care ori de câte ori putea și avea prilejul acapara, în măsură mai mare sau mai mică, puterea politică și bunurile lumești.**

Este adevărat că în această privință îi venea în ajutor și lipsa de cultură a apusului medieval. Ca atare, în Ungaria era o trebuință de neînlăturat ca ierarhia catolică să fie prinsă la conducerea treburilor Statului, întrucât numai clerul știa citi și scrie și numai el cunoștea limba diplomatică de atunci - latina. De aici a urmat acea alipire a Statului maghiar de Biserica papală, care a folosit prilejul să sporească neconținut atât puterea, cât și drepturile de ordin lumesc ale întregului său cler în viața publică ungară [32]). În acest chip ajung și românii de pe teritoriul maghiar să se folosească de serviciile politice-civile ale clerului catolic, atunci când, pentru păstrarea unui drept de stăpânire sau de scutire, trebuiau să aibă și un act scris, o diploma acordată sau întărită de un capitol sau de o mănăstire catolică.

Firește, că atâta timp cât legile stăpânirii nu-i îndatorau să facă asemenea acte, legăturile românilor cu clerul catolic vor fi fost destul de restrânse. Când însă regele Andrei II hotărî, în 1231, că orice act trebuie să aibă adevărarea sau întărirea episcopului sau capitolului eparhial, iar pentru pricini mai însemnate a unei mănăstiri catolice învecinate, lucrurile se schimbă cu totul [33]).

Este adevărat că în a doua jumătate a sec. XIV preoții ortodocși din arhiepiscopia catolică maghiară de Calocsa - care cuprindea și Ardealul - făceau și ei acte publice pentru învoieli ce le încheiau credincioșii lor, chiar când una din părți era catolică. Împotriva acestui obicei se plânge în 1376 arhiepiscopul de Calocsa către papa Grigorie XI, care găsește că întreținându-se catolicii în viața de toate zilele "cu astfel de schismatici", fac aceasta de cele mai multe ori spre marea lor pagubă sufletească. Ca atare împuternicește pe arhiepiscop să

oprească pe toți “preoții schismatici” de a mai încheia orice fel de acte publice [34]).

O dovadă că regii Ungariei au creat într-adins condiții mai prielnice catolicismului în ținuturile locuite de ortodocși, este scrisoarea regelui Sigismund din 12 ianuarie 1412 către papa Ioan XXIII, în care spune că înaintașii săi “divi et catholici reges Hungariae” din pricina vecinilor necredincioși au ocrotit cu scutul puterii lor, mai mult decât alte ținuturi supuse, părțile Transilvaniei, unde se află laolaltă națiuni amestecate, adică nobili unguri, sași, secui, și chiar conlocuitori români și alți schismatici și de aceea le-a hărăzit nenumărate libertăți atât în cele lumești cât și în cele bisericești [35]). Drept aceea, roagă pe papă să scutească pe preoții catolici din Ardeal de impozite, căci altfel ei ajung de râsul ortodocșilor în mijlocul cărora trăiesc, și cărora li se pare că sunt mai privilegiați preoții lor decât cei papistași [36]).

Nobilii ardeleni, proprietari de moșii, pe care-i întâlnim în documentele din veacurile XIII-XIV, nu s-au putut menține în decursul vremii, căci luând parte la viața de stat, care era străină, ungurească, și fiind câștigați apoi în bună parte de catolicism, s-au deznaționalizat, intrând în rândul nobilimii maghiare. Așadar, în ciuda silniciilor catolice, făptura etnică a poporului român a fost păstrată în Ardeal nu de boieri, ci de cei săraci și prigonți, de marea mulțime a țăranilor făcuți iobagi, fiindcă au rămas statornic alipiți de credința lor ortodoxă.

Datorită stăpânirii feudale maghiare, cei mai amenințați de propaganda papistașă au fost românii, care au trecut împreună cu pământurile ce le aveau, în stăpânirea așezămintelor catolice: episcopii, biserici și mănăstiri.

Încă din a doua jumătate a veacului al XI-lea aflăm cazuri când românii ajung iobagi pe fostele lor moșii, trecute din porunca regilor unguri în stăpânirea călugărilor catolici. Astfel, în anul 1075, regele Ungariei Gheza I, dăruiește mănăstirii Sf. Benedict, întemeiată de el, mai multe sate în Bihor și pe Criș, cu îndatorirea să “păzească porcii mănăstirii, să slujească abatelui mereu, atât vara cât și iarna, cu doi cai” și să dea “în fiecare an doisprezece porci de cinci ani, 12 măsuri de câte 3 vedre de miere și tot atâtea clăi de fân” [37]). În 1138, regele Bela II dăruiește mănăstirii catolice maghiare Dumis “în

ultrasilvanis partibus” mai multe gospodării, firește de români ortodocși iobagi, urmând să dea bir în fiecare an “20 de jderi, 100 de opinci, o piele de urs și un corn de bour” [38]).

Printre cele mai vechi moșii dăruite Bisericii Catolice din ținutul Transilvaniei de către regii maghiari sunt și cele răpite de la români, care au fost siliți să renunțe la dreptul de stăpânire asupra lor și să se mulțumească cu altele prin munți. Cei care nu s-au îndurat să se despartă de moșia părintească, n-au putut rămâne pe loc decât ca iobagi ai clerului catolic, iar nu proprietari ca mai înainte. Așa s-a întâmplat cu mănăstirea cistercită Sf. Maria din Cârța (Kerch) de lângă Făgăraș, pe malul stâng al Oltului, înființată de regele Ungariei, Emeric, în preajma anului 1200 [39]). Pentru înzestrarea ei se luă, între anii 1202-1206, din mâna românilor și se trecu în stăpânirea acestei mănăstiri, un teritoriu care se întindea între pâraiele Arpașul și Cârța, din Olt până la culmea Carpaților [40]). Depănarea stăpânirii acestei mănăstiri peste ținutul românesc ce i-a fost dăruit de regii apostolici maghiari arată împrejurările în care au ajuns românii ardeleni să fie iobagi ai Bisericii Catolice. Însă cum era firesc, românii n-au putut îngădui îndelung năpasta acestor călugări străini pripășiți în mijlocul lor și care le răpiseră pe nedrept pământurile stăpânite de ei odinioară. De aceea moșile mănăstirii vor fi neconținut prădate, iar călugării ocărăți și batjocoriți. Ca să-i ferească de asemenea necazuri, în urma plângerii starețului Henric, regele maghiar Carol Robert ia această mănăstire sub ocrotire sa, poruncind la 29 ianuarie 1322, sub strașnică pedeapsă, “ca nimeni să nu cuteze a supăra cătuși de puțin prin vorbe de batjocură, prin amenințări sau ocări de orice fel fețele sus zisei mănăstiri și ordin, care trăiesc după obiceiul și felul lor de viață călugăresc” [41]).

Se știe că unul din izvoarele de bogăție și de putere ale scaunului papal medieval a fost dijma sau zeciuiala ce se lua în fiecare an din agoniseala credincioșilor. Românii din Transilvania fiind ortodocși, ierarhia catolică maghiară n-avea dreptul să încaseze de la ei niciun fel de dijmă sau de dare. Cu toate acestea, datorită strânsei legături dintre statul ungar și Biserica Romano-Catolică, aceasta a izbutit să dobândească prin mijlocirea regilor maghiari unele venituri și de la români. Astfel, regele Bela IV, prin diplomele sale din 16

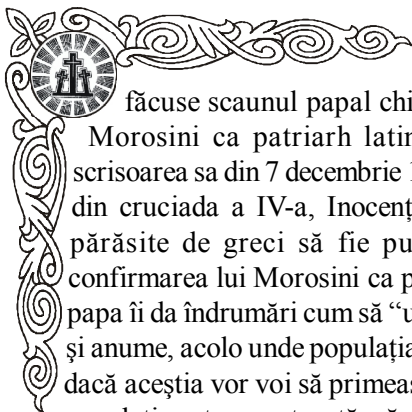
decembrie 1256 [42]) și 20 octombrie 1262 [43]), întărește arhiepiscopului de Strigonium dreptul hărăzit de înaintașii săi “glorioși”, de a strânge “de la românii de oriunde și de la oricare dintre ei” dijmele cuvenite lui și “obișnuite a se plăti în regatul Ungariei”, adică “dijme în vite mari, mici și în orice fel de animale”.

De obicei, atâta timp cât rămâneau ortodocși, românii nu erau îndatorați să plătească Bisericii Catolice asemenea dijme. Despre lucrul acesta ne încredințează scrisoarea papei Ioan XXII, din 8 mai 1328, în care mustră pe prelații din Ungaria “că atunci când se întâmplă ca unii dintre români... să treacă la credința catolică... prin îndemnul regelui” (maghiar), ei cer “cu prea multă strășnicie de la unii ca aceștia..., de curând trecuți la credința catolică dijmele întregi” și chiar le storc cu sila, “pricină pentru care noii credincioși... datorită faptului că mai înainte de convertirea lor nu obișnuiau să plătească aceste dijme, acum spun că de aceea sunt îndemnați să îmbrățișeze numita credință catolică, spre a da bunurile lor oamenilor Bisericii” [44]).

Trebuie să adăugăm că stoarcerea acestor dijme de la românii din Transilvania nu înseamnă atârănarea lor de Biserica papală, deoarece ortodocșii nu le plăteau de bună voie, ci ele se luau de clerul catolic cu sila, ca de la “schismatici” [45]).

De când s-au ivit în istorie, se știe că românii au fost totdeauna ortodocși, alipiți de Patriarhia din Constantinopol, iar în Ungaria regilor “apostolici” ei au fost cei mai dârzi susținători ai drepte credințe. De aceea, poate, Bisericile Ortodoxe sunt numite, în multe diplome maghiare vechi, doar simplu: “valahe” [46]).

În veacul XIII, numărul mare al românilor ortodocși a atras luarea aminte a papilor, care ținteau atunci, mai mult ca oricând, să supună scaunului roman pe toți creștinii și să stârpească cu totul Ortodoxia răsăriteană. Îndreptarea cruciadei a IV-a împotriva capitalei Bizanțului ne dezvăluie aceste năzuințe, iar odată cu înființarea imperiului și a patriarhiei latine de Constantinopol, în anul 1204, se începe, din îndemnul papei Inocențiu III și lupta pentru atragerea tuturor “schismaticilor” la unirea cu Biserica romană, între care vor fi cuprinși și românii ortodocși din ținuturile carpato-dunărene [47]).

Pregătiri în vederea atragerii ortodocșilor la Biserica Romei

făcuse scaunul papal chiar înainte de confirmarea lui Toma Morosini ca patriarh latin de Constantinopol. Astfel, prin scrisoarea sa din 7 decembrie 1204, adresată episcopilor și abaților din cruciada a IV-a, Inocențiu III îi îndemna: “ca la bisericile părăsite de greci să fie puși clerici latini” [48]). Iar după confirmarea lui Morosini ca patriarh latin, la 20 noiembrie 1205, papa îi da îndrumări cum să “unească” pe greci, adică pe ortodocși și anume, acolo unde populația este greacă, să pună episcopi greci, dacă aceștia vor voi să primească hirotonia de la latini; acolo unde populația este amestecată, să pună latini sau să lase pe greci întru ale lor, dacă nu vor putea fi atrași la ritul latin. Această îngăduială, până la supunerea deplină, era mijlocul de unire cel mai nimerit, după părerea lui Inocențiu III [49]).

În anul 1204 se face cel dintâi pas pentru atragerea românilor la Biserica papală, prin sânguința regelui maghiar Emeric, care înștiințează pe Inocențiu III că “unele biserici ale călugărilor greci” (adică ortodocși) din regatul său “se ruinează de tot prin lipsă de grijă” a episcopilor diecezani și a dezbinării acelor greci. Ca atare îi cere “cu stăruință... să se înființeze un episcopat din sânul aceloraiși” (greci), care să fie supus nemijlocit papei, sau să fie așezați în acele mănăstiri egumeni latini, prin râvna cărora să se poată îndrepta starea lor. Drept aceea, la 16 aprilie 1204, Inocențiu III poruncește episcopului catolic Simeon de Oradea și starețului mănăstirii Belis din eparhia Vesprim “ca mergând la pomenitele biserici” să cerceteze “adevărul” și să vadă “dacă starea acelor mănăstiri poate fi îndreptată de călugării greci, sau dacă s-ar putea înființa un episcopat în frunte cu unul din ei, cu învoirea episcopilor diecezani” și care să fie supus nemijlocit scaunului papal [50]).

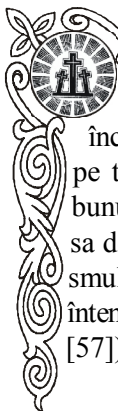
De bună seamă că în fața primejdiei ce-i amenința, călugării “greci” se vor fi străduit ca să îmbunătățească starea acelor mănăstiri ortodoxe de lângă Tisa, așa că n-a mai fost nevoie să fie așezați în fruntea lor egumenii latini. În ce privește încercarea de a se înființa în aceste părți o episcopie ortodoxă supusă scaunului papal, credem că a fost zădărnicită fie de moartea grabnică a regelui Emeric, fie mai ales de interesele episcopilor latini de a nu-și micșora veniturile [51]).

Peste un an însă, la 3 mai 1205, papa Inocențiu III răspunde arhiepiscopului de Caloceea, că în urma înștiințării lui, s-a aflat că “pe pământul fiilor cneazului Bela se află un oarecare episcopat pe care, cum nu e supus niciunei mitropolii”, vrea să-l aducă la ascultarea scaunului apostolic, și să-l așeze sub jurisdicția bisericii din Caloceea. Ca atare, papa îi scrie că îi încuviințează cererea de mai sus, îndemnându-l însă “să fie cu băgare de seamă ca acel episcopat să nu fie cumva supus Bisericii din Constantinopol”, care “s-a reîntors de curând la unitatea scaunului apostolic” și prin urmare nu vrea “s-o lipsească de dreptul ei” [52]).

Nu cunoaștem care a fost urmarea acestui răspuns papal. Însă de bună seamă că arhiepiscopul de Caloceea nu se aștepta să i se spulbere dintr-odată socotelile ce-și va fi făcut în legătură cu trecerea sub jurisdicția sa a acestei episcopii ortodoxe. Arătarea lui că “nu e supusă niciunui mitropolit” nu putea fi întemeiată, ci mai degrabă ascundea un adevăr, căci, după dreptul canonic răsăritean, nicio episcopie nu putea fi de sine stătătoare, ci trebuia să atârne de mitropolia sau arhiepiscopia care obləduia țara ori ținutul unde se afla așezată [53]).

Se știe că în anul 1211, spre a-și apăra țara de năvălirile cumanilor, regele Ungariei Andrei II a așezat în Țara Bârsei pe cavalerii teutoni, o tagmă de călugări-ostași folosiți de scaunul papal în cruciade. Aducerea cavalerilor teutoni în Ardeal și împlântarea lor în mijlocul populației curat ortodoxe era făcută vădit cu scopul ca să-i silească să treacă la catolicism. De aceea, în 1213 episcopul catolic al Transilvaniei încuviințează teutonilor să încaseze dijele de la locuitorii din țara Bârsei, afară de unguri și săcui, pe care le lua el [54]). Acești locuitori nu puteau fi atunci alții decât românii ortodocși, îndatorați deci a plăti dijma acestor ostași catolici.

Prin bula sa din 30 aprilie 1224 papa Honoriu III ia țara Bârsei sub ocrotirea sa, ca s-o scape de birul și dijele episcopilor catolici și în nădejdea că în acest chip se vor îndesi locuitorii. Iar pentru recunoașterea acestei “domnii pontificale”, așează o dajdie de două mărci aur pe an, care se încasa la Paște de la toți locuitorii din țara Bârsei și de peste Carpați (“et ultra montes nivium” [55]), jumătate luând papa, iar jumătate teutonii [56]). Fără îndoială că și în

pierderea acestor venituri trebuie căutată pricina stăruințelor necontenite și a dojenirilor aspre cu care Honoriu al III-lea încerca să înduplece pe regele Ungariei ca să-i cheme îndărăt pe teutonii alungați de curând, înapoindu-li-se pământurile și bunurile răpite. Andrei al II-lea însă rămase neclintit în hotărârea sa de a păstra pentru sine toate veniturile din ținuturile și cetățile smulse de la teutoni, împiedicând astfel năzuințele papale de a întemeia la poalele Carpaților un feud pontifical, o “provincia Petri” [57]).

Însă catolicismul s-a întins în Țările Române nu numai din nevoia ce silea Ungaria, la începutul sec. XIII, de a stăvili năvălirile cumenilor peste Carpați, ci și datorită strădaniilor misionarilor dominicani pentru creștinarea acelor cumani păgâni. Mai târziu, catolicismul se ivește aici și ca o unealtă a regilor maghiari de a pune stăpânire peste ținuturile cucerite de la teutonii alungați de ei în 1225. Iar înființarea episcopiei catolice cumane în anul 1228, cu sprijinul unguresc, privește pe acești păgâni abia creștinați, precum și pe băjenarii catolici, sași, unguri și săcui coborâți din Ardeal și așezați pe văile mai bogate ale Carpaților dinspre miazăzi-răsărit ale Carpaților [58]).

Scaunul papal cunoștea prea bine că orice încercare pentru întinderea catolicismului dincolo de Carpați “in partibus scismaticorum”, adică în ținuturile locuite de românii ortodocși, trebuia socotită înfrântă, dacă n-avea cheazăia ajutorului regal al Ungariei. Este adevărat că regii maghiari au sprijinit cu destulă bunăvoință strădania predicatorilor catolici în ținuturile românești, însă trebuie știut că aceasta o făceau nu atât ca să-și cinstească titlul lor de suverani apostolici, cât mai ales pentru faptul că ei nădăjduiau să-și întindă cu vremea mai ușor puterea asupra și asupra noilor convertiți [59]). Totuși se pare că măruntele socoteli ungare n-au împiedicat deloc desfășurarea planurilor nutrite de scaunul papal, care, prin zelul călugărilor dominicani, urmărea, la rândul său, să-și câștige drepturile pierdute în ținuturile de peste Carpați. Din curgerea faptelor reiese că împrejurările au fost prielnice pentru împlinirea năzuințelor scaunului papal, care în urma creștinării cumenilor și a înființării unei episcopii pentru ei, a izbutit să-și redobândească, deși pentru scurtă vreme, toată stăpânirea avută odinioară [60]). La 25 octombrie 1234 papa Grigorie IX îndemna pe prințul

maghiar Bela, ca urmând pilda regilor Ungariei, să-și țină făgăduiala de a clădi și înzestra cu cele de trebuință biserica episcopiei cumane [61]). De bună seamă că stăruințele scaunului papal, pentru această bună chivernisire a treburilor bisericești din episcopia cumanilor, stau în strânsă legătură și cu știrile primite atunci la Roma, că în eparhia de la poalele Carpaților se iviseră “niște pseudo-episcopi de ritul grecesc”, adică ortodocși și care pricinuiau mare sminteală printre credincioșii catolici, cumani, sași și unguri, care venind din Ungaria se așezaseră și se amestecaseră printre ei, făcându-se una cu poporul valahilor. Apoi ei disprețuiau pe episcopul lor cuman și toate tainele le primeau de la acei “episcopi schismatici”. Ca să împiedice asemenea “primejdii sufletești” și pentru ca “valahii... care au rituri și obiceiuri deosebite” să nu mai meargă nici ei la acești episcopi ortodocși, papa Grigorie IX scrie din nou, la 14 noiembrie 1234, prințului ungar Bela, arătându-i toate aceste lucruri și îndemnându-l să-și țină jurământul făcut chiar în acel an, că va sili pe acei “falsos christianos” din regatul său - e vorba de ortodocși - să dea ascultare Bisericii romane, fiindcă nu se cade ca el să îngăduie în crăia lui pe toți acești schismatici. Totodată papa Grigorie IX arată prințului Bela, că a poruncit episcopului cuman să așeze peste acești valahi un episcop-vicar din nația lor, deprins cu obiceiurile și limba lor, căruia Bela, potrivit făgăduielii ce dăduse, urma să-i pună la îndemână venituri îndestulătoare din dijele ce încasa de la români [62]). Vremurile grele care se abat curând după aceea peste episcopia cumanilor prin năvălirea tătarilor ne îndeamnă să credem că porunca papei nu a putut fi împlinită și astfel acei “pseudo-episcopi”, adică vlădici ortodocși, n-au încetat să împărtășească Sfintele Taine chiar și acelor băjenari catolici unguri și secui, care, trecuți dincoace de Carpați, se făcuseră una cu locuitorii de aici, “care se numesc români” [63]). (va urma)

NOTE:

[1] Durerosul act prin care trimișii papali au săvârșit dezbinarea dintre Biserica latină și cea grecească ni s-a păstrat, împreună cu povestirea faptelor, în raportul scris al cardinalului Humbert, intitulat: *Brevis et succinta commemoratio eorum quae gesserunt apocrisarii sanctae Romanae et apostolicae sedis in regia urbe et qualiter anathematizati sunt Michael cum sequacibus suis* (în Migne, P.L. CXLIII, col. 1001-1004) și în actul sinodului ținut la 20 iulie 1054 <<Συμείωμα περὸ τοῦ ριφέντος πικτακίου ν τῇ γῶα τραπέζῃ παρρ πό Ῥώμης πρέσβεων κατρ τοῦ γιωτάτου πατριρχου κυρου Μιχαήλ

μηνὺν ᾧ οὐκ ἔστι, ἰνδίκτ. ζ. (în Migne, P.G. CXX, col. 736-748). Ele au fost traduse și publicate în românește de prof. Teodor M. Popescu,

Sentiința de excomunicare de la 16 iulie 1054, în rev. *Studii Teologice*, an. II (1931), nr. 1, pp.53-64 și nr. 2, pp. 39-46.

[2] Cf. Aurelian Sacerdoțeanu, *Considerații asupra istoriei românilor în evul mediu*, București 1936, pp. 229-237, 252-253, unde se dau toate datele și izvoarele lor în chip cronologic.

[3] Pr. Nicolae M. Popescu, *Preoți de mir adormiți în Domnul*, București 1942, p. 12

[4] Nicolae Drăganu, *Românii în veacurile IX-XIV pe baza toponimiei și onomasticii*, București 1933, passim.

[5] Bernard Leib, *Rome, Kiev et Byzance à la fin du XI-e siècle*, Paris 1924, pp. 18-19, 51, 70.

[6] Cf. L. Bréhier, *Le schisme oriental du XI-e siècle*, Paris 1899, pp. XX-XXX.

[7] L. Duchesne, *Autonomies ecclésiastiques, Eglises séparées*, Paris 1896, pp. 164-

165.

[8] L. Bréhier, *op. cit.*

[9] Bernard Leib, *op. cit.*

[10] Teodor M. Popescu, *Sensul schismei și al unirii Bisericii. Câteva considerațiuni istorice de interes actual*, în *Omagiu Î.P.S. Dr. Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului, la douăzeci de ani de arhipăstorire*, Sibiu 1940, p.661.

[11] *Ibidem*, pp. 662.

[12] Se știe, de altfel, că înainte de a învinui patriarhul Fotie pe latini de unele înnoituri, prin enciclica sa din 867 atacase papa Nicolae Biserica greacă, susținând că Patriarhul din Constantinopol nu are dregătorie patriarhală adevărată, pentru că scaunul lui nu este apostolic și că adevăratul creștinism și credința cea adevărată se găsesc la Roma, iar nu la Bizanț. Aceasta și altele le scria la 866 papa bulgarilor de curând creștinați de greci, cu scopul să-i atragă la Roma prin trimisiți săi, care au făcut să fie alungați misionarii bizantini (vezi *Responsa ad consulta Bulgarorum*, nr. 96 și 106, în Migne, P.L. CXIX, col. 978 sq. Cf. Teodor M. Popescu, *op. cit.*, p. 665.

[13] *Ibidem*, p. 664.

[14] *Ibidem*, p. 666.

[15] Teodor M. Popescu, *Cucerirea Constantinopolului de către latini ca mijloc de unire a Bisericii*, în rev. *Studii Teologice*, an. I (1929), nr. 1, pp. 50-51.

[16] După ce cuceresc Bagdadul în anul 1055, turcii ajung în 1059 la Sevestia, atacă Edesa și Antiohia în 1065-1067, pustiesc Cezareea Capadociei în 1067, Neocezarea Pontului și Amorion în 1068 și ocupă Iconiu în 1069. De aici înaintează jefuind până în apropiere de Marea Egee. La 1078 cuceresc Niceia, iar la 1079 ajung la Hrisopolis în fața Constantinopolului (vezi J. Laurent, *Byzance et les Turcs Seldjoudides dans l'Asie occidentale jusqu'en 1081*, Nancy 1913; Ch. Diehl, *Histoire de l'Empire byzantin*, Paris 1920, pp. 133-134.

[17] A. A. Vasiliev, *Histoire de l'Empire byzantin*, t. I, Paris 1932, pagina 471.

[18] Cf. Teodor M. Popescu, *op. cit.*, pp. 52-53.

[19] *Ibidem*, p. 79.

[20] „...sine quo patriarchale officium exercere rite non potest”, A. Pichler, *Geschichte der Kirchlichen Trennung zwischen dem Orient und Occident*, I, München 1864, p. 304, nr. 6.

[21] Cf. Teodor M. Popescu, *op. cit.*, pp. 93-95.

[22] A. Pichler, *op. cit.*, p. 307, nr. 7.

[23] *Ibidem*, p. 314, nr. 3.

[24] Teodor M. Popescu, *op. cit.*, pp. 100-101.

[25] Este interesant de știut că dacă facem o asemănare între patriarhii din Constantinopol și papii Romei, de la Fotie (890) și până la schismă (1054), vom vedea că în timp ce în scaunul răsăritean păstoresc doar 16 patriarhi, oameni cuvioși, învățați și cu adevărat smeriți, la Roma vom afla în acest răstimp de un veac și jumătate nu mai puțin de 46 de papi, care par a se întrece în fapte nevrednice, de amestec în treburile lumești, care au agonisit acestui veac în istoria Bisericii de Apus, porecla de „veacul întunecos”... 25 b A. A. Vasiliev, *op. cit.*, p. 448.

[26] Cf. Bernard Leib, *op. cit.*, p. 19.

[27] Se știe că la început ungurii au primit creștinismul de la Bizanț. Astfel, cronicarii bizantini Constantin Porfirogenitul, Ioan Skylitzes și Gheorghe Kedrinos ne istorisesc împrejurările în care au fost botezați la Constantinopol ducii maghiari Bulcsu și Gyula, pe la anii 949-951, învrednicindu-se de multe daruri și cinstiri. La întoarcerea sa în patrie, Gyula luă cu sine pe un ieromonah evlavios, Ierotei, hirotonit de patriarhul Constantinoplei, Teofilact (933-956), episcop al Ungariei și care, ajungând acolo, întoarse pe mulți de la rătăcirea păgânească la creștinism. Convertirea celor doi duci maghiari avu răsunet și la popoarele vecine, fiindcă o aflăm și într-o veche cronică rusească. *Poveastă o Latineah* din sec. XIV, după izvorul grecesc din sec. XII, în care se spune că după moartea lui Gyula, năvăliră multe popoare și mare groază și frământare cuprinse împărăția grecilor, așa că n-au putut întări în credință pe unguri, mai ales că n-aveau nici cărți în limba lor. Atunci latinii porniră din Roma și convertiră pe Unguri și pe celelalte neamuri vecine cu ei, avari și gepizi, la legea lor dumnezeiască. Misionarii latini au intrat în Ungaria mai târziu, după anul 973, deci până atunci se răspândi la unguri creștinismul răsăritean de limbă slavă și greacă (cf. St. Lupșa, *Catolicismul și românii din Ardeal și Ungaria până la anul 1556*, C. 1929, p. 4; Dr. Augustin Bunea, *Încercare de Istoria Românilor pînă la 1382*, București 1912, pp. 106-107, 170-171).

[28] N. Iorga, *Români și slavi, români și unguri*, București 1922, pp. 46-47.

[29] Ștefan Lupșa, *op. cit.*, p. 21.

[30] N. Iorga, *State și preoți din Ardeal*, București 1902, p. 11. În această privință, părerea Scaunului papal era că <<pe schismaticii, cari, fără a mărturisii vreo îndoială asupra adevărurilor de credință, se sustrag autorității păstorilor legitimi și mai ales papii, Biserica (Romano-Catolică) îi tratează ca pe eretici>>. (Andrei Mater, *L'Eglise catholique. Sa constitution. Son administration*. Paris 1906, pp. 113, nr. 3); cf. Teodor M. Popescu, *Sensul schismei și al unirii Bisericilor*, p. 669, n. 2.

[31] Cf. Ștefan Lupșa, *op. cit.*, p. 21.

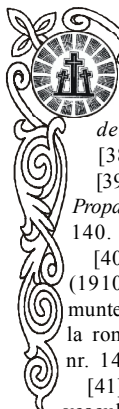
[32] *Ibidem*, p. 22. Se știe că preoții catolici făceau parte nu numai din sfatul regelui Ungariei, ci și din Adunările Legiuitoare, având deci o înrăurire covârșitoare aproape în toate treburile publice.

[33] *Ibidem*, pp. 24-25.

[34] Hurmuzaki-Densușianu, *Documente privitoare la Istoria Românilor*, t. I, 2, București 1890, p. 231, nr. 180. <<...quod nonnulli presbiteri greci ac scismatici officium tabellionatus exercere et super contractibus, qui in partibus illis inter christianos et catholicos pro tempore fuunt, instrumenta publica conficere presumunt, propter quod contingint, quod scismatici cum catholicis plurimum conversantur in animarum Christifidelium non modicum detrimentum...>>. Cf. Dr. Augustin Bunea, *Discursuri, Autonomia bisericească*, Blaj 1903.

[35] Hurmuzaki-Densușianu, *ibidem*, p. 491, nr. 404.

[36] Zimmerman-Werner, *Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen*, III, Sibiu 1902, p. 516; cf. Ștefan Lupșa, *op. cit.*, pagina 31.

- [37] Academia R.P.R., *Documente privind Istoria României*, veacurile XI, XII și XIII. C. Transilvania, vol. I (1075-1250), București 1951, pp. 1-2, nr. 1; cf. N. Iorga, *Histoire des Roumains de Transylvanie et de Hongrie*, București 1915, p. 38.
- [38] Academia R.P.R., *ibidem*, pp. 2-3, nr. 4.
- [39] Ludwig Reissenberger, *Die Kerczer Abtei*, Sibiu 1894, p.5; cf. Gh. Duzinchevici, *Propaganda cistercită printre români*, în rev. *Cercetări istorice*, an. IV (1829), II, pp. 126-140.
- [40] A. Bunea, *Stăpânii țării Oltului*, Ac. Rom. *Discursuri de recepție*, XXXIV (1910), p. 7. În anul 1223, Andrei II, regele Ungariei, întărește acestei mănăstiri muntele Sf. Mihail din Transilvania, împreună cu Biserica și „cu pământul luat de la români” - *terram exemptam de Blaccis* (vezi Ac. R.P.R., *ibidem*, pp. 199-200, nr. 145).
- [41] Hurmuzaki-Densușianu, *Documente*, I, 1, pp. 581-584; Acad. R.P.R., *ibidem*, veacul XIV, vol. II, București 1953, pp. 33 nr. 79.
- [42] *Ibidem*, veacul XIII, vol. II, pp. 18-20, nr. 19.
- [43] *Ibidem*, pp. 41-43, nr. 37.
- [44] *Ibidem*, veacul XIV, vol. II, p. 257, nr. 503. În continuare papa îi sfătuiește să se poarte cu blândete și bunăvoință <<până ce ei se vor desăvârși în numita credință și se vor întări pe deplin într-însa, încât să nu se socoată asuprați>>.
- [45] Cf. Ștefan Lupșa, *op. cit.*, p. 52.
- [46] *Ibidem*, p. 53.
- [47] *Ibidem*, p. 53, cf. C. Andreescu, *Reacțiuni ortodoxe în contra catolicizării regiunilor carpato-dunărene în prima jumătate a sec. XIII*, în rev. *Biserica Ortodoxă Română*, an. LVI (1938), p. 770.
- [48] Teodor M. Popescu, *Cucerirea Constantinopolului*, p. 101.
- [49] *Ibidem*, p. 102.
- [50] Academia R.P.R., *Documente, Transilvania, veac. XI, XII și XIII*, p. 28, nr. 45.
- [51] Cf. Ștefan Lupșa, *op. cit.*, p. 54; Dr. Augustin Bunea, *Încercare de Istoria Românilor până la 1382*, p. 197.
- [52] Academia R.P.R., *ibidem*, p. 29, nr. 47; cf. D. Augustin Bunea, *op. cit.*, pp. 176-177.
- [53] Cf. Nicodim Milaș, *Dreptul bisericesc*.
- [54] Cf. I. Lupaș, *Realități istorice din Voievodatul Transilvaniei din sec. XII-XVI*, Cluj 1938, pp. 38-39.
- [55] Academia R.P.R., *ibidem*, pp. 205-206, nr. 153.
- [56] Hurmuzaki-Densușianu, *ibidem*, pp. 85-86, nr. 63.
- [57] Vezi Diaconul Gh. I. Moiescu, *Catolicismul în Moldova până la sfârșitul veacului al XIV-lea*, București 1942, pp. 7-9.
- [58] Cf. Radu Rosetti, *Despre unguri și despre episcopiile catolice din Moldova*, în *An. Acad. Rom., Ist.*, 2, t. XXVI (1905); I. Ferent, *Cumanii și episcopiile lor*, Blaj 1930.
- [59] N. Iorga, *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, I-II, București 1901, p. XII.
- [60] Diac. Gh. I. Moiescu, *op. cit.*, p. 10.
- [61] Academia R.P.R., *ibidem*, pp. 274-275, nr. 229.
- [62] *Ibidem*, pp. 275-276, nr. 230; cf. R. Huss, *Gab es zur Zeit der Deutschkolonization Siebenbürgens ein griechisch catholischer Bistum in Weissenburg*, în *Siebenbürgesche Vierteljahrsschrift*, XLVII (1934), pp. 16-21; I. Lupaș, *A existat în Transilvania episcopie ortodoxă înainte de întemeierea regatului ungar?*, în rev. *Biserica Ortodoxă Română*, an. 52 (1934), pp. 149-153.
- [63] Diac. Gh. I. Moiescu, *op. cit.*, pp. 23-24.

Mihai Viteazul,

scut și lance a Ortodoxiei

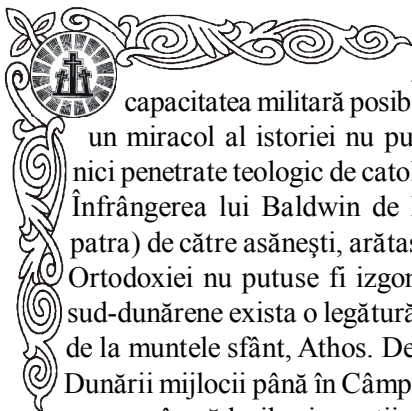
Dr. Iosif Niculescu
medic veteran de război

În cele patru secole care s-au scurs de la săvârșirea tragediei din Câmpia Turzii, din nici una din lucrările scrise, consacrate înveșnicirii personalității victimei, nu știm dacă vreunul din autori au încercat să arate faciesul creștin ortodox a vijelioasei acțiuni a celui care a rămas înscris în buchile istoriei sub numele de Mihail Viteazul.

Oare de-a lungul veacurilor nu a fost și un alt conducător de oști care să întrunească aceste două calități de *Mihail* - numele șefilor combativi cerești, și în același timp și *viteaz*? Iarăși începătorul acestui nume, Sf. Arhanghel Mihail, deși a rămas înscris printr-o faptă de mare îndrăzneală, nu s-a învrednicit să capete supranumele de viteaz.

În cele ce urmează, vom încerca să demonstrăm justetea titlului, prin care în câteva cuvinte am definit misiunea prin care acest viteaz s-a achitat de îndatorirea de creștin ortodox, ducându-și crucea nevoinței sale până la ultima expresie a misiunii cu care a fost trimis pe pământ sufletul său.

A venit în lume la aproximativ un secol de la căderea Bizanțului sub sabia otomană, acel Constantinopol, a doua Romă, biruitor al celor două mari erezii, arianismul și iconoclasmul. Constantinopolul era așezat militar, politic și economic în centrul Ortodoxiei, iar secolul trecut de la înfrângerea sa militară nu putuse să-i șteargă strălucirea trecută, dar nici speranțele unei revanșe și a unei învieri a ceea ce reprezentase această cetate pentru creștinism în general și Ortodoxie în special. Deși partea răsăriteană a împărăției bizantine fusese complet pierdută, iar dinspre apus se dovedise încă de la 1453 că nu este de așteptat vreun ajutor, rămânea o speranță din partea Ortodoxiei balcanice, și mai ales a celei de dincolo de Dunăre. Rezistența acestor ortodocși, favorizată de condițiile geografice, oferea un orizont deschis pentru supraviețuirea dezastrului de la 1453.

Epoca cruciadelor, încheiată jalnic la 1204, scosese în evidență capacitatea militară posibilă a popoarelor din zonă, care printr-un miracol al istoriei nu putuseră fi nici cucerite de semilună, nici penetrate teologic de catolicism sau protestantismul incipient. Înfrângerea lui Baldwin de Flandra (conducătorul cruciadei a patra) de către asănești, arătase că în acel pestriț de națiuni, duhul Ortodoxiei nu putuse fi izgonit. Între popoarele creștine nord și sud-dunărene exista o legătură vie, întreținută de rugătorii monahi de la muntele sfânt, Athos. Deși osmanlii se strecuraseră pe valea Dunării mijlocii până în Câmpia Panoniei, neamurile daco-tracice, ascunse în pădurile și munții carpatici, țineau cu tărie dominanța militară în pofida dezavantajului numeric față de închinătorii „proorocului mincinos”, cum îi spuneau ei lui Mahommed.

Mircea cel Mare și Ștefan cel Sfânt demonstrează că uriașa forță musulmană poate fi ținută în șah, dacă nu chiar biruită. Punctul slab al noii capitale a acestei împărății se vădise de mult că este accesul pe calea de uscat către cetatea așezată călare pe strâmtoarea Bosfor (Bos-foros = purtător, trecătoarea boilor). Accesul de pe apă, dintr-o parte (Egeea) sau alta (Marea Neagră) era nesigur. Desele și neașteptatele furtuni creșteau riscul insuccesului în cazul unei acțiuni militare pe calea apei. Îndelungata istorie a locului dovedise de-a lungul istoriei justetea acestei viziuni. După cum se pare, străjerii otomani înțeleseseră acest fapt și de aceea, după cucerirea de la 1453, întăriseră fortificațiile existente și nu le demolaseră, cum era obiceiul în acele vremuri. Cu toate acestea, primejdia tot de pe uscat rămânea. Prezența pe metereze a unor apărători vigilenți era absolut necesară. Vastitatea noului imperiu impunea însă o permanentă apărare militară, fapt care absorbea un număr mare de trupe de ocupație. Dacă adăugăm la aceasta și caracterul ofensiv permanent al statului otoman, se poate înțelege cu ușurință că din punct de vedere defensiv noua împărăție se afla în mare risc.

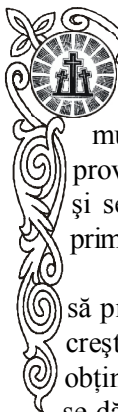
În această atmosferă apare în lume acest Mihail, de descendență basarabă după tată (Pătrașcu cel bun) și o frumoasă și nobilă tânără Teodora, nepoata unui mare negustor, originar din Epir, Iani. Această provincie a Greciei continentale, deși după nume și tradiție era grecească, era însă populată de o numeroasă etnie aromânească. Acel negustor, Iani epirotul, cu întinse relații la Istanbul, se pare a fi fost de

această origine, epitetul de „epirot” având numai o semnificație pur geografică. Relațiile lui cu cei de la nordul Dunării atârnă greu în balanța originii sale aromânești. Nepoata lui, Teodora, contractase relații întinse în lumea nobilă nord-dunăreană. Frumusețea ei, dublată de întinse calități spirituale, au atras atenția voievodului valah Pătrașcu cel bun, favorizând o relație din care s-a născut acest „os domnesc”, Mihail.

Tutelarea unchiului Iani era o garanție pentru supraviețuirea acestei relații și a fructului ei. Relațiile comerciale întinse între Istanbul și nordul Dunării ale marelui negustor au asigurat voievodului avantaje nu numai politice și economice, ci și de alt ordin, în termeni actuali „informative”. Caracterul pur militar la început al noii stăpâniri otomane a făcut ca speranțele populației majoritar creștine ortodoxe să se întemeieze pe gândirea militară, ca singura formulă de salvare. Cucerirea Constantinopolului de la 1453 era văzută de lumea creștină drept un accident ale cărui urmări nu puteau fi desființate decât pe cale militară. Această adevărată doctrină a creștinătății răsăritene a dominat spiritele creștine până târziu în sec. XIX. Era deci normal ca și tânărul fiu nelegitim al lui Pătrașcu cel bun să fie și el crescut și educat conform acestei doctrine.

În mijlocul secolului XVI, după eșuarea unei noi cruciade plănuită la Viena, urmată de revoluția lui Gheorghe Doja (susținător al proiectatei cruciade antiotomane) și încheiată că victoria de la Mohacs (1525) a Semilunei, ținea spiritele creștine ale epocii într-o stare de tensiune extremă. Cum soluția militară era singura previzibilă, mințile conducătoare ale vremii din această zonă centrală a Europei se frământau în căutarea formulei militare prin care să se înlăture primejdia care amenința Europa creștină, grav tulburată de ruptura protestantă a lui Luther.

Diplomația puterilor implicate căuta să afle și un alt temei al alianței antiotomane decât cel pur religios. Pentru a-și forma o viziune clară asupra situației de fapt, era necesară cunoașterea exactă a orientării fiecărui conducător implicat în problemă. Din această cauză, relațiile cu „Înalta Poartă” erau de o însemnătate deosebită. Având în vedere caracterul secret obligatoriu al acțiunilor militare, informațiile direct de la sursă – Istanbul – erau favorizate de prezența în sistemul social musulman al poligamiei. Originea componentelor

haremurilor fiind reprezentată majoritar din captive de război, acestea veneau fiecare cu o dublă comportare. Pe față promusulmane, în ascuns fiecare cu interesele etniei din care proveneau. În secretele reședințe ale haremurilor se țeseau planuri și se produceau mișcări politice pline de neprevăzut dar și de primejdii.

Lumea negustorească de la Bizanț a epocii aceleia căuta să profite de această stare de lucruri. Așa se știe că o principesă creștină sârbă, ajunsă în haremul sultanului Murad al IV-lea, a obținut de la acesta un „hatiserif” (o decizie inatacabilă) prin care se dăruia călugărilor de la Athos o suprafață de teren agricol în vecinătate, pentru cultivarea de grâu necesar hranei obștii monahale atonite. În această perspectivă, prezența și relațiile „unchiului Iani” la Istanbul a fost valorificată nu numai de nepoata mamă, dar și mai târziu de însuși fiul ei, nelegitim fiu de domn. Despre tinerețea, educația și instrucția tinerei odasle avem puține știri. Din faptele sale de mai târziu avem temeii să presupunem că a avut parte de o instrucție creștin ortodoxă. Se spune că în vremea în care a ajuns domn al Țării Românești, când între mințile creștine ale țării apăreau controverse de ordin religios, se apela la cunoștințele religioase ale voievodului ca la un fel de „curte de casație”.

Aici este momentul de a face o observație lămuritoare asupra capacității de vedere a realității pe care o avea eroul nostru. Se știe că era „stângaci” (de fapt ambidextru). Dacă purtători ai acestui caracter genetic nu ar fi numărat și pe Alexandru cel Mare sau Leonardo da Vinci, faptul nu ar avea nici o semnificație în problema care ne preocupă. Din istoria scrisului știm că primii care au practicat acest unicat al realizărilor umane au fost stângaci, fiindcă cele mai vechi inscripții se făceau și se citeau de la dreapta la stânga. Aceasta însemnează că la **stângaci** există o predominanță a emisferei drepte a creierului. Or scrisul este activitatea în care este implicat major simțul **vederii**. În schimb, la **dreptaci**, aflăm o predominanță a emisferei stângi a creierului, pe care se află centrul Broca al **vorbirii**. Aceasta este o activitate legată de simțul auzului – surzii din naștere nu pot vorbi.

Așadar, stângacii, prin această predominanță a vederii au o capacitate de concepere a realității bazată pe vedere. Aceasta negreșit se exprimă în întregul comportament al lor. Așa de

exemplu, Alexandru cel Mare a „văzut” că dezlegarea nodului gordian nu este posibilă altfel decât prin tăierea nodului.

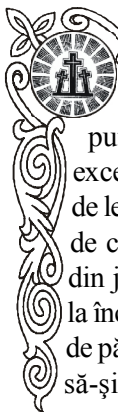
Această capacitate s-a exprimat și mai evident în cazul lui Leonardo da Vinci cu privire la posibilitatea omului de a zbura, adică de a înfrânge ceea ce peste trei secole a demonstrat Newton: atracția universală. De aceea, păsările nu zboară pentru că au aripi, ci pentru că au forța de a acționa aceste aripi. Aviația modernă a confirmat ceea ce Leonardo „a văzut” la vremea în care încercările de zbor se bazau pe copierea aparatului de zbor al păsărilor și atât.

În cazul lui Mihai Viteazul, putem spune că el „a văzut” situația reală a împărăției turcești, cu țăriile și slăbiciunile ei. Pe această „viziune” și-a întemeiat întreaga lui acțiune.

O putere militară, fără ancorare în masa populației stăpânite și condusă de un creier, un centru unic, Stambulul, cetate vulnerabilă și ușor de cucerit în cazul că pe crenelurile fortificației nu erau suficienți apărători. De aceea, începutul acțiunii sale s-a făcut iarna, anotimp în care deplasarea unei armate era anevoioasă (chiar și pe artera principală fluvială, pe Dunăre, care era deja înghețată, Sinan Pașa, comandantul grosului oștirii în acel moment aflându-se în ofensivă în zona mijlocie a Dunării:). Spre a ajunge la Constantinopol, pe uscat, căci pe apă nu se putea, îi trebuiau câteva luni, timp suficient pentru o acțiune fulger din Valahia la Bosfor. Ca să alcătuiască acest plan, a avut nevoie de informații, pe care fără îndoială că unchiul Iani nu le-a păstrat pentru el.

Recucerirea Bizanțului ar fi fost semnalul începerii unei răscoale generale a popoarelor creștine ortodoxe. Aici Mihail a mai *văzut* ceva. În acel sfârșit de secol XVI, conceptul națiune-stat nici nu se cristalizase în mintea popoarelor europene. Oamenii se grupau în „neamuri” care însă nu reprezentau și o constituire statală.

Era „neam” și „lege” – aceasta era una pentru toți, cea creștină. Cu toate acestea, el a *văzut* că între aceste neamuri creștine, aici la Carpați, sunt trei organizații statale stăpânind niște popoare care în afara credinței ortodoxe, se asemanau prin limbă, prin obiceiuri și prin port. Cât va fi știut el despre originea acestor trei neamuri, nu știm. Dar el a văzut ceea ce alții nu puteau să vadă. În acest fel, el și-a dat seama că între aceste trei grupe etnice există ceva mai mult

decât o legătură de credință religioasă, una de sânge, și că la un loc puteau forma un bloc uman, cel mai numeros și mai puternic din această zonă geografică. De aceea, spre a combate excesele latifundiarilor, a conceput și a edictat mult criticata lege de legare de pământ. În acest fel își asigura o largă bază economică de care avea nevoie în planurile militare. Era o învățătură trasă din jertfa lui Gheorghe Doja. Proiectata cruciadă antiotomană de la începutul sec. XVI nu s-a putut realiza, deoarece marii proprietari de pământuri s-au opus plecării în masă a iobagilor, care erau gata să-și dea viața pentru Hristos.

Gheorghe Doja, care deja constituise o grupare organizată gata să plece spre locurile sfinte, nu a vrut să se supună ordinelor de a rămâne pe loc (spre a nu lipsi pământurile de lucrătorii respectivi). De aici conflictul, cu ciocniri sângeroase, biruirea și execuția sălbatică a opozanților în frunte cu Gheorghe Doja. Suntem siguri că atunci când a început a-și organiza armata, Mihail a avut în vedere această primejdie. Așa se explică prezența în armata lui a mercenarilor de diferite proveniențe etnice – mercenariatul militar din epocă fiind un proces „normal”. Armata lui era întreit legată de comandantul ei: interesul material (solda, mercenariatul) de care era legată și perspectiva prăzii de război, credința comună în Hristos și în ceea ce-i privea pe etnicii români, legătura de sânge dintre ostașii săi.

Dar ce putea reprezenta din punct de vedere numeric această armată, față de hoarda semi-sălbatică musulmană. Aici intervine valoarea calificativului de viteaz, cu care a rămas înscris în istorie. Este vorba de personalitatea acestui comandant militar, care s-a evidențiat în legendarul episod al execuției sale, la comanda lui Alexandru cel rău, care la ordinul turcesc a dispus decapitarea lui. Dacă nu ar fi ajuns până în vremea noastră Biserica Sf. Nicolae de pe malul Dâmboviței, unde mai târziu s-au construit arhivele statului, am fi fost ispitiți să acceptăm acest memorabil eveniment ca fiind un fruct al imaginației populare. Dar Biserica stă mărturie peste veacuri că așa-zisa „legendă” a fost un fapt istoric, în care concomitent acțiunii umane a fost prezentă și o lucrare divină.

Refuzul, plin de risc al călăului, de a reteza capul aceluia falnic bărbat nu s-a putut mângâia doar la un fapt uman. Din

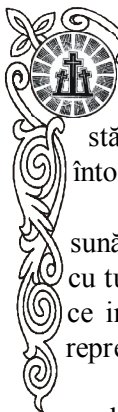
caracterizarea pe care Nicolae Bălcescu o face voievodului Mihai, aflăm că acel refuz al călăului a reprezentat un răspuns față de superbia victimei [semeția, măreția victimei]. **Din chipul și privirea acestui neîngrozit bărbat se degaja un suflu spiritual care nu putea fi decât de origine divină.**

Din acest fapt, sau mai bine spus din urmările lui, nu este greu să intuim credința lui în dumnezeirea lui Iisus Hristos. Cunoscându-i istoria vieții Sf. Nicolae și încredințat de autenticitatea ei, și-a pus nădejdea în mod total în capacitățile salvatoare ale Sf. Nicolae. Ce trăsnet i-o fi ieșit din priviri de l-a făcut pe călău să facă acel gest de refuz plin de riscuri! Supraumanul apare în mod evident și reprezintă un prim semn din care să recunoaștem misiunea divină cu care a apărut în lume acest erou creștin. Iar acest adevărat trăsnet spiritual încă a fost prezent la sfârșitul sec. XX când l-a împiedicat pe paranoicul Nicolae Ceaușescu să-i dărâme biserica. Acest sfânt altar, strămutat de două ori, devenit loc de întâlnire în fiecare 8 noiembrie a Cavalerilor Ordinului Mihai Viteazul, dăinuiește și azi. Biserica este refăcută și împodobită, ca dovadă că spiritul lui Mihai Viteazul veghează aspra darului său făcut Sfântului Nicolae.

Și de la această minune se începe desfășurarea providențială a marelui voievod, care în esența ei a arătat posterității în ce mod Sfântul Duh apără Biserica lui Hristos, ba și mai mult, dăruindu-i și puterea de mărturisire a încercărilor antihristice, având ca rezultat nu numai păstrarea, ci și propășirea Bisericii Creștine Ortodoxe.

Voievodul Mihai Viteazul nu a întreprins numai o lucrare de apărare a Ortodoxiei, dar și una de propășire a ei. Vom vedea mai târziu în ce a constatat aceasta.

Să ne întoarcem la acțiunea fulger întreprinsă în iarna anului 1595, când pe 8 noiembrie trece cu armata lui Dunărea înghețată. Distruge avanposturile turcești și se îndreaptă vijelios spre Istanbul. Ajunge nestăvilit la Varna și de aici la Adrianopol. Cucerind această localitate, porțile de intrare în Constantinopol îi sunt ca și deschise. În vederea atacului decisiv, ordonă o odihnă de câteva zile. Sinan Pașa de abia afluase de acțiunea lui. Era departe, pe pământul unei provincii turcești din Panonia. În pauza de odihnă, îi vine lui Mihail trista veste că trupele ungurești ale Batoresților au trecut Carpații,

au ocupat Curtea de Argeș și se îndreaptă spre Târgoviște. Cu mare durere în suflet renunță la actul ultim, care ar fi pus capăt stăpânirii otomane la Dardanele. Ordonă retragerea și grabnica întoarcere în țară spre salvarea capitalei.

Această acțiune ungurească sub comanda Batoreștilor îi sună în minte ideea: nu cumva Batoreștii sunt înțeleși în mod tainic cu turcii? Ideea nu-l părăsește și-i dă curs încercând să afle ceea ce intuiția îi sugerase. Urmează intrarea turcilor în țară, ca represalii, ciocnirea de pe Neajlov.

Aici, la celebrul, dar modestul pod de la Călugăreni, se produce din nou o lucrare a Providenței. O știm din relatările istoricilor turci. Disproporția de forțe (1/10) nu-i putea oferi șansele unei victorii. Cel mult o oprire a înaintării și o slăbire a forței de atac a vrăjmașilor. Privește de pe un deal din spate cum se desfășoară ciocnirea. Micimea podului se opunea trecerii rapide și masive a trupelor musulmane. Ochii „stângaciului” văd situația reală. Aici, la pod, era posibilă o blocare a înaintării, o întârziere în înaintare. Jos de pod, apa leneșă a Neajlovului crease o zonă mlăștinoasă, care împiedica trecerea apei ca printr-un vad. Și are în acest moment inspirația a ceea ce trebuia făcut ca să întârzie înaintarea. Era nevoie de un curaj nebun, de ceva care după judecata sănătoasă nu putea fi întreprins de un singur om.

Și totuși trebuia făcut, cu orice risc, ca un ultim și suprem gest de salvare a celor pentru care el declarase că a început acest război, spre a curma suferințele poporului apăsător de un vrăjmaș sălbatic. **Își ia barda în mâna stângă, și cu un răcnet înfiorător se repede înainte. Mirare de ambele părți, dar dinspre osmanlii și o groază, pe care un istoric turc a pus-o pe seama arătării în spatele lui Mihail Viteazul a însăși Sf. Arh. Mihail. Îmbulzeala dinspre otomani se răsfrânge până la capătul dinspre turci, unde Sinan Pașa se pregătea să intre pe pod. Calul i se sperie și-l aruncă din șa exact în apa mocirloasă.**

De partea cealaltă un fior de nădejde (îl cunosc cei care au participat la luptele antibolșevice din 1942), care se reped și ei spre pod și fac tot ce pot spre a împiedica trecerea. În acest timp artileria săsească din spate trage în plin în armata înghesuită la malul apei. Panica și faima legendară a voievodului întârzie o bună

bucată de timp trecerea, răgaz pentru valahi de regrupare și retragere. Ce a urmat se știe – retragerea în Ardeal pe cursul Dâmboviței este până azi marcată de o cruce de piatră, pe malul drept, aproape de intrarea în Dragoslavele.

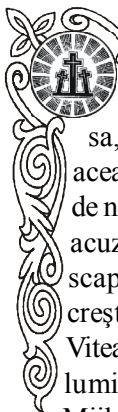
Urmează pribegia din Transilvania, lupta de recâștigare a tronului, în care galbenii unchiului Iani au jucat un rol de căpetenie.

În mintea voievodului stăpâna un gând: ce legătură poate fi între Batorești și turci? Viena se străduia să pună mâna pe Ardeal. Aurul, sarea, lemnul și poziția cheie a acestei provincii o făceau să fie râvnită de mulți. Mihail „vede” și aici esența situației. Populația majoritară, valahă și ortodoxă se află sub presiunea Romei, care are întinse domenii și mănăstiri, dar nu reușea a-i rupe de Ortodoxie. Poziția de sclavie a valahilor le micșora rezistența religioasă. Ajuns din nou pe tron, încearcă o alianță cu Viena pe temei religios. Intrigile Romei zădărnicesc o alianță care ar fi asigurat spatele în cazul unei noi încercări de a cucerii Constantinopolul.

După moartea lui Sinan Pașa se ridică în locul lui un nou general, Ibrahim, foarte agresiv, care reia ofensiva în Panonia și care pune în dificultate pe împăratul Rudolf. Acesta face apel la ajutorul lui Mihai. Este un prilej diplomatic pe care Mihail știe să-l speculeze. El cere lui Andrei Batory, ajuns principe (deși era cardinal!) ca să-i dea voie să treacă cu o armată de ajutor pentru Rudolf prin Ardeal. Este refuzat sub motivul că situația nu este așa de alarmantă pentru Rudolf. Din aceasta, Mihai înțelege ceea ce bănuia de mult: între Andrei Batory și turci există o înțelegere, de a intra sub suzeranitatea turcească spre a scăpa de presiunea Vienei. În acest moment, el vede că Roma este dispusă să dea Transilvania ortodoxă pe mâna turcilor, cu condiția ca aceștia să nu se atingă de interesele catolice. Într-un fel se repeta situația Siciliei de la 825, când arabii o atacă și o cuceresc, distrug tot ce era creștin ortodox, dar nu se ating de ceea ce era catolic.

Târziu s-a aflat despre această înțelegere. După cucerirea Constantinopolului de către turci, reprezentantul creștinilor din imperiul otoman era un pașă turc, care-și avea reședința în Vatican, unde era găzduit și haremul respectivului „apărător” al intereselor creștine (ortodoxe).

În fața refuzului lui Andrei Batory, voievodul își dă seama de primejdia de a fi încercuit de turci prin trădarea lui Batory.

Hotărăște să scoată cu forța din scaun pe „popa trădător” și intră în Ardeal prin valea Buzăului. Nicolae Bălcescu, în „Istoria” sa, ne dă în amănunt momentele care l-au determinat să aleagă această cale. Ajuns la Alba Iulia, are a se confrunta cu o acuzație de neloialitate față de Biserică prin descăunarea lui Andrei Batory, acuzație gravă care i-ar fi adus grele prejudicii. Cum să facă să scape de această povară care-i afecta poziția lui de căpetenie creștină? Și iată un nou prilej din care ne dăm seama că Mihail Viteazul avea o percepție deosebită a realității. Cum putea el dovedi lumii că Andrei Batory este un trădător al cauzei creștine? Mijloacele de informație în masă ale vremii nu-i puteau oferi acest prilej [nu putea face o copie xerox a tratatului!!]. Trebuia găsit „altceva” care să-l arate pe cardinalul Andrei (adică episcop) că nu este cardinal și că deci acțiunea sa nu avea nimic de a face cu Biserica.

Bazat pe o genială intuiție, el îi acuză pe **preoții catolici că și-au pierdut harul**. Cum să dovedească însă acest lucru? Singura dovadă în creștinism de existență a unui har special este acela că are puterea ca prin rugăciunea ritualului de **sfințire a apei**, să facă ca apa obișnuită să nu se mai altereze. Și așa, el convoacă o rugăciune solemnă în piața centrală din Alba Iulia, unde de o parte un grup de preoți catolici și de alta preoți ortodocși, execută ritualul de sfințire a apei aflată în niște butoaie care după săvârșirea rugăciunilor respective au fost închise și sigilate. Se dă termen de 6 luni, după care se purcede la deschiderea vaselor, în prezența acelorași care executaseră respectivul ritual. Și stupoare... apa din vase catolice este alterată vizibil și rău mirositoare. În schimb, aceea din vasele ortodocșilor este curată, limpede ca și când atunci ar fi fost adusă de la izvor. Se impunea concluzia: preoții catolici nu au harul Sf. Duh, fără de care între un mirean obișnuit și un astfel de preot nu este nici o deosebire. Așadar, Andrei Batory nu este cu adevărat preot. În actele lui nu este implicată Biserica în nici un fel. Acțiunea lui Mihai nu a lezat cu nimic Biserica, ci numai a îndepărtat un principe trădător, care din interese personale a vrut să predea Ardealul în mâna vrăjmașilor lui Hristos. Această scenă se află pictată în paraclisul palatului patriarhal pe peretele nordic, de pictorul Cosmin Petrescu. Am văzut-o prin anii '58-'60, când am avut audiență la PF Patriarh Iustinian.

Iată dar cum prin acțiunea lui militară din Ardeal, Mihai Viteazul a salvat ortodoxia de acolo și nu se știe ce s-ar fi întâmplat cu cea din Valahia. Tradiționalele și bine cunoscutele refugieri în Ardeal ale a celor din Valahia nu ar mai fi putut avea loc. Încercuirea Ortodoxiei ar fi fost deplină.

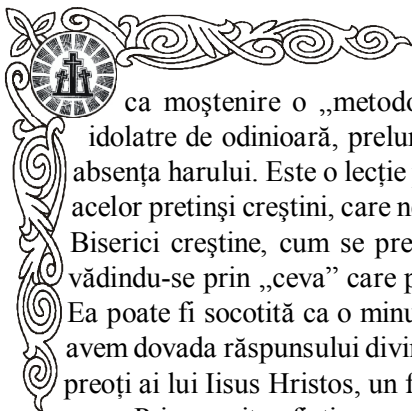
Această ultimă ispravă l-a costat pe voievodul Mihail viața. El a fost ucis pentru apărarea Ortodoxiei, prigonită în acele vremuri și de turci și de catolici. Viața lui a fost dată ca preț pentru salvarea Ortodoxiei. De aceea, având în vedere **moartea lui martirică** și prin trădare, precum și **păstrarea neputrezită a capului său**, avem temei pentru sugestia de a fi **canonizat**.

El s-a opus cu succes imperiului otoman aflat în apogeul puterii sale. A luptat singur, cu o mică armată, reușind a păstra Ortodoxia pe aceste meleaguri, pe când în alte părți ale Răsăritului credința creștină a pierit chiar și din amintire.

Istoriografia română și tradiția populară au reținut din scurta și furtunoasa domnie a lui Mihail Viteazul, mai de seamă faptul capital care privește interesul național: unirea, deși pentru puțină vreme, a celor 3 mari provincii ale căror locuitori majoritari s-au recunoscut a fi de aceeași obârșie. Au trebuit să treacă trei secole pentru ca ideea să se coacă bine în conștiințele românilor.

A fost etapa principală a lungului proces de definire națională, adusă la împlinire în 1918, după ce prin primul război mondial trei imperii s-au prăbușit, iar al patrulea a devenit un simplu stat cu pretenții de stat european, deși nu a mai deținut în Europa decât o mică provincie, rămasă a vechiului teritoriu tracic.

Mihail Viteazul, prin campaniile sale militare, ne-a făcut să înțelegem că lupta lui avea ca obiectiv principal apărarea a ceea ce mai rămăsese liber din Ortodoxie și totodată încercarea de a dovedi autenticitatea creștină a Ortodoxiei. Prin ritualul sfințirii apei a demonstrat că validitatea unui cult religios stă în existența la cei ce-l practică a unui element extrinsec lor, numit în general harul dumnezeiesc. În absența acestuia totul este o făcătură omenească și care își trage originea din religiile idolatre, care cinsteau idoli care aveau ochi dar nu vedeau, urechi dar nu auzeau și gură dar nu vorbeau.

Demonstrând absența harului la preoțimea catolică, el ne-a lăsat ca moștenire o „metodologie” de depistare a înșelătoriei idolatre de odinioară, prelungită în cultele eretice creștine prin absența harului. Este o lecție pe care trebuie să o aplicăm tuturor acelor prețiși creștini, care neprimind Sf. Taine nu pot fi socotite Biserici creștine, cum se pretind. Legătura reală cu Dumnezeu vădindu-se prin „ceva” care poate cădea sub simțurile omenești. Ea poate fi socotită ca o minune, fiindcă în urma acestei practici avem dovada răspunsului divin la rugăciunile celor care se pretind preoți ai lui Iisus Hristos, un fel de acreditare ca în diplomatie.

Prin numita sfințire a apei, această stihie a creației, fără de care nu este posibilă viața, capătă o însușire deosebită, aceea de a fi scoasă din circuitul vieții materiale și trecută în aceeași categorie de existență de pe pământ ca și moaștele sfinților, care și ele nu mai intră în circuitul materiei organice supusă, ca tot ceea ce este compus, descompunerii.

Mihail Viteazul cunoștea toate acestea, și în decursul vieții sale avusese prilejul de a constata lipsa de har a preoțimii catolice. Când, unde și cum a trăit această experiență nu știm. Moartea năprasnică și viața sa tumultuoasă nu i-au îngăduit să lase ceva scris, un fel de memorii. Dar chiar de ar fi făcut-o, mulții lui dușmani ar fi avut fără îndoială grijă să facă să dispară astfel de documente. Rău voitorii ar putea susține că nu știa să scrie. Inexact. Personal am văzut în mâinile soției unui preot din satul Bucșenești, fostul județ Muscel (dependent de comuna Stâlpeni), un înscris pe piele de vițel, făcut de mâna lui Mihail Viteazul, ctitor al bisericii din acel sat, pe care aceasta voia să-l vândă, fiind constrânsă de sărăcie, pentru că preotul soț fusese închis sub acuzația că a ajutat pe rezistenții anticomuniști din Făgăraș. Era un scris impecabil, părea ca tipărit, cu șiruri perfect drepte și iscalit **Mihail Vv** – avea obiceiul să-și redacteze personal mai ales sentințele de judecată. Dacă nu aș fi văzut fresca din paraclisul palatului patriarhal, nu aș fi luat cunoștință de acest act voievodal, care peste patru veacuri ne transmite o învățătură fundamentală ce privește preoția creștină, ecou al gândirii și faptelor marelui voievod, care în acest fel continuă să facă din Ortodoxie o funcție nepieritoare, așa cum a fost și Întemeietorul ei Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, întrupat, mort, înviat și înălțat la cer, pe care îl așteptăm cu nerăbdare să

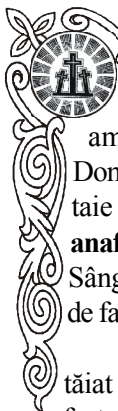
revină întru slavă spre a judeca pe fiecare și a da răsplata sau osânda ce se cuvine, **cu deosebirea față de judecata particulară, că aceasta a doua se va face pentru fiecare în cadrul neamului căruia i-a aparținut. De unde vine obligația pentru fiecare individ de a se strădui pentru mântuirea neamului din care s-a născut.**

Așa că, în calitate de român, gândindu-mă la milioanele de români plecați din țară, în ce fel pot aceștia aflați pe meleaguri străine să se străduiască pentru mântuirea neamului pe care, de voie, de nevoie, l-au părăsit.

Iată marele voievod, după patru secole încă este de folos neamului său, învățându-ne cum să ne ferim de prooroci care sunt lupi și îmbrăcați în piele de oaie, și care se pretind în mod înșelător preoți ai lui Iisus Hristos.

Cine alții decât sfinții pot să-și ajute semenii și după moarte? Nu este aceasta o dovadă că voievodul Mihai Viteazul a fost prin moartea-i martirică proslăvit de Dumnezeu? Și ca să ne dea o dovadă în acest sens, ni se descoperă, după patru veacuri în lucrarea de dovedire a falsificării preoției. Cine poate nega realitatea și justetea acestor fapte? *(13 mai 2010, de înălțarea la cer a Domnului nostru Iisus Hristos)*

P.S. O experiență în acest sens am trăit-o în 1970 când am vizitat muzeul Mănăstirii Agapia din Moldova, în care era expusă, între alte obiecte de cult, icoane, cărți vechi, etc, așezată pe o masă separată și ocrotită de un clopot de sticlă, o Sfântă Prescură, din centrul căreia fusese scos Sf. Agneț. Intrigat de această prezență, am citit notița explicativă atașată, din care am aflat că acea prescură folosise în anul 1870 (deci cu un secol mai înainte) la săvârșirea Sf. Liturghii oficiată cu prilejul resfințirii Bisericii care fusese pictată de Nicolae Grigorescu. Am rămas stupefiat constatând totala integritate a prescurii, care arăta albă, imaculată, intact (afară de golul din mijloc, de unde cum am spus se scosese Sf. Agneț) ca și când ar fi fost atunci scoasă din cuptor. Am reținut acest fapt și la întoarcerea acasă m-am apucat să studiez această Taină a Sf. Euharistii. Așa am putut ajunge la concluzia că, așa cum reiese din ritual, prescura din care preotul scoate Sf. Agneț reprezintă (nu simbolic, ci în mod real) **trupul Maicii Domnului, din care cum se știe s-a luat (prin Sf. Agneț) Trupul Domnului nostru Iisus Hristos.** Așadar, prescura,

făcută din făină și apă, nu putea rezista intactă 100 de ani dacă ea nu ar fi fost transformată în trupul Maicii Domnului. Și a rămas așa cum am aflat-o pentru că ea fusese transformată în trupul Maicii Domnului. Aceasta, conform ritualului, la sfârșitul Sf. Liturghii, se taie în mici bucăți și se dă poporului spre mâncare sub numele de **anaforă**. În acest fel, credincioșii care nu se împărtășesc cu Trupul și Sângele lui Hristos, au prilej de sfințire primind sf. anaforă care este de fapt trupul sfânt al Maicii Domnului.

În cazul relatat mai sus se vede că atunci, în 1870, nu s-a mai tăiat ca anaforă prescura din care se scosese Sf. Agneț, și nu a mai fost consumată, ci păstrată intactă. Așadar și aici ca și la apa sfințită și moaștele de sfinți, printr-o lucrare specială, aceste materiale sunt scoase din circuitul biologic și rămân neschimbate cât le-o rândui Dumnezeu. Încă o dată se constată că în lucrarea preotească intervine o forță exterioară prin care se operează lucrări pe care le numim minuni. Căci religia creștină s-a început cu minunea Întrupării și a continuat cu aceea a Învierii.

Așadar, putem spune că voievodul Mihai Viteazul a fost călăuzit de Duhul lui Dumnezeu? Dacă răspunsul este afirmativ, atunci el este fiu al lui Dumnezeu (Romani 8, 14), iar cum poate să nu fie sfânt dacă este fiu al lui Dumnezeu? A murit prin trădare ca și Hristos (Romani 8, 17), deci va fi proslăvit împreună cu Hristos.

Flagelul sectar din penitenciare

Marinaș Ion

Penitenciarul Târgu Jiu

Spunea vrednicul de pomenire, *Părintele Arsenie Boca*: „În zilele noastre se văd mulți călători la iad cu Biblia în mână”, iar eu nevrednicul vă spun că nu numai că am văzut astfel de oameni, dar am făcut păcatul să mă număr printre ei din propria mea voință, deși în dorința de a-L găsi pe Dumnezeu.

Dar cine sunt acești „călători la iad cu Scriptura în mână”? Aceștia sunt sectarii, sunt acele „*buruieni crescute în umbra Bisericii*”. Acești sectari, care sunt cunoscuți sub numele de

„pocăiți” indiferent de secta din care fac parte. „...unii ca aceștia sunt apostoli mincinoși, lucrători vicleni, care iau chip de apostoli ai lui Hristos. Nu este de mirare, deoarece însuși Satana se prefăce în înger al luminii. Nu este deci lucru mare dacă și slujitorii lui iau chip de slujitori ai dreptății, al căror sfârșit va fi după faptele lor” (II Corinteni 11, 13-15).

Cele ce vă scriu despre amplexarea pe care au luat-o acesteerezii sectare în penitenciarele românești nu sunt povești, ci sunt realități pe le fac publice, făcându-mi datoria de fiu și creștin ortodox.

Sunt de 11 ani în închisoare și am fost încarcerat prin mai multe penitenciare: Colibași, Jilava, Mărgineni, Poarta Albă, Gherla, Craiova, Târgu Jiu. Pe unde am fost, aceleași secte religioase am găsit, iar din informațiile pe care le am, nu mai este nici un penitenciar din țară – din cele peste 40 – în care să nu fie prezente și aceste secte, cu încuviințarea tacită a Bisericii Ortodoxe. Suntem creștini ortodocși de 2.000 de ani, creștinați de Sfântul Apostol Andrei, avem biserici sau capele în toate penitenciarele din țară și avem și preoți slujitori ai dreptei credințe ortodoxe. La ce ne mai trebuia nouă învățături străine,erezii de tot felul? Nu ne este nouă, deținuților, de ajuns că plătim pentru păcatele (infracțiunile) noastre care ne-au adus aici și suntem în suferință fizică, psihică, trupească și morală? Acum ne mai vindem și sufletul dracilor prin acești sectari ce s-au autointitulat adventiști, penticostali, baptiști, evangheliști, martori ai lui Iehova etc.? Mântuitorul le zice unora ca aceștia: „Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că închideți Împărăția cerurilor înaintea oamenilor; că voi nu intrați, și nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsați” (Matei 23, 13).

Acești sectari din zilele noastre sunt acei cărturari și farisei fățarnici, că nu ai să găsești sectar să nu aibă cu el Biblia și cărți cu imnuri religioase, în orice adunare a lor ar fi. Să nu mai zic de adventiști care, pe lângă Biblie, au cărți de studiu programate pe diferite perioade de timp ale anului și alte și alte cărți, toate, inclusiv Biblia lor, traduse după cărți străine de țara noastră, sponsorizate de cei ce conduc din umbră aceste secte religioase. Au venit acești sectari eretici să închidă calea oamenilor spre Împărăția cerurilor cu învățăturile lor străine de Ortodoxie și atâta putere de convingere au, încât au dus în rătăcire și și-au făcut adepti nu numai pe cei neștiutori de carte – sunt destui

analfabeți în pușcării – sau mai puțini cunoscători în ale Ortodoxiei, cât și oameni cu studii superioare.

Din câte mi s-a dat să văd în acești 11 ani de detenție prin penitenciarele pe unde am fost în „pelerinaj” – în unele penitenciare de mai multe ori – pot să spun că am găsit aceleași secte și aceeași lipsă acută de responsabilitate a preoților ortodocși față de sectele religioase și nu am găsit pe nimeni care să ia atitudine sau să se opună influenței sectarilor în penitenciare. Cu părere de rău, pot spune că preoții din penitenciare sunt interesați mai mult de salariile lor în penitenciar – la serviciu – decât de păstorirea turmei lui Hristos și propovăduirea Evangheliei.

Sectarii, din contră, sunt activi atât cu prezența fizică cât și cu propovăduirea Bibliei lor și a învățăturilor sectare pe calea rătăcirii și sunt nelipsiți în zilele și la orele fixate pentru adunările lor în fiecare săptămână în penitenciare. Am trăit să văd o luptă între Dumnezeu și Satan, între un preot capelan și un pastor adventist, între preotul Marian Doru din P. M. S. Craiova și pastorul Șerban Nicolae, care se luptau verbal pe listele cu numele deținuților: care sunt sectari sau ortodocși; ăsta e al meu, ăsta e al tău, fiecare cu oile și caprele lui.

Cine și-a vândut sufletul sectarilor, a rămas în rătăcire. Cine a rămas în credința ortodoxă cinste lui!

Flagelul sectar a cuprins toate penitenciarele din țară. Sămânța bună a Ortodoxiei nu are cine să o semene pe pământul bun din pușcării. În schimb, sămânța buruienilor sectare este semănată, prinde rădăcini și dă rod. Buruienele și spinii s-au înmulțit foarte mult, sufocând Biserica Ortodoxă din închisori. Semănătorii sectari și-au deschis hambarele și și-au scos Bibliile cu sămânță. Au împânzit ogorul închisorilor și seamănă sămânța buruienilor lor otrăvitoare. Buruienele cresc și se înmulțesc și nu are cine să le taie din rădăcină. „Vița de vie” se sufocă de atâtea buruieni, măracini și spini, mlădițele neroditoare nu are cine să le taie, rodul viței s-a împuținat căci vierii cei de altădată nu mai sunt. Păstorii noștri, ai oilor lui Hristos din închisori, nu se îngrijesc de turmă și oile rătăcesc de colo colo, hrănindu-se cu buruieni sectare spre pierzare și pierdute vor fi pentru totdeauna.

Ce nu vom distruge noi azi, ne va distruge pe noi mâine!

(mai 2010)

Apostazia vremurilor din urmă

Biserica strămoșească va fi rușinată de noile **obiceiuri păgânești și papistășești**, aduse cu sila de vlădicii ei... cei drepti vor fi considerați nebuni... vor fi lepădate rânduielele creștinești și... tot în numele lui

Dumnezeu, vor face **biserici fără cruce**, vor nesocoti Sf. Jertfă și... o vor amesteca în slujire cu păgânii - *Sf. Mitropolit Varlaam* (Moldova). "Oamenii vor înnebuni, iar cei care nu vor să înnebunească vor fi considerați nebuni!"

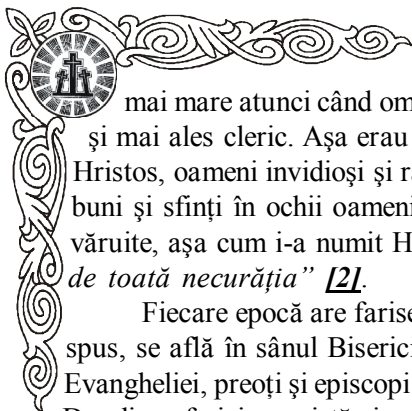
Vai vouă, ecumeniști fățarnici!

Hristu K. Livanos

Ceea ce a mustrat mai mult și a înfierat cu tărie Hristos în vremea lucrării Sale pământești a fost fățarnicia. Și pe bună dreptate, pentru că fățarnicia, după Sfântul Grigorie Teologul, este atât de vicleană și primejdioasă în societate, precum stâncă din mare în care se izbește corabia și se scufundă. Fățarnicia, după Sfântul Grigorie, este rodul invidiei. Astfel, fățarnicii, „atunci când au mânia în adânc și își arată dragostea răspândită la suprafață, așa cum stâncile sunt acoperite de apă, o vătămare neașteptată pricinuiesc celor care nu se păzesc”.

[1]

Fățarnicia este un mare rău pentru om, dar acest rău devine și mai mare atunci când omul este religios, este om al Bisericii, și mai ales cleric. Așa erau cărturarii și fariseii din vremea lui Hristos, oameni invidioși și răutăcioși, care se străduiau să pară buni și sfinți în ochii oamenilor, dar în realitate erau morminte vărute, așa cum i-a numit Hristos, plini „*de oasele morților și de toată necurăția*” [2].

Fiecare epocă are fariseii ei, dintre care mulți, așa cum am spus, se află în sânul Bisericii și sunt teologi, propovăduitori ai Evangheliei, preoți și episcopi care țin în mâinile lor Sfântul Potir.

Da, din nefericire, există și episcopi. Dar să nu ne smintim. Între cei Doisprezece Apostoli nu a fost și un fățarnic și trădător al apostoliei lui și, prin aceasta, chiar și al Învățătorului lui? Ce lucru mai firesc este ca printre miile de clerici ai fiecărei epoci să se găsească și mulți urmași ai nevrednicului ucenic și apostol?

Caracteristicile episcopului fățarnic

Cu cât este mai mare vrednicia episcopului fățarnic, cu atât mai mare este și răul pe care fățarnicia sa îl pricinuieste Bisericii. Treapta cea mai înaltă a preoției este cea a episcopului. Și **cel mai mare rău în cadrul Bisericii și, în general, în societate îl pricinuieste episcopul fățarnic**. Episcopi fățarnici au existat întotdeauna, chiar și în epoca marilor Părinți ai Bisericii, secolul IV, care este considerat „veacul de aur” al Creștinismului. Atât de mare era fățarnicia episcopilor în acea vreme, încât s-a îndeletnicit cu descrierea ei și Sfântul Grigorie Teologul, scriind o poezie specială despre ea.

O redăm aici spre folosul cititorilor: „*Există, da, și unii mai vrednici de milă, nenorociți, de care ne depărtăm, care-și schimbă ideile după împrejurările vieții și după legile vremurilor; care se clatină în credință și nu cinstesc cele ale lui Dumnezeu. Nestatornici în cuvânt, care dau înapoi, sau ramuri care se rup; lingușitori ai femeilor, otrăvuri plăcute pentru leii neputincioși, iar pentru cei puternici, câini care ling. Vânători isteți ai tuturor meselor bogate, care bat adeseori la ușile celor puternici, iar nu la ale celor înțelepți. Cinstesc ceea ce mulțumește pe alții, iar nu ceea ce le este de folos, ca să-i facă răi și pe cei de aproape ai lor.*” [3]

Câtă asemănare cu vremea noastră! Pentru că și în vremurile noastre există episcopi fățarnici. Pe cei mai mulți îi găsim în cetele ecumeniștilor. Căci acolo unde se află ecumenist, există și fățarnicie, iar unde se află fățarnicie, acolo este, după toată probabilitatea, și ecumenistul.

Fățarnicia ecumeniștilor este atât de mare și pricinuieste o atât de mare vătămare Bisericii, încât dacă ar fi venit iarăși Hristos ca să propovăduiască pe pământ, ar fi muștrat-o și ar fi condamnat-o mai cu tărie, decât pe cea a cărturarilor și fariseilor. Și iată ce ar fi spus:

Hristos către ecumeniști

Vai vouă, ecumeniști fățarnici, căci construiți în orașe biserici mărețe, însă prin smintelile voastre distrugeți credința din inimile credincioșilor!

Vai vouă, ecumeniști fățarnici, căci îi prăznuiți pe Sfinți în sărbătorile voastre, însă îi necinstiți prin faptele voastre!

Vai vouă, ecumeniști fățarnici, căci vorbiți despre dragoste și unire cu ereticii, însă pe ortodocși îi urâți și îi prigoniti!

Vai vouă, ecumeniști fățarnici, care vorbiți peste tot, zi și noapte, despre dragoste, care ridicați în slăvi dragostea Tatălui Meu, însă lepădați dreptatea și judecata Lui; care ați șters cuvintele: *păcat, urgie a lui Dumnezeu, iad și pocăință* din vocabularul vostru, ca să plăceți oamenilor!

Povățuitori orbi, care umblați în întunericul ecumenismului și considerați că lumea este lumină, care vă numiți pe voi înșivă teologi, însă lepădați teologia ortodoxă.

Slugi viclene și nevrednice! Nu știți că „*sluga aceea care a știut voia stăpânului și nu s-a pregătit, nici nu a făcut voia lui, va fi bătută mai mult*” **[4]**?

Vai vouă, ecumeniști fățarnici, care desființați Canoanele Bisericii și vă rugați cu ereticii împotriva legii lui Dumnezeu.

Nebuni și orbi! Nu vedeți că cu cât vă rugați mai mult cu ei, cu atât mai mult se depărtează de adevărul Meu?

Vai vouă, ecumeniști fățarnici, că pretindeți ascultare oarbă de la poporul Meu pentru împlinirea poruncilor voastre nedrepte și

potrivnice lui Dumnezeu, iar voi dați cu copita ca măgarii la voia Tatălui

Meu.

Vai vouă, ecumeniști fățarnici, că părașiți oile Mele și îi îmbrățișați pe lupi.

Păstori necredincioși și năimiți, care stricați via Mea și întinați partea Mea cu întinăciunea ecumenistă, care dați partea Mea cea dorită în pustiul neumblat al panreligiei antihristului. Cum veți scăpa de Judecata ce va să fie?

Vai vouă, ecumeniști fățarnici, că ați numit ereziile Biserici, făcându-le asemenea cu Sfânta și neprihănită Mea Biserică, pe care am câștigat-o cu Sângele Meu.

Vai vouă, ecumeniști fățarnici, că organizați conferințe împotriva sectelor și ereziilor noi, dar conlucrați în chip minunat cu cele vechi, condamnate de Sfinții Părinți.

Vai vouă, ecumeniști fățarnici, că închideți oamenilor Împărăția Cerurilor; voi nu intrați, dar nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsați. Îi înșelați pe eterodocși cu înșelare jalnică numind Biserici adunările lor satanice și asigurându-i că sunt botezați și merg pe calea cea bună și sigură.

Vai vouă, ecumeniști fățarnici, că pregătiți Sinod sfânt și mare, nu ca să dați, așa cum spuneți, mărturia ortodoxă în lume, ci ca să desființați poruncile Mele.

Vai vouă, ecumeniști fățarnici, că vă îngrijiți și vă preocupați de mediul înconjurător (natural), în loc de cel duhovnicesc, adică de pădurile pământului, care sunt mistuite de foc din pricina fărădelegilor ce se săvârșesc pe el (pământ), iar nu de sufletele oamenilor, care trebuie să moștenească Împărăția Cerurilor; de dobitoace, de zburătoare și de cele dispărute, mai degrabă decât de embrioanele umane ucise în chip înfricoșător prin avorturi. Câini fără de glas, care nu latră, adormiți în paturi, cărora le place să trândăvească, încăpățânându-se să nu mustre genocidul acesta.

Vai vouă, ecumeniști fățarnici, care vă fățarniciți că sprijiniți drepturile omului în parlamentele statelor, însă îi afurisiți fără justificare pe cei care vă mustră fărădelegile voastre.

Vai vouă, ecumeniști fățarnici, că îl afurisiți pe robul Meu, apărătorul Numelui Meu, judecându-l fără drept de a se apăra. Căci ați spus în sinea voastră: De partea noastră este puterea legii

dreptății. Veniți să-l afurisim pe acesta, pentru că nu ne este folositor și se împotrivesc lucrurilor noastre și ne impută nouă încălcările legii; greu ne este chiar și a-l vedea.

Nedreptilor și nelegiuitorilor! Nu știți că blestemul aruncat pe nedrept și care nu află loc, se întoarce la cel care l-a aruncat?

Vai vouă, ecumeniști fățarnici, că dăruiti oamenilor Coranul în loc de Evanghelia Mea, și îl mai numiți și sfânt. Dacă credeți că Coranul este sfânt, atunci vă lepădați de Mine și de Evanghelia Mea. Iar dacă nu credeți că este rătăcire și minciună, dar îl numiți sfânt ca să plăceți celor de alte credințe și celor care primesc darul fățarniciei voastre, vă amăgiți și dragoste nu aveți întru voi.

* * *

S-au pocăit cărturarii și fariseii după acele înfricoșate «**Vai**» - uri pe care le-a rostit Hristos împotriva lor? Din păcate, nu. În loc să se pocăiască, „*s-au sfătuit ca să-L prindă pe Iisus, cu viclesug, și să-L ucidă*” [5]. Se vor pocăi ecumeniștii în urma muștrării făcută împotriva lor? Dacă l-am fi întrebat pe Sfântul Vasile cel Mare, ne-ar fi răspuns: „*Nici etiopianul nu-și schimbă pielea, nici leopardul culorile sale, nici cel întărit în dogme strâmbe nu este cu putință să se întoarcă de la răul ereziei*” [6].

Suntem îndreptățiți ca noi, astăzi, să fim mai optimiști decât luminătorul cel mare care luminează din Cer, Vasile din Cezareea, când aceea, pe care sunt chemați ecumeniștii să o renege, este nu o erezie, ci panerezie?

Sursa: Orthodoxos Typos, 14 Mai 2010. <http://www.impantokratoros.gr/51178283.ro.aspx>

[1] Despre invidie, PSB 6, 154. PG 31, 385 B.

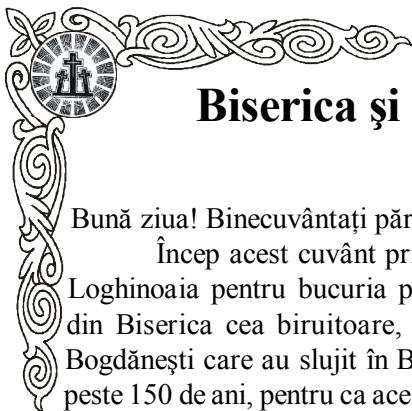
[2] Matei 23, 27.

[3] Sfântul Grigorie Teologul, *Poezia 12, La sine și despre episcopi*, EPE 10, 190, BEPES 62, 97, PG 37, 1190-1191.

[4] Luca 12, 47.

[5] Matei 26, 4.

[6] *Epistola 120, Lui Teodot, episcopul Nicopolei*, EPE 2, 132 PG 32, 564 B.

Biserica și Școala sunt UNA

Prof. Vasile Solcanu

Bună ziua! Binecuvântați părinte!

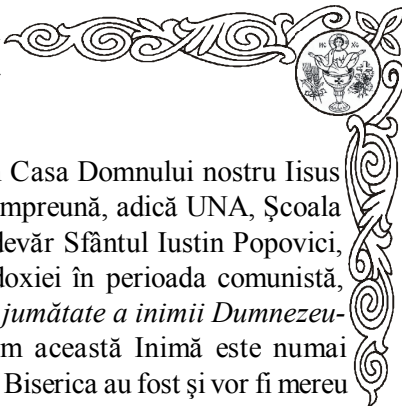
Încep acest cuvânt prin a-i mulțumi părintelui Gheorghe Loghinoia pentru bucuria pe care ne-o creează prin aducerea din Biserica cea biruitoare, în sobor, a icoanei dascălilor din Bogdănești care au slujit în Biserica cea luptătoare, în acest sat, peste 150 de ani, pentru ca acesta să fie locuit de adevărați oameni, plini de credință și cu știință de carte. Părintele Gheorghe consideră oamenii școlii ca pe niște adevărați părinți pentru copiii pe care aceștia îi învață. Mulțumim, părinte, pentru că ne dați ocazia ca, printre lacrimi de veșnică pomenire, să putem săruta icoana acestor părinți ai noștri, cei care ne-au învățat pe noi, pe părinții noștri și pe bunicii noștri, să citim și să scriem cuvinte ca: mamă, țară, biserică.

Nicolae Iorga spunea: „*Ca să fim noi oameni, au fost alți oameni, și ca să fie alți oameni suntem noi oameni.*” Aceasta este adevărata misiune a unui dascăl, una paulină, de a „naște” noi oameni, adevărați oameni. Să nu uităm însă, să conștientizăm și să mărturisim că această prefacere, această înnoire, nu se poate face decât în biserica strămoșilor noștri, Biserica Ortodoxă.

„Omul prin fire este ortodox; chinez, libian, negru din Africa, piele roșie, orice ar fi el, prin firea lui este ortodox. Ortodoxia este singura realitate a omului. Este în „firea omului”, spune părintele Rafail Noica fiul marelui filosof român Constantin Noica, într-un dialog cu părintele Ioanichie Bălan.

Învățământul contemporan din întreaga lume trece printr-o profundă criză, care cred că se datorează faptului că școala nu-i dă să „mănânce” copilului ceea ce este după firea lui, hrana îmbibată în iubirea creștin-ortodoxă. Răzvrătirea tineretului contemporan este o răzvrătire împotriva firii, este o căutare a propriei identități însă invers orientată. Cei de vârsta mea cunosc bine această realitate: au jinduit la roșcovele fiului rătăcitor dar s-au și bucurat de vițelul fiului revenit la propria-i matcă. Propria matcă, adică acasă, este Biserica unde ne

așteaptă Dumnezeu-Omul, Domnul Iisus Hristos, ca părinte, ca frate, ca prieten.

Mare bucurie este astăzi în Casa Domnului nostru Iisus Hristos pentru că astăzi, aici, sunt împreună, adică UNA, Școala și Biserica. Ne întărește în acest adevăr Sfântul Iustin Popovici, sfânt sârb, mare apărător al Ortodoxiei în perioada comunistă, care ne spune: „Școala este a doua jumătate a inimii Dumnezeu-Omului, iar Biserica prima”. Cum această Inimă este numai Iubire, Iubire nedespărțită, Școala și Biserica au fost și vor fi mereu UNA.

Nu numai școala și biserica sunt răspunzătoare de educația, viitorul și mântuirea copiilor noștri, ci fiecare dintre noi. Să ne aplecăm cu multă luare aminte asupra acestor cuvinte ale părintelui Sofian Boghiu:

”Omul, după cum se știe, este răspunzător nu numai pentru ceea ce face el cât trăiește pe pământ, ci el va răspunde și de ceea ce fac alții după el, care îi vor imita exemplul vieții sau îi vor dezvolta ideile, întrucât răul făcut de el în această viață are urmări și asupra generațiilor care vin, determinându-i pe unii să-l continue, iar pe alții făcându-i să sufere prin ceea ce rămâne după el, ca exemplu sau rezultat concret: cărți, picturi, muzică, educația copiilor, orice urmă a trecerii lui prin viață. De acolo de unde sunt după moarte, sufletele oamenilor văd limpede tot dezastrul provocat de ei în urmași, ar dori să repare trecutul măcar în parte sau să vină în ajutorul celor de pe pământ, dar nu mai pot”.

Acest citat ne îndeamnă să facem cele bune și a nu-i face răspunzători de faptele noastre cele rele pe cei care ne-au învățat și au plecat în Patria cea nouă, unde ne așteaptă și pe noi.

Să ne înnoim pentru Patria cea nouă!

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Mulțumesc! Sărut mâna, părinte!

(Duminică, 13 iunie 2010, la Mănăstirea Bogdănești, jud. Suceava, cu ocazia pomenirii cadrelor didactice din localitate care au plecat la Domnul)

Notă

Părintele Gheorghe Loghinoia este starețul Mănăstirii Bogdănești.

**Vindecarea sufletului
Rugăciune, înfrânare
și iubire**

"...iubirea îmblânzește iuțimea; înfrânarea veștejește pofta; iar rugăciunea desface mintea de toate înțelesurile și o înfățișează goală lui Dumnezeu. Așadar, aceste 3 virtuți îmbrățișează toate virtuțile, și fără de ele mintea nu se poate ocupa de Dumnezeu, slobozită de toate celelalte" (Sf. Maxim Mărturisitorul, *Cuvântul ascetic*)

Rugăciunea și fapta creștină

Mai multe feluri de rugăciuni

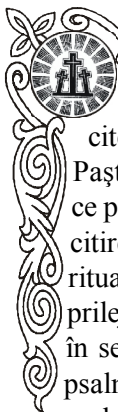
Cuvântul *rugăciune* înseamnă *cerere*. Cuvântul *rugăciune* vine din limba latină, de la *rogo, rogare*, care înseamnă *a ruga, a cere ceva*. Cuvântul *rugăciune*, însă, noi îl punem întotdeauna în legătură cu Dumnezeu, îl punem în legătură cu aleșii lui Dumnezeu, cu Maica Domnului, cu sfinții lui Dumnezeu. Avem rugăciuni către Dumnezeu Tatăl, rugăciuni către Dumnezeu Fiul, rugăciuni către Dumnezeu Duhul Sfânt. Am început această întâlnire cu o rugăciune către Duhul Sfânt: „*Împărate ceresc*”. Apoi, avem rugăciuni pe care le adresăm Maicii Domnului, rugăciuni care fac parte din cultul nostru ortodox. Sunt apoi rugăciuni pe care le adresăm sfinților lui Dumnezeu.

Nu totdeauna când ne rugăm cerem ceva. Chiar dacă cuvântul *rugăciune* pare că privește mai mult cererile pe care le facem noi, fie adresându-le lui Dumnezeu, fie adresându-le Maicii Domnului sau sfinților lui Dumnezeu, în realitate noi prin cuvântul *rugăciune* înțelegem mult mai mult decât o simplă cerere sau anumite cereri. În *Filocalie* este un cuvânt scris de *Evagrie Ponticul* și e cuprins în volumul I,

Cuvânt din 153 de capete, un cuvânt despre rugăciune. Și în cuvântul acela despre rugăciune este o definiție a rugăciunii: „**Rugăciunea este vorbirea minții cu Dumnezeu**”. Prin urmare, rugăciunea nu-i numai o cerere sau nu-i numai o vorbire în care noi exprimăm o anumită cerere sau mai multe cereri pe care le facem lui Dumnezeu, ci rugăciunea poate să aibă și alt conținut decât rugăciunile de cerere. De pildă, la Sfânta Liturghie avem un text care zice: „*Pe Tine Te laudăm, pe Tine bine Te cuvântăm, Ție Îți mulțumim, Doamne, și ne rugăm Ție, Dumnezeului nostru*”. Prin aceste cuvinte vorbim cu Dumnezeu, prin aceste cuvinte exprimăm faptul că nu numai ne rugăm cerând, ci ne rugăm și laudând: „*Pe Tine Te laudăm*”, ne rugăm și mulțumind: „*Ție Îți mulțumim, Doamne*”, ne rugăm și binecuvântând: „*pe Tine bine Te cuvântăm*” și, în sfârșit: „*și ne rugăm ție, Dumnezeului nostru*”. Cei care s-au ocupat de rugăciune au constatat că rugăciunile, după conținutul lor, pot fi rugăciuni de **preamărire** a lui Dumnezeu, pot fi rugăciuni de **laudă**, rugăciuni de **mulțumire** și rugăciuni de **cerere**. De fapt, cele mai multe rugăciuni pe care le facem noi sunt rugăciuni de cerere, sunt rugăciuni în care cerem ceva de la Dumnezeu: iertarea păcatelor, sănătate, liniște sufletească, orice ne este de trebuință.

Psalmii

Noi, în general, ne rugăm după rânduiala Bisericii, cu rugăciuni pe care ni le oferă Biserica noastră, rugăciuni cu care vrem să ne identificăm, adică rugăciunile pe care le rostim să nu fie simple formule de rugăciune, niște rugăciuni pe care le spunem fără să participăm la ele, ci trebuie să ne identificăm cu cuvintele din rugăciune. În *Filocalia* volumul IV este o scriere numită: „*Despre Ava Filimon*” unde se spune, între altele, că l-a întrebat ucenicul pe Cuviosul Filimon de ce dintre toate cărțile Scripturii cel mai mult se ocupă cu Psaltirea. Și, Cuviosul Filimon a spus că el folosește psalmii și e identificat cu cuprinsul psalmilor până la așa măsură încât parcă el ar fi făcut psalmii. E adevărat că psalmii au cuprins diferit și s-au făcut în împrejurări diferite. Cei mai mulți au fost făcuți de psalmistul David, însă au fost și alți autori ai psalmilor. Fiecare psalm are un cuprins al lui. Cei ce citesc psalmii trebuie să își pună de acord simțămintele lor personale cu cuvintele din

psalmi. Psalmii sunt un fel de rugăciune liturgică. De altfel noi folosim Psaltirea în cultul creștin ortodox. E rânduit să se citească Psaltirea o dată pe săptămână, în general, iar în Postul Paștilor de două ori pe săptămână. Se spune anume ce catisme, ce psalmi trebuie să citim dimineața, seara, pentru fiecare zi. Însă citirea Psaltirii, nu este și nu trebuie să fie doar o rânduială de ritual, o rânduială ca să se poată îndeplini sfintele slujbe, ci este un prilej de a-I sluji lui Dumnezeu, prilej de a ne cerceta pe noi înșine în sentimentele pe care le avem, în dorințele pe care le exprimă psalmul respectiv și fiecare dintre noi ne putem alege, de fapt, psalmi care se potrivesc cel mai bine cu stările noastre sufletești. Putem să avem un psalm preferat pe care să-l spunem de mai multe ori sau pe care să-l trăim, cu care să stăm în fața lui Dumnezeu revărsându-ne sufletul prin psalm sau să avem un psalm prin care să ne facem o legătură cu Dumnezeu. De pildă, eu dintre toți psalmii (cei 150) care toți sunt frumoși și toți sunt buni, parcă mă potrivesc mai bine cu conținutul psalmului 22 și cu psalmul 102. În *psalmul 22* spunem: *„Domnul este păstorul meu și nimica nu-mi lipsește, la pășuni bune mă sălășluiește și mă povățuiește la ape line. Sufletul mi-l întărește pentru numele Său și pe cărările dreptății mă povățuiește. De-aș umbla pe valea umbrei morții de rele nu m-aș teme căci Tu cu mine ești. Toiagul Tău și varga Ta, acestea-s mângâierea mea. Tu îmi gătești masă înaintea vrăjmașilor mei, cu untdelemn ungi capul meu și cupa mi-i plină rasă. Mila ta, Doamne, să mă însoțească în toate zilele vieții mele și fă să locuiesc zile multe în casa Domnului Dumnezeului meu”* (în traducerea patriarhului Nicodim). Este un psalm al bucuriei, un psalm al nădejdi, un psalm al încrederii, un psalm în care ne simțim în fața lui Dumnezeu și Îl simțim pe Dumnezeu ocrotitorul nostru. E rânduit să se citească rânduiala pentru Sfânta Împărtășanie (adică rânduiala prin care noi ne pregătim să ne împărtășim cu Sfintele Taine, cu dumnezeieștile, sfintele, preacuratele, nemuritoarele, cereștile, de viață făcătoarele, înfricoșătoarele lui Hristos Taine, cu Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos) împreună cu alți doi psalmi, psalmul 23 și psalmul 113. Cel de-al doilea psalm preferat al meu, *psalmul 102*, se potrivește cu psalmul 22, mai ales în partea aceea unde se spune: *„Pe cât este de* *sus cerul deasupra pământului,*

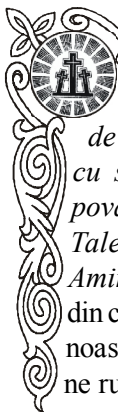

atât de mare este bunătatea lui Dumnezeu față de cei ce se tem de Dânsul. Cât de departe e răsăritul de apus, atât a depărtat El de la noi fărădelegile noastre. Cum miluiește tatăl pe fiii săi, așa miluiește Domnul pe cei ce se tem de Dânsul”.

Fiecare dintre noi poate să aibă o aderență deosebită la un psalm anume, un psalm de pocăință – psalmul 50; sau un psalm de laudă – psalmii 148, 149, 150; psalmi care ne dau încredere în ajutorul lui Dumnezeu, prin care ne exprimăm siguranța în fața necazurilor – psalmii 3, 27, 45. Astfel avem un mare ajutor din citirea psalmilor, din trăirea sentimentelor pe care le exprimă psalmii. Psalmii sunt, în general, rugăciuni ale Vechiului Testament. Deși creștinismul a primit în rânduiala lui de cult psalmii cei de odinioară, noi îi folosim ca și când ar fi de proveniență creștină. Nu facem deosebire între psalmi ca alcătuiți ale Vechiului Testament, ci îi folosim în rânduiala Bisericii și fiecare dintre noi, în măsura în care citim Psaltirea, ne rugăm lui Dumnezeu cu textele date de Dumnezeu prin inspirație și păstrate de Biserică pentru îmbunătățirea sufletului nostru.

Rugăciunile liturgice

Biserica are rânduiele de slujbă pentru fiecare zi: sunt cele 7 Laude, slujbe prin care credincioșii se angajează în fața lui Dumnezeu, slujbe de dimineață, de seară, de miezul nopții. Nu sunt slujbe pe care le pot folosi toți credincioșii; sunt biserici unde nu se fac cele 7 Laude pentru că oamenii n-ar avea timpul necesar ca să participe la slujbele acestea, chiar dacă s-ar face, și atunci nu socotim oamenii obligați să facă cele 7 Laude. Dar, în măsura în care cunosc textele din slujbele acestea, ar fi foarte bine să cunoască rugăciunea care se citește la cele 7 laude, de exemplu la *Pavecerniță*, la *Miezonoaptea*: „*Cel ce în toată vremea și în tot ceasul, în cer și pe pământ, ești închinat și mărit, Hristoase Dumnezeule, îndelung răbdătorule, mult milostive și mult milosârde; Care pe cei dreپți iubești și pe cei păcătoși miluiești; Care pe toți chemi la mântuire pentru făgăduința bunătăților ce au să fie; Însuți, Doamne, primește și rugăciunile noastre în ceasul acesta și îndreptează viața noastră spre poruncile*

Tale; sufletele noastre le sfințește, trupurile curățește, cugetele îndreptează, gândurile curățește și ne izbăvește pe noi de tot necazul celor rele și al durerii. Înconjoară-ne pe noi cu sfinții Tăi îngeri, ca prin mijlocirea lor fiind păziți și povățuiți, să ajungem la unirea credinței și la cunoștința mării Tale celei neapropiate, că binecuvântat ești în vecii vecilor. Amin". Este o rugăciune adresată Domnului Hristos, o rugăciune din care și învățăm, nu numai ne rugăm, pentru că slujbele Bisericii noastre sunt în așa fel alcătuite încât din cuprinsul lor și învățăm și ne rugăm. Ne rugăm învățând, și învățăm rugându-ne.

Foarte frumoasă și folositoare este rugăciunea de la *Ceasul I*: „*Hristoase, Lumina cea adevărată, Care luminezi și sfințești pe tot omul ce vine în lume, să se însemneze peste noi lumina feței Tale, ca într-însa să vedem lumina cea neapropiată. Îndreptează pașii noștri spre lucrarea poruncilor Tale, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale și al tuturor sfinților Tăi. Amin*".

Apoi sunt rugăciunile de doxologie, în care aducem laudă lui Dumnezeu, cum ar fi: „*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire. Lăudămu-Te, bine Te cuvântăm, închinămu-ne Ție, mărimu-Te mulțumim Ție, pentru mărirea Ta cea mare. Doamne, Împărate ceresc, Dumnezeule, Părinte Atotțiitorule, Doamne, Fiule, Unule-Născut, Iisuse Hristoase și Duhule Sfinte. Doamne Dumnezeule, Mielușelul lui Dumnezeu, Fiul Tatălui, Cel ce ridici păcatele lumii, miluiește-ne pe noi, Cel ce ridici păcatele lumii. Primește rugăciunea noastră, Cel ce șezi de-a dreapta Tatălui și ne miluiește pe noi. Că Tu ești Unul Sfânt, Tu ești unul Domn Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl. Amin. În toate zilele bine Te voi cuvânta și voi lăuda numele Tău în veac și în veacul veacului. Doamne, scăpare Te-ai făcut nouă în neam și în neam. Eu am zis: Doamne miluiește-mă, vindecă sufletul meu că am greșit Ție. Doamne, la Tine am scăpat, învață-mă să fac voia Ta, că Tu ești Dumnezeul meu. Că la Tine este izvorul vieții, întru lumina Ta vom vedea lumină. Tinde mila Ta celor ce Te cunosc pe Tine. Învrednicește-ne, Doamne, în ziua aceasta / în seara aceasta / în noaptea aceasta, fără de păcat să ne păzim noi. Bine ești* *cuvântat, Doamne, Dumnezeul*

părinților noștri și lăudat și preamărit este numele Tău în veci.

Amin.

Fie, Doamne, mila Ta spre noi, precum am nădăjduit întru Tine. Bine ești cuvântat Doamne, învață-ne pe noi îndreptările Tale. Bine ești cuvântat Stăpâne, înțelepțește-ne pe noi cu îndreptările Tale. Bine ești cuvântat Sfinte, luminează-ne pe noi cu îndreptările Tale. Doamne, mila Ta este în veac, lucrurile mâinilor Tale nu le trece cu vederea. Ție se cuvine laudă, Ție se cuvine cântare, Ție mărire se cuvine, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Amin”. Într-o astfel de alcătuire avem posibilitatea să aducem mărire lui Dumnezeu și să cerem ceva de la Dumnezeu. Aducem laudă lui Dumnezeu și binecuvântare, spunem cuvinte pe care le-au spus îngerii, de pildă: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bună voie” sunt cuvinte pe care le-au spus îngerii la Nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Apoi, ne putem gândi și la alcătuirii de la sfintele slujbe care privesc cinstirea pe care o aducem Maicii Domnului: „Cuvine-se cu adevărat să te ferim, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și prea nevinovată și Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce ești mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu-Cuvântul ai născut, pe tine cea cu adevărat, Născătoare de Dumnezeu, te mărim” sau „De tine se bucură, ceea ce ești plină de har, toată făptura, soborul îngeresc și neamul omenesc. Ceea ce ești Biserică sfințită și Rai cuvântător, lauda fecioriei, din care Dumnezeu S-a întrupat și Prunc S-a făcut, Cel ce este mai înainte de veci. Că brațul tău scaun l-a făcut și pântecele tău mai desfătat decât cerurile l-a lucrat. De tine se bucură, ceea ce ești plină de har, toată făptura, mărire ție!” Cuvintele acestea nu sunt făcute doar ca să se poată împlini o rânduială de slujbă, ci sunt făcute ca prin ele să înaintezi în slujire. Biserica Ortodoxă este o Biserică doxologică, adică o Biserică care aduce mărire lui Dumnezeu, este o Biserică a slujbelor; nu există Ortodoxie fără slujbe. Toate acestea sunt prilejuri pentru noi să stăm în fața lui Dumnezeu. Se creează o atmosferă pentru credincioșii care sunt de față, li se dau cuvinte preamăritoare de Dumnezeu,

cuvinte cinstitoare ale Maicii Domnului, cuvinte cinstitoare pentru sfinții lui Dumnezeu, li se dau niște exemple ale sfinților, dar nu în chip de studiu, ci în chip de slujire, de apropiere, un mijloc de a vorbi cu Dumnezeu.

Vorbind cu anumiți sfinți putem spune: *„Întru tine, părinte, cu osârdie s-a mântuit cel după chip, că luând Crucea ai urmat lui Hristos și lucrând ai învățat să nu se uite la trup, că este trecător, ci să poarte grijă de suflet, de lucrul cel nemuritor. Pentru aceasta și cu îngerii împreună se bucură cuvioase (i se spune numele) duhul tău”*. Sau *„Locuitor pustiului și înger în trup și de minuni făcător te-ai arătat, de Dumnezeu purtătorule, părintele nostru (i se spune numele), cu postul, cu privegherea, cu rugăciunea. Cereștile daruri luând vindeci pe cei bolnavi și sufletele celor ce aleargă la tine cu credință. Mărire Celui ce ți-a dat ție putere, mărire Celui ce te-a încununat pe tine, mărire Celui ce lucrează prin tine tuturor tămăduiri”*. Sunt niște alcătuiuri care exprimă bucuria credinței noastre. Sunt niște adevăruri pe care noi trebuie să le trăim în fața Mântuitorului, în fața Maicii Domnului, în fața sfinților. Adică, nu-i vorba numai de niște propovăduiri, ci e vorba de niște propovăduiri care angajează, care ne pun în legătură cu Domnul Hristos.

„Schimbatu-Te-ai la față în Munte, Hristoase Dumnezeule, arătând ucenicilor Tăi slava Ta, pe cât li se putea. Strălucescă și nouă, păcătoșilor, lumina Ta cea pururea fiitoare, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Dătătorule de lumină, slavă Ție!” sau *„Când măriții ucenici, la spălarea Cinei s-au luminat, atunci luda cel rău credincios cu iubire de argint bolnăvindu-se, s-a întunecat, și judecătorilor celor fără de lege, pe Tine, Judecătorul cel drept te-a dat. Vezi, iubitorule de avuție, pe cel ce pentru aceasta spânzurare și-a agonisit. Fugi de sufletul cel nesățios ce a îndrăznit unele ca acestea asupra Învățătorului. Cela ce ești spre toți bun, Doamne, mărire Ție!”* Nu știu cine ar putea să facă lucruri mai frumoase și mai dătătoare de bucurie, cum sunt acestea!

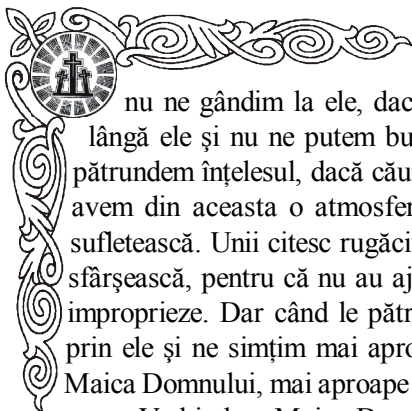
Apoi, rânduielile noastre de slujbă ne dau niște idei, niște sugestii, la care noi singuri n-am putea ajunge. De pildă, la Paști avem prilejul să auzim spunându-se: *„Pe Soarele cel mai înainte de*

soare, Care a apus oarecând în mormânt, mers-au mai înainte de ziuă căutându-L ca pe o zi mironosițele fecioare și una către alta au strigat: «O, prietenelor! Veniți să ungem cu miresme Trupul cel de Viață dătător și îngropat, Trupul care a înviat pe Adam cel căzut și care acum zace în mormânt. Să mergem și să ne sânguim ca și magii, și să ne închinăm, și să aducem mir în loc de daruri Celui ce nu în scutece, ci în giulgiu este înfășurat, și să plângem și să strigăm: „O, Stăpâne, scoală-Te, Cela ce dai celor căzuți scularea!»”. Sunt niște frumuseți nu numai de gând, niște frumuseți nu numai de profunzime, de adevăr, ci niște frumuseți literare. Este vorba de Domnul Hristos pe care-L comparăm cu soarele, și zicem că e Soare mai înainte de soare, e Făcătorul soarelui. Mai înainte de a se face ziuă au mers mironosițele fecioare, căutându-L - foarte frumos exprimat - ca pe o zi. Mironosițele L-au căutat pe Mântuitorul Hristos ca și când ar fi căutat o zi pentru că ele au mers mai înainte de a se face ziuă și L-au căutat pe Domnul Hristos ca pe o zi. Trupul lui Adam celui căzut, care a căzut la începutul existenței umane, a fost înviat prin Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Ele știau că Trupul Mântuitorului e în mormânt și se duceau cu miresme la mormântul Mântuitorului, gândindu-se la magii de odinioară care au adus daruri Mântuitorului și făceau o asemănare între magii care au adus daruri la Nașterea Mântuitorului – aur, tămâie și smirnă – și ele care duceau la mormântul Mântuitorului miresme. Sigur că lucrurile acestea s-au alcătuit și ca să fie frumoase. Sigur că femeile mironosițe n-au zis așa, n-au putut să zică așa, erau copleșite de întristare. Dar Biserica noastră ne dă prilejul acesta, să avem în vedere și niște frumuseți literare, să avem în vedere niște frumuseți după care să ne ridicăm, pentru că omul se ridică după ceea ce este frumos și atunci Biserica noastră vine și ne dă ceva ce este frumos.

În duminica glasului V, la slujba de dimineață este o alcătuire de felul acesta: „Doamne, după Învierea Ta cea de a treia zi, după închinarea Apostolilor, Petru a strigat către Tine: «Femeile au luat îndrăzneală, iar eu m-am temut. Tâlharul, Dumnezeu Te-a cuvântat, iar eu m-am lepădat de Tine. Oare mă vei mai chema încă ucenic? Sau iarăși mă vei arăta vânător adâncului? Ci mă primește pe mine, Mântuitorule, cel ce mă pocăiesc, și mă mântuiești»”.

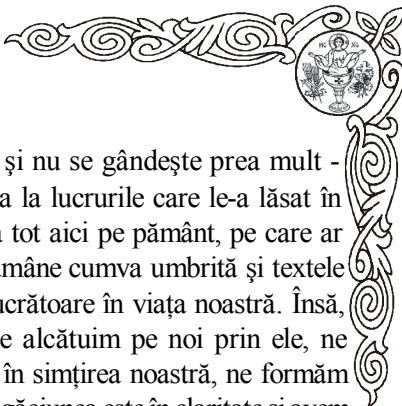

Sunt niște pe lucruri care, de multe ori, le trecem cu vederea și dacă nu ne gândim la ele, dacă nu luăm aminte la ele, trecem pe lângă ele și nu ne putem bucura de ele. Dar dacă căutăm să le pătrundem înțelesul, dacă căutăm să ne împodobim mintea cu ele, avem din aceasta o atmosferă de bucurie, un prilej de înălțare sufletească. Unii citesc rugăciuni și se gândesc când încep să le și sfârșească, pentru că nu au ajuns să le cuprindă înțelesul, să și le improprieze. Dar când le pătrundem înțelesul, atunci ne angajăm prin ele și ne simțim mai aproape de Dumnezeu, mai aproape de Maica Domnului, mai aproape de sfinții lui Dumnezeu.

Vorbind cu Maica Domnului, după rânduiala Bisericii - nu după cuvintele noastre, că noi nu putem să facem ceva așa frumos – și zicem: *„Pe tine Maica lui Dumnezeu, cea mai presus de minte și de cuvânt, care ai născut negrăit cu ani pe Cel fără de ani, credincioșii cu un gând te mărim!”* (Imnosul de la Înălțarea Domnului). *„Bucură-te Împărăteasă Doamnă, mărirea fecioarelor, că toată gura cea limpede bine-grăitoare vorbind nu te poate cânta cum se cade, ci se întunecă și mintea cea mai presus de lume a cânta ție, una de Dumnezeu Născătoare. Însă, ca ceea ce ești bună, primește credința, că știi dragostea noastră cea dumnezeiască, credincioșii cu un gând te mărim”*, asta zicem noi la Botezul Mântuitorului Iisus Hristos, vorbind cu Maica Domnului.

Vă pun în vedere aceste lucruri, deși s-ar putea vorbi despre rugăciune și fără astfel de texte. Însă, dacă vorbim despre rugăciune fără astfel de texte ar fi ca un studiu despre rugăciune pe care-l puteți găsi și într-un catehism, îl puteți citi și dumneavoastră, că există rugăciune de laudă, rugăciune de preamărire, rugăciune de cerere, rugăciune de mulțumire. Dar când ai textele acestea vezi cum sunt acele rugăciuni de mulțumire, cum sunt rugăciunile acelea de laudă, cum sunt rugăciunile acelea de cerere, cum sunt împletite unele cu altele, cum se ajunge la niște bucurii din rugăciune atunci când poți face o rugăciune cu pătrundere. La slujbă gândurile vin unele după altele, se îngrămădesc cumva, trec pe lângă minte, pentru că n-avem posibilitatea să rămânem la ele. A trebuit să treacă și peste noi ani și ani de zile până am putut acumula în gândirea noastră lucruri de felul acesta, alcătuiri de felul acesta, și să le prețuim.

Rugăciunea este oglinda sufletului

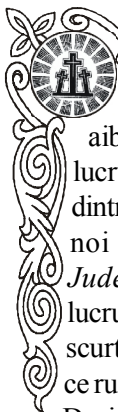

Dacă cineva se duce la o slujbă și nu se gândește prea mult - poate că i se împrăștie mintea la lucrurile care le-a lăsat în urmă, sau la lucrurile pe care le vrea tot aici pe pământ, pe care ar vrea să le realizeze - și rugăciunea rămâne cumva umbrită și textele acestea rămân cumva umbrite și nelucrătoare în viața noastră. Însă, când luăm acestea în conștient și ne alcătuim pe noi prin ele, ne împodobim mintea cu ele, le așezăm în simțirea noastră, ne formăm prin ele, atunci lucrurile se schimbă, rugăciunea este în claritate și avem posibilitatea să ne apropiem de Dumnezeu altfel decât atunci când am rămâne doar la cuvintele noastre neputincioase, la gândurile noastre nestatornice în legătură cu Dumnezeu, la gândurile noastre care nu iau aminte la Maica Domnului și la sfinții lui Dumnezeu.

Sfântul Ioan Scărarul a scris un capitol despre rugăciune în care el privește rugăciunea din mai multe puncte de vedere, și anume rugăciunea în ceea ce privește lucrarea ei, rugăciunea în ceea ce privește folosul ei, și spune ce trebuie să facă omul ca să se roage cu adevărat și ca să se roage neîmprăștiat. La urmă are în vedere și rugăciunea în raport cu cel ce se roagă. Și spune Sfântul Ioan Scărarul - există și în Pateric cuvântul acesta - că „**rugăciunea este oglinda sufletului**”. Cum ne e rugăciunea așa ne e viața duhovnicească, cum ne e rugăciunea așa ne e credința, cum e râvna pentru rugăciune așa ne e așezarea duhovnicească! Mai zice *Sfântul Ioan Scărarul* că „*rugăciunea - în raport cu cel ce se roagă - e judecată și judecătorie și scaunul Judecătorului înainte de judecata viitoare*”.

Cum adică rugăciunea e judecată? Dacă noi stăm la rugăciune și mintea e împrăștiată atunci vedem care este așezarea noastră sufletească și suntem ca la un fel de judecată, ne vedem neputința, ne vedem întinăciunea minții. Tot *Sfântul Ioan Scărarul* vorbește despre rugăciune întinată sau spurcată, despre rugăciune furată, despre rugăciune pierdută, și, în sfârșit, despre rugăciune curată. Și ne atrage atenția că fiecare dintre noi ne rugăm cu rugăciunea la măsurile la care am ajuns. Pe mine mă mai întrebă oamenii: „Părinte cum să mă rog?” Și la fel le răspund: „Roagă-te cum poți”. Pentru că dacă i-aș spune

să se roage cu rugăciune curată, cum ar putea să se roage cu rugăciune curată dacă nu a ajuns la nepătimire? Cum ar putea cineva să aibă rugăciune curată dacă mintea e întinată, dacă aduni în minte lucruri pe care apoi le legi cu rugăciunea și o întinează? Fiecare dintre noi avem rugăciunea la care am ajuns, pentru fiecare dintre noi „*rugăciunea e judecată și judecatorie și scaunul Judecătorului înainte de judecata viitoare*”. Bineînțeles că lucrurile acestea nu le poți ști și nu le poți simți dacă faci o rugăciune scurtă. Cei mai mulți dintre oamenii pe care-i întreb eu la spovedit ce rugăciuni știu spun că știu „Tatăl nostru”. Și acesta, unii nu-l știu.

Deci, dacă rămâi la o rugăciune scurtă nu poți niciodată să știi care ți-e măsura în rugăciune. Dar dacă te angajezi la o rugăciune, dacă îți faci o vreme anume de rugăciune, dacă citești o catismă, dacă citești un acatist, dacă citești Paraclisul Maicii Domnului, și te cercetezi în timpul cât te rogi ce fel de gânduri îți vin, atunci știi care îți e așezarea sufletească. Apoi, cei care vă ocupați de rugăciunea de toată vremea, cei care vă folosiți de ea, aveți prilejul să constatați care vă e așezarea sufletească. Dacă vă faceți un program, de exemplu, o jumătate de oră să ziceți numai „*Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul*”, este un foarte bun mod de verificare, de cercetare de sine, pentru că înainte de a ne întâlni cu Dumnezeu ne întâlnim cu noi înșine, cu mizeria din sufletul nostru, cu toată agoniseala pe care am adunat-o în suflet vreme de ani și ani din viața noastră. Dacă ne cercetăm pe noi înșine, ne întâlnim cu încărcătura pe care am avut-o din străfunduri de existență, pe care au pus-o alții în noi, părinții noștri, bunicii noștri, și care trebuie rezolvată. Ori, ca s-o rezolvăm trebuie s-o cunoaștem. O cunoaștem dacă ne ocupăm de noi înșine, dacă zicem: „*Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul*”, și dacă o zicem intens, nu așa, dacă zicem de câteva ori. Pentru că atunci dispare din minte și locul rugăciunii îl ocupă alte preocupări sau amintiri. De aceea, călugării au metanii (pe care le poate folosi și orice credincios), adică un șirag cu noduri și la fiecare nod se spune: „*Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul*”, ca să ai un punct de sprijin, să nu ți se ducă mintea, că dacă zici fără sprijinul acesta, în general, zici de câteva ori și apoi nu mai zici.

Și după ce ne întâlnim cu noi înșine, cu mizeria din noi, ne

putem întâlni și cu Dumnezeu, și ne întâlnim cu Dumnezeu atunci când locul minții devine curat, că altfel nu poate Dumnezeu să locuiască împreună cu păcatul, cu răutatea, cu întinăciunile. Dumnezeu vine și vrea să fie în loc curat, vrea să-Și curățească locul din sufletul nostru, și atunci când avem gânduri curate, atunci și Dumnezeu este de față. Când avem gânduri întinate, poate să fie Dumnezeu de față, dar e un loc întinat în care nu-L poți primi pe Dumnezeu. Noi cerem ajutorul lui Dumnezeu pentru că numai prin puterea noastră nu putem să realizăm curăția sufletului, ci ne ajută Dumnezeu, și numai cu ajutorul lui Dumnezeu se poate birui lumea: „*Îndrăzniți, Eu am biruit lumea!*” (Ioan 16, 33). Această biruință pe care o are Domnul Hristos asupra lumii trebuie s-o aibă și în sufletul nostru, în conștiința noastră, în viața noastră.

Rugăciunea și faptele bune

Sfânta noastră Biserică are Sfânta Liturghie, are Sfintele Taine, are atâtea slujbe și rânduieli prin care vrea să ne scoată din întinăciunile veacului acestuia, să ne ridice mai presus de noi înșine. Slujbele noastre, în general, sunt lungi și așa lungi fiind, nu pot cuprinde, totuși, toată viața noastră. De aceea, noi prelungim slujbele cu rugăciunea pe care o adăugăm și prin care vrem să ne ținem în sfera credinței noastre. „*Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul*” se recomandă să o lipim de respirație, zicem: „*Doamne*” între respirații; trăgând aerul în piept, odată cu aceasta, se zice: „*Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu*” și dând aerul afară din piept, odată cu aceasta, se zice: „*miluiește-mă pe mine, păcătosul*”.

Dumnezeu știe cine poate să ajungă la această stare și la această lucrare! Noi zicem cât putem, ne folosim de rugăciunea aceasta ca să devenim mai curați, ca să devenim mai buni, și ne folosim nu numai de asta, ci și de rânduielile noastre, de slujbele noastre. Rugăciunea aceasta ne pregătește mai bine ca să înțelegem textele din slujbă. Altfel spui și altfel simți conținutul acelor cuvinte și alcătuiți dacă îți faci rânduială în minte, dacă îți curățești sufletul. Iar dacă nu-ți curățești sufletul le spui ca pe niște lucruri obișnuite, n-ai nici o bucurie din ele, ci împlinești o formalitate care trebuie împlinită

slujbă. Sunt niște sugestii acestea pe care vi le-am spus, le puteți completa și dumneavoastră citind: *Cuvinte despre rugăciune* din *Filocalia* volumul I, cuvântul lui Evagrie Ponticul sau din volumul IX, pe Sfântului Ioan Scărarul și alte texte îndrumătoare din *Catehism*, de exemplu; *Sfântul Dorotei* are și el niște cuvinte despre rugăciune, însă cel mai mult ne ajutăm cu rugăciunea pe care o facem. Totul e să te rogi și e important să duci o viață spre mărirea lui Dumnezeu, împletită cu rugăciunea, împletită cu munca, împletită cu împlinirile, câte le avem de realizat în lumea aceasta, rosturile pe care ni le-a dat Dumnezeu. Rugăciunea trebuie să fie una din faptele bune, dar nu singura. *Cuviosul Dorotei* zice că cel care se ocupă de o singură faptă bună este ca un om care zidește un singur perete, și un perete nu e o casă; noi trebuie să zidim o casă întreagă, o casă duhovnicească în care să vină să locuiască Domnul Hristos. Baza casei duhovnicești, spune Cuviosul Dorotei - și nu numai el, și *Petru Damaschin* are această învățătură - trebuie așezată pe pământul răbdării. Pe pământul răbdării, apoi, trebuie așezată temelia credinței. Pe temelia credinței trebuie să fie zidite cărămizile faptelor bune legate cu lut din pământul smereniei. Deci, toate faptele bune pe care le facem noi trebuie să le acoperim cu smerenia, să ne învăluim cu smerenia așa cum cărămizile dintr-un zid sunt învăluite cu mortarul, cu pământul care le leagă, cu varul care le leagă. Trebuie să fie smerenia între cărămizile faptelor bune, și apoi deasupra să fie acoperișul dragostei. Și când vom avea o astfel de casă, alcătuită nu în afară de noi, ci în noi, va veni Domnul Hristos și va locui în sufletul nostru, la noi își va face locuință împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt.

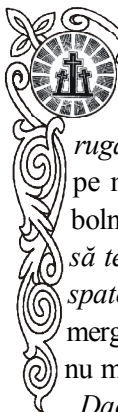
Noi credem că la Botez am primit în sufletul nostru pe Preasfânta Treime și Și-a făcut locaș, numai că, trăind o viață fără de grijă, o viață neîngrijită, cumva Dumnezeu e îndepărtat din sufletul nostru de grijile noastre, de lucrurile care ne depărtează de la gândul la Dumnezeu. În cazul acesta, noi trebuie să ajungem să ne limpezim sufletul, ca să se arate Hristos din viața noastră. Iar casa cea duhovnicească trebuie să fie alcătuită din răbdare, din credință, din fapte bune, din toate faptele bune pe care știm noi că trebuie să le facem: să fim buni, să fim îngăduitori, înțeleghători, să ne rugăm, să postim, să facem bine după puterea noastră, toate acestea trebuie adunate în

că faptele bune sunt niște lucruri pe care le grămădim cumva, undeva, și le vedem apoi, ne putem desprinde de ele și le putem avea în fața ochilor. Nu! Faptele cele bune pe care le facem intră în alcătuirea noastră, devenim noi în ele și ele în noi. Și ni se schimbă viața, ni se schimbă mintea, ajungem să fim îmbunătățiți sufletește, și asta este un dar de la Dumnezeu.

O faptă bună este atunci când se întemeiază pe porunca lui Dumnezeu, este acoperită cu smerenia și este făcută cu un scop bun. O faptă bună scade ca valoare atunci când încercăm să ne afirmăm cu ea. În Sfânta Evanghelie este cuvântul: „*Iar când vă rugați, nu fiți ca fătarnicii, căroră le place, prin sinagogi și prin colțurile ulițelor, stând în picioare, să se roage ca să arate oamenilor (...)* Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești...” (Matei 6, 5, 17). Lucrurile trebuie făcute cu gândul la Dumnezeu, nu cu gândul la oameni. Bineînțeles că un lucru bun e bun, într-un fel, când nu e rău, dar noi trebuie să ne îngrijim de asta, ca prin faptele noastre cele bune să ne apropiem de Dumnezeu și să-L aducem pe Dumnezeu în conștiința noastră și în viața noastră. În *Pateric* este un loc în care se spune că rugăciunea trebuie să fie ajutată de fapte. Adică, ceea ce cerem noi de la Dumnezeu să și împlinim prin puterea noastră, cât putem noi. Vin copiii sau părinții copiilor și ne spun să ne rugăm ca să ia copiii examenele. Eu întotdeauna spun că examenele se iau cu învățătura. Asta nu înseamnă că rugăciunea nu ajută! Ajută și rugăciunea! Dar rugăciunea fără osteneala celui care vrea să dea un examen, fără învățătură, nu ajută, nu înlocuiește învățătura, ci ajută pe cel ce învață. Noi trebuie să și facem din partea noastră, să ajutăm rugăciunea cu faptele noastre.

Se spune în *Pateric* că un părinte avea 10 frați sub îndrumarea lui. Și se ruga lui Dumnezeu: „*Doamne, fă să fie și frații mei acolo unde sunt eu, în Împărăția Ta cea cerească. Unde voi fi eu să fie și ei*”. Și Dumnezeu a rânduit lucrurile în așa fel ca să se vadă că frații pe care-i conducea nu erau la măsurile părintelui. S-a făcut undeva o slujbă de hram. Și s-a descoperit părintelui să trimită ucenicii întâi și apoi să se ducă și el. Și ucenicii au plecat și au întâlnit un om care avea nevoie de ajutor,

un om bolnav. Ei s-au apropiat, s-au uitat la el și i-au spus: „*Noi nu te putem ajuta că suntem pe jos*”. Și el a spus: „*Duceți-vă și vă rugați pentru mine*”. Apoi a venit părintele și a găsit același bolnav pe marginea drumului și l-a întrebat cum ar putea să-l ajute. Și bolnavul a spus: „*N-ai să poți să mă ajuți, că ești singur*”. „*Am să te duc până la piatra aceea, te pun pe piatră și apoi te iau în spate și te duc cât te pot duce*”. Și a făcut așa, l-a luat în spate, și mergând a simțit că-i tot mai ușor, tot mai ușor și la un moment dat nu mai avea pe nimeni în spate. Era îngerul lui Dumnezeu și a zis: „*Dacă vrei să fii împreună cu frații tăi, fă-i să fie și ei la măsurile tale*”. Părintele era îmbunătățit, s-a gândit cum să facă, cum să ajute, nu s-a gândit cum să scape de cel pe care l-a găsit în necaz. El nu știa că e îngerul lui Dumnezeu, el se gândea că e un om. Și aceasta s-a făcut ca să se arate că nu sunt la aceeași măsură și că trebuie, dacă vor să fie la același loc, să fie la aceeași măsură.

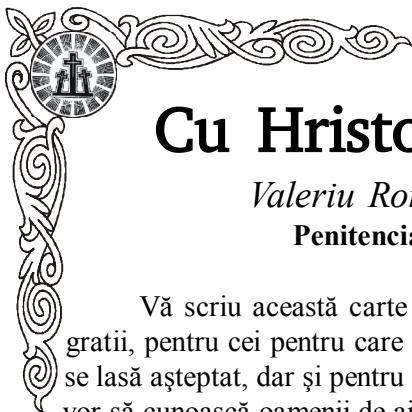
Rugăciunea nu trebuie să fie singură, faptele nu trebuie să fie desprinse de rugăciune, ci totdeauna faptele să fie învăluite de rugăciune, să nu ne mulțumim doar cu rugăciunea, ci să împlinim tot ce putem împlini, pentru că la slujbele noastre se spune: „*toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm*”.

Pentru că mai avem puțin până la Sfintele Paști, pentru că ne apropiem de Sărbătoarea Sărbătorilor, Praznicul Praznicelor, de Ziua Învierii, de Raiul anului bisericesc, de Săptămâna Luminată, de bucuriile cele mai înalte pe care le trăim în Biserica Ortodoxă, parcă mă simt îndemnat să vă spun cuvântul Sfântului Ioan Gură de Aur de la Paști, care este o sinteză a Ortodoxiei, o sinteză a rugăciunii, o sinteză a faptelor bune, o prezentare a Ortodoxiei, un cuvânt pe care-l auzim o dată pe an și care parcă e mai ușor să-l uităm decât să-l avem în vedere.

Sfântul Ioan Gură de Aur zice așa: „*De este cineva bine credincios și iubitor de Dumnezeu, să se îndulcească de acest praznic bun și luminat. De este cineva slugă înțeleaptă să intre, bucurându-se, în bucuria Stăpânului său. De s-a ostenit cineva postind, să-și ia acum răsplata. De a lucrat cineva din ceasul cel dintâi, să-și primească astăzi plata cea dreaptă. De a venit*

cineva după ceasul al treilea, cu mulțumire să prăznuiască. De a ajuns cineva după ceasul al șaselea, nicidecum să nu se îndoiască pentru că de nimic nu se va păgubi. De a întârziat cineva până la ceasul al nouălea, să se apropie, nicidecum îndoindu-se. De a ajuns cineva abia în ceasul al unsprezecelea, să nu se teamă din pricina întârzierii, căci, darnic fiind Stăpânul, primește pe cel din urmă ca și pe cel dintâi, odihnește pe cel din al unsprezecelea ceas ca și pe cel care a lucrat din ceasul întâi; și pe cel din urmă miluiește, și pe cel dintâi mângăie; și aceluia plătește, și acestuia dăruiește; și faptele le primește, și gândul îl ține în seamă; și lucrul îl prețuiește, și voința o laudă.

Pentru aceasta, intrați toți în bucuria Domnului nostru: și cei dintâi și cei de-al doilea, luați plata! Bogații și săracii, împreună bucurați-vă! Cei care v-ați înfrânat și cei leneși, cinstiți ziua! Cei care ați postit și cei care n-ați postit, veseliți-vă astăzi! Masa este plină, ospătați-vă toți! Vișelul este mult, nimeni să nu iasă flămând! Gustați toți din ospățul credinței; împărtășiți-vă toți din bogăția bunătății! Nimeni să nu se plângă de sărăcie pentru că s-a arătat împărăția cea pentru toți. Nimeni să nu se tânguiească de păcate pentru că iertarea din mormânt a răsărit. Nimeni să nu se teamă de moarte pentru că ne-a izbăvit pe noi moartea Mântuitorului; a stins-o pe dânsa Cel ținut de dânsa. Prădat-a iadul Cel ce S-a pogorât la iad; umplutu-l-a de amărăciune, fiindcă a gustat din Trupul Lui. Și aceasta mai înainte înțelegând-o, Isaia a strigat: «Iadul, zice, s-a amărât, întâmpinându-Te pe Tine jos. S-a amărât pentru că s-a stricat. S-a amărât pentru că a fost batjocorit. S-a amărât pentru că s-a omorât. S-a amărât pentru că s-a surpat. S-a amărât pentru că a fost legat. A primit un trup și de Dumnezeu a fost lovit; a primit pământ și s-a întâlnit cu cerul; a primit ceea ce vedea și a căzut prin ceea ce nu vedea». Unde-ți este, moarte, boldul? Unde-ți este, iadule, biruința? Înviat-a Hristos și tu ai fost nimicit. S-a sculat Hristos și au căzut demonii; a înviat Hristos și se bucură îngerii; a înviat Hristos și viața veșnică stăpânește; a înviat Hristos și nici un mort nu este în groapă, căci Hristos, sculându-Se din morți, începătură învierii celor adormiți S-a făcut. A Lui este slava și stăpânirea în vecii vecilor. Amin”.

Cu Hristos după gratii

Valeriu Romică Pietrăroiu

Penitenciarul Târgu Jiu

Vă scriu această carte pentru cei care văd viața de după gratii, pentru cei pentru care soarele răsare mai greu, iar apusul se lasă așteptat, dar și pentru cei din afară care nu cunosc sau nu vor să cunoască oamenii de aici, din penitenciare.

Chiar dacă mulți dintre noi reprezentăm pata de pe obrazul familiilor din care facem parte, chiar dacă noi suntem uitați de lume sau doar arătați cu degetul, noi, cei ce suntem după gratii mai avem încă suflet, dorințe, vise neîmplinite.

Dacă mai sperăm sau nu, veți afla din mărturisirile noastre brodate cu lacrimi și regrete sau pur și simplu cu resemnare.

Aici în penitenciar, unde timpul trece altfel, oameni ca noi, metamorfozați de greșelile noastre și de indiferența noastră, așteptăm să treacă timpul, neținând cont de faptul că o dată cu trecerea timpului trece și viața.

Noi, cei de aici, numărăm minutele, alții așteptăm eliberarea, alții, care la pronunțarea sentinței au auzit „detenție pe viață” așteaptă să se sfârșească. Omul, pentru a face o faptă bună sau rea are o motivație, un imbold care îl impulsionează să acționeze într-un fel sau altul.

Nu e om în lumea aceasta care să facă ceva de dragul de a face ceva. Cauza este întotdeauna cea care produce efectul, nu există efect născut din nimic. Muncim pentru că trebuie să avem o situație materială, mâncăm pentru că ne e foame sau pentru că ne-a invitat cineva la masă, ne întâlnim cu semenii noștri pentru că avem interese comune sau pentru că ne face plăcere să fim în preajma lor, și exemplele ar putea continua.

Cu toate că mi-am ales un mod de viață ușuratic, nu sunt chiar mândru de mine. Gândindu-mă la familie, sunt inundat de amintiri vechi de ani de zile. N-am fost niciodată educat să-mi fixez obiective, să mă străduiesc să le ating și apoi să- mi fixez altele mai înalte. Pe atunci

credeam că băutura, fetele și petrecerile cu cei mai în vârstă decât mine sunt un mod convențional de viață și o metodă de a câștiga aprobarea celor din jur.

Viața în închisoare este imprevizibilă și niciodată nu știi ce se va întâmpla. Deci închisoarea este închisoare, și mai devreme și mai târziu „râsul încetează”. Aici, în penitenciar, deținutul este un „nimeni” dar poate primi un nume pe baza faptelor comise, a muncii pe care o prestează sau a personalității sale.

Nu este ușor să trăiești o viață creștină după gratii. Zgomotul este de nesuportat și intimitatea imposibilă. Aici am învățat că loialitatea în prietenie este un lucru bun. Închisorile sunt pline de oameni înfrânți, de oameni care au dorit totul fără să ofere ceva în schimb, care au urmat pe cine nu trebuia, care au refuzat disciplina și munca, care nu au învățat niciodată cum să-și conducă viața. Lumea de aici de după gratii este o lume întunecoasă acoperită de cortina mată a izolării, iar la „adăpostul” întunericului se pot face multe lucruri rele, căci întunericul naște întuneric. Aici am întâlnit tot felul de oameni și tot felul de situații, condamnați agresivi și nemulțumiți, dar și răbdători și tăcuți, oameni ai legii duri și aproape insensibili, dar și unii buni și incredibil de protectori.

Relatările din ce vă scriu eu sunt vii pentru că sunt culese din adâncul suferințelor, din arest, din penitenciare, din gesturi disperate și din lacrimi împietrite, din negurile inimilor. Sârmă ghimpată, gratii de fier și zăvoare grele, cătușe și zale, celule de maximă siguranță și vorbitoare în care timpul măsurat de o clepsidră nemiloasă trece mult prea repede! Acestea sunt ferestrele prin care puteți privi la noi, la noi ce suntem după gratii, care uneori mai așteptăm ceva sau pe cineva, alteori am vrea să mai așteptăm, dar nu mai avem ce și pe cine.

Slab în credință și secătuit de un trai plin de comodități, greu, și numai în parte înțelege omul zilelor noastre suferința celor ce suntem în închisori. Grea ne apare nostalgia, tuturor celor ce trecem pe aici, în special acum când privim în urmă la vremea încercărilor.

Dar, izolați, ancorați în Iisus Hristos, am avut bucuria și iluminarea pe care lumea nu mi le poate oferi. Nu există cuvinte care să exprime exact sentimentul pe care-l am aici. Aceia care nu au avut experiența noastră nu pot înțelege cum am putut fi fericiți în închisoare.

Multe mărturii par de necrezut când este vorba de celule și de viața de beznă.

Trăiam o viață normală, în școală eram unul din cei mai apreciați elevi, iubit de toată lumea și cu o sete neobișnuită pentru ideal, o lume nouă, în care să domnească iubirea și dreptatea, armonia desăvârșită. Pe planul vieții sociale privind relațiile mele cu lumea în care trăiesc acum, sunt privit ca fiind un exemplu de conduită morală – închisoarea îți creează condiții aparte. „Celula” devine aici chiar chilie de rugăciuni, hrană, prilej de asceză, izolare, lepădare de bunurile și bucuriile vieții, prilej de trăire în sărăcie, curăție și feciorie.

Eu încerc să-mi pun în fiecare zi deoparte un timp special în care nu vreau să mă îngrijorez. Se întâmplă deseori să primim un lucru pentru ca un altul să ne fie luat. Nu înțelegem întotdeauna logica acestui schimb.

Nu neg, fapta pe care am săvârșit-o, poate e de condamnat, dar asta nu înseamnă că nu mai sunt om, că nu mai am sentimente, trăiri, temeri, dorințe. Am înțeles că în fiecare om există o fiară, care stărnită în anumite situații devine de necontrolat și face ravagii în jurul ei și-n omul care nu a mai putut-o stăpâni. Această fiară poate fi numită furie, gelozie, invidie, mândrie, răzbunare etc. Nu sunt cel mai în măsură să dau sfaturi, dar omul în viața lui întâlnește tot felul de situații greu de suportat și cred că atunci nu-i rămâne decât să înfrunte realitatea.

Impactul vizual cu zidurile acestea înalte și groase înconjurate pe deasupra cu sârme NATO, m-a făcut de multe ori să tresar. Am tresărit nu pentru faptul că mi-ar fi inspirat teamă, ci la gândul că dincolo de ele se află semeni de-ai mei, unii ajunși aici pentru faptele lor, alții pentru fapte pe care nu le-au săvârșit, dar pe care o eroare judecătorească sau neputința de a-și dovedi nevinovăția i-a trimis după gratii. Lumea în care au intrat este o lume stranie și tristă. Este ca o piesă rătăcită de puzzle care nu se potrivește niciunde – și chiar asta reprezintă penitenciarul, căci frântura de desene formată de oamenii de aici, din cauza mentalităților noastre, nu prea se mai potrivește nici în familiile din care provenim, nici în societate. Eram ferm convins că nu pot să supraviețuiesc în astfel de condiții, printre astfel de oameni.

Poate vă par necunoscător sau bătăran, dar credeți-mă, nici acum nu cunosc conjunctura în care am săvârșit fapta. Pedepsa

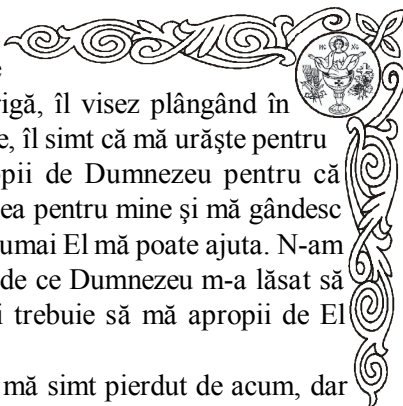

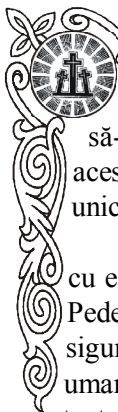
o merit și ea acum mă chinuie mai puțin decât coșmarurile pe care le am zi și noapte. Îl visez că mă strigă, îl visez plângând în brațele mele, îl simt că mă urmărește, îl simt că mă urăște pentru ce i-am făcut. Încerc să mă apropiu de Dumnezeu pentru că povara pe care o duc e mult prea grea pentru mine și mă gândesc la faptul că într-o astfel de situație numai El mă poate ajuta. N-am înțeles și n-am să înțeleg niciodată de ce Dumnezeu m-a lăsat să fac o astfel de grozăvie, dar totuși trebuie să mă apropiu de El pentru că altfel nu se poate.

La fapta pe care am făcut-o, mă simt pierdut de acum, dar poate Dumnezeu mă va ajuta să îndur mai ușor chinurile iadului de aici și de dincolo, dacă după moarte există într-adevăr o altă lume. Cu siguranță există o altă lume dincolo de moarte, o lume veșnică. Știți, uneori gândul că mai există o altă lume în care mă pot întâlni cu cel căruia i-am luat viața, mă mai ține în viață. Sper ca Dumnezeu să-mi dea posibilitatea să-mi cer iertare față de el, când voi pleca din această lume. M-aș fi sinucis, dar mi-e teamă că făcând un astfel de gest nu mi va mai fi îngăduit să-l mai întâlnesc măcar pentru o clipă pe lumea cealaltă. E prea mult că i-am luat viața lui, iadul vieții mele trebuie să-l îndur mai întâi aici și mai apoi acolo, deoarece nu sunt sigur că voi fi iertat pentru ce-am făcut. Voi îndura orice, doar pentru o clipă în care să-i pot cere iertare. Sinuciderea pentru mine ar fi singura scăpare, dar cine îmi dă mie garanția că mă voi mai întâlni cu el?

I-am luat o dată locul lui Dumnezeu ucigându-l pe el, nu mai vreau să-l iau o dată locul punând capăt și vieții mele. Trebuie să-mi ispășesc pedeapsa cu orice preț, cea dată de lege și cea dată de Dumnezeu. Legii nu am cum să-i cer îngăduință, dar lui Dumnezeu da. Merit orice pedeapsă și nu doar pentru ceea ce am făcut ultima dată, ci pentru tot ce am făcut până la oribila tragedie de omor.

Eram un tânăr pribeag ce rătăceam pe cărările lumii, bucurându-mă de bunătățile ei. Vremea întrebărilor nu sosise pentru mine încă, anturajul, prietenii și distracția acelor timpuri crea iluzia unei bucurii maxime. Aveam să înțeleg mai târziu că iluzia fericirii mele de atunci se va transforma radical în tristețea, singurătatea și suferința viitorului pe care nu puteam să-l ocolesc. Naivitatea mea și falsitatea anturajului în care trăiam, m-au aruncat pe

generozitatea ei caracteristică mi-a oferit un spațiu și mult, mult timp de meditație asupra vieții mele. E trist atunci când cineva decide să-ți distrugă viața, dar mai dureros când facem singuri lucrul acesta. Dacă noi nu ne descoperim valoarea care dă respectul și unicitatea fiecăruia din noi, de ce ar face-o altcineva?

Timpul s-a scurs și naivitatea copilăriei mele a zburat o dată cu el, făcând din mine un animal de pradă însetat de răzbunare. Pedepsa pe care am primit-o nu reflectă imaginea mea și cu siguranță pe a celui ce a pronunțat-o. Temnița este locul unde umanul se dezumanizează, promovând astfel doar negativul sub toate formele lui. Tărâmul meditației mele mi s-a impus; cu siguranță nu aș fi ales un astfel de loc pentru o treabă atât de importantă.

Noi, aici, suntem caracterizați după faptele noastre, însă, de cele mai multe ori, omitem să recunoaștem că alții decid pentru noi, sau că interesele lor influențează decisiv uneori formarea valorii umane. Privesc printre gratii lumea tristă de afară ce aleargă prin viață, împovărată de griji și de nevoi. Nu mai este nimic din ce a fost, eu cunosc o altă lume în amintirile mele. Imperiul meu este impus și limitat demult de patru pereți, un mediu artificial, unde naturalul este aproape inexistent. Creația divină este înlocuită, nu știu dacă întâmplător, cu falsul uman, iar efectul asimilării acestor imagini de către o persoană rațională, fie și pentru scurt timp, este devastator.

Ce trist, dragii mei cititori, ținem cu dinții de o iluzie a statutului nostru, avem simțul proprietății de care ne atașăm, avem orgoliu, demnitate, interese, lucruri ce nu fac altceva decât să ne îndepărteze de Adevăr. Cât de complicați suntem și cât de mult complicăm tot ceea ce ne înconjoară.

Am preluat de mult lupta cu „malaxorul justiției”, dar mi-a fost greu să recunosc un lucru: firea noastră este greu de învins și singuri nu putem face lucrul acesta. A fi tocat mărunț, tăvălit prin noroi, devalizat de identitate și azvârlit într-o celulă atât de mulți ani e greu, aproape imposibil să-ți mai păstrezi percepția de valoare umană. Și totuși, dragii mei, noroiul prin care am fost tăvălit nu este decât elementul necesar al creșterii mele.

Eu stau pe ultima treaptă a scării devalorizării umane și vorbesc de „blazon”, de moralitate etc. Privit astfel pot părea penibil și

absurd, dar cineva care nu a experimentat măcar o dată-n viață umilința nu poate înțelege substanța ei. Valoarea nu poate ieși la suprafață dacă nu înlăturăm stratul subțire sau mai gros al mizeriei noastre. În singurătatea mea mai îndrăznesc să ridic ochii spre imaginarul albastru al cerului și să-L întreb pe Tatăl ceresc de ce toate astea?

Poate caracterul meu colțuros se lasă mai greu șlefuit de mâna Meșterului ce-l modelează sau poate că este ultima zvâcnire a renunțării de tot a celui ce am fost. Toată viața am fost un egoist, un nerecunoscător, un încăpățânat și pe lângă toate acestea am fost și foarte mândru. Aveam impresia că le știu pe toate și că dreptatea este doar la mine. Pe mulți i-am făcut să sufere prin comportamentul meu. Chiar dacă ideea mea nu era bună, preferam să dau greș decât să recunosc că altcineva are dreptate. Deși cei apropiați îmi doreau binele, intențiile lor le consideram o umilință, nu un ajutor. Nu spun că n-aș merita pedeapsa, dar dezamăgirea ar fi imensă dacă aș primi lovitura de acolo de unde aș aștepta mângâiere.

Nu doar că nu țineam cont de ce spuneau cei din jurul meu, dar nici măcar nu voiam să ascult. Făceam totul de capul meu și de multe ori a ieșit foarte prost, ca să nu mai vorbesc de fapta care m-a adus aici și care mi-a alungat liniștea pentru totdeauna. Ai mei, familia mea, au văzut că sunt încăpățânat și m-au lăsat în ale mele. Am ținut mult unii la alții. Acum, fapta m-a îndepărtat de ei. Mi-e jenă să-i privesc în ochi, mi-e jenă să-i întreb de vorbă, să vorbesc cu ei, iar sentimentul pe care-l trăiesc, dorința, dar și refuzul de a-i vedea mă secătuiește de tot. Uneori am impresia că mă urăsc. Știu că familiei mele i-am provocat multă suferință, ei trăiesc durerea mea, durerea lor și durerea celui căruia i-am luat viața, și a familiei din care provenea. Ca să nu mai vorbesc de stigmatul pe care l-am pus asupra lor „ăștia au crescut un criminal”, „fi-su e la pușcărie că și-a omorât aproapele”. Sunt foarte sigur că aud destul de des astfel de cuvinte.

Ei nu mi-au reproșat, dar e de ajuns să-i privesc în ochi ca să-mi dau seama că toate lucrurile astea se întâmplă. Mă simt ca o pată pe obrazul curat al familiei. Nu pot să nu mă gândesc și la faptul că, după un timp, este posibil să mă abandoneze. Și, dacă ar fi așa, m-ar durea enorm, dar i-aș înțelege. Pentru fapta pe care am făcut-o și

pentru anii pe care-i am de săvârșit, nimic nu e prea mult. Am în sinea mea tot felul de temeri nejustificate și mă consum foarte mult.

Aici sunt foarte mulți deținuți abandonați de familii pentru că cel ce ajunge aici, la închisoare, nu mai există pentru nimeni, tuturor le e rușine – ca să nu zic silă – să vorbească despre și cu un deținut.

Sunt prea confuz și prea deznădăjduit ca să mai pot să am încredere totală în cineva sau în ceva. Nu mai sper nimic și poate tocmai de aceea a început să-mi fie teamă de ziua de mâine și chiar de faptul că va veni vremea să mă eliberez. Viitorul nu vorbește, decât atunci când devine prezent. Părerea mea este că ar trebui să mă concentrez pe ceea ce trebuie să fac acum pentru a-mi găsi cât de cât liniștea. Nu putem trăi trecutul, prezentul și viitorul în același timp. Orice în lumea asta își are vremea și locul lui. Dacă amestecăm timpurile s-ar putea să nu mai știm să le așezăm la locurile lor.

Cel mai greu lucru este faptul că omul se poate pierde de el, nu se mai poate înțelege cu el însuși și atunci deznădejdea și teama de a mai trăi ne contorsionează sufletul și ne face viața un iad. Într-o astfel de situație, drumul spre singurul punct de sprijin – Dumnezeu – pare intangibil.

Aici, cine nu citește și nu ascultă cuvintele lui Dumnezeu, umblă numai pe întuneric, lovindu-se tot timpul de ceva care provoacă durere. Omul fără de Dumnezeu, indiferent cât de multe ar avea, tot timpul este nemulțumit și trist, pentru că-i lipsește ceva esențial, îi lipsește lumina. Orice lucru bun în lumea asta are nevoie de lumină. Nevoia de lumină este în noi, pentru că sufletul nostru este suflare din suflarea dumnezeiască și el caută lumina deoarece luminii trebuie să-i aparțină.

Sufletul, fără căldura cuvintelor dumnezeiești, este încarcerat, torturat, plânge și strigă și caută fără încetare, dar el este încorsetat de rațiunea și de voința noastră. Noi, dacă alegem răul, sufletul nu se poate opune, chiar dacă el simte nevoia de bine, nu are nici o putere asupra voinței noastre.

Un om în situația mea, un om care a curmat o viață pe nedrept... credeți că mai pot să fiu liniștit?

Am văzut și vreau să vorbesc despre oameni obișnuiți, despre oameni pe care i-am văzut îndurând chinurile unor boli grave sau purtând cu ei suferințe spirituale greu de închipuit, dar care erau liniștiți și

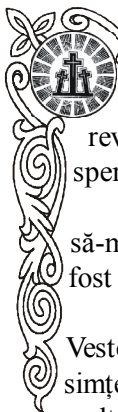
împăcați cu ei. Am văzut oameni sfârtecați de chinurile unor boli nemiloase, epave din care nu mai rămăseseră decât ochii cu care mai cereau o cană cu apă sau o pătură în plus, dar în ochii lor nu se citea nici revoltă, nici tristețe, ci liniște. Am văzut părinți îngropându-și copiii – și ce durere poate fi mai mare decât asta? I-am văzut plângând la mormintele lor și la parastasele lor, iar în lacrimile care curgeau fără încetare am simțit durerea firească, dar nu revoltă, ci resemnare. Sufereau cumplit, dar în suferința lor Îl căutau pe Dumnezeu și-L rugau să-i întărească până în ziua în care ei vor pleca de pe acest pământ. În suferința lor era liniște, nu revoltă și disperare.

Am văzut aici deținuți pe viață, care nu L-au cunoscut pe Dumnezeu până nu au ajuns aici în penitenciar, care și-au acceptat pedeapsa și care-i mulțumesc lui Dumnezeu că L-au cunoscut, chiar dacă prețul a fost așa de mare. Dar asta nu înseamnă că toți trebuie să ajungem în spatele gratiilor ca să ne apropiem de Dumnezeu, însă cei care au ajuns deja și nu L-au cunoscut încă pe Cel ce ne-a zidit, trebuie să-L caute.

Liniștit nu înseamnă fericit. Suferința care ne face să ne îndreptăm gândul spre cer ne aduce liniștea, chiar dacă liniștea asta aduce și lacrimi. Sunt atâtea lacrimi în lumea aceasta și atât de diferite. Pe lângă mulțimea de lacrimi dureroase din lumea asta, există și lacrimi care aduc mângâierea, lacrimile de căință sinceră, și există și lacrimi care aduc bucuria, lacrimi stârnite de dorul după Dumnezeu. Iar căința fără revoltă ne ajută să ne purificăm sufletul.

Cred că și sufletul meu are nevoie de lumină și mai cred că o dată ce am deschis Biblia am început să o zăresc, și mai cred că am nevoie să mai cunosc măcar lacrimile care aduc mângâierea. Deocamdată nu știu să plâng decât de neputință, de durere, de deznădejde.

Cu toate că nu pot uita de faptele pe care le-am făcut, sunt mulțumit că sunt sănătos și sper ca după ce-mi ispășesc pedeapsa, să pot merge acasă, la biserică, să-mi cresc cei doi copilași pe care-i am, să-mi cresc nepoții și să-mi ajut familia, să recuperez măcar puțin din cât am pierdut în acești ani. Mai am încă o mulțumire, și anume că ai mei nu m-au părăsit și asta mă face să sper că atunci când voi

ieși de aici, mai am încă un loc al meu, mă mai așteaptă încă cineva. Dumnezeu m-a transformat dintr-un om plin de frustrări și revolte într-un om ce gândește altfel, într-un om cu răbdare și speranțe.

Nu sunt prea împăcat, dar așa mi-e firea. Ce să fac acum, să-mi plâng de milă? Am făcut-o, trebuie să plătesc. Afară am fost leu, aici nu pot să mă transform în pisică.

Acum câțiva ani buni a murit tatăl meu și eram în închisoare. Vestea asta m-a doborât. N-am mai fost în stare de nimic. Mă simțeam vinovat de moartea lui. Nu l-am ascultat niciodată. De multe ori îmi spunea: „Mă omori cu zile, tu mă bagi în pământ”, și când a murit chiar asta am crezut, că eu l-am băgat în pământ. Un an și jumătate n-am mai fost om. Nici nu vedeam pe unde merg. Nu-mi mai trebuia nimic și nici nu-mi păsa ce se mai întâmplă, nici cu mine, nici în jurul meu.

Știți, când se ni întâmplă ceva bun, spunem că e meritul nostru, când e vorba de ceva rău spunem că e o întâmplare. Sunt vinovat pentru toate faptele pe care le-am făcut, deși a fost o vreme în care nu mă simțeam vinovat pentru nimic.

Speranțe pentru mine nu prea mai sunt, dar pentru lume în general mi-aș dori să nu mai existe atâta lăcomie, de bani, de putere, de a pofti bunul altcuiva etc. Aș vrea să fie mai multă dragoste, pentru că oamenii au uitat să iubească, nici măcar părinții nu mai știu să-și iubească copiii cu adevărat, oamenii sunt ipocriți. Aș dori de multe ori să vorbesc cu soția celui pe care l-am omorât și aș fi dispus să suport orice din partea ei. Nu vreau să-mi cer doar iertare, pentru că asta nu îndreaptă lucrurile cu nimic, aș vrea să-i spun că îmi pare rău că nu-i mai pot da viața înapoi.

Nu există om tânăr sau bătrân, bogat sau sărac, intelectual sau fără studii, să nu fi experimentat încordarea, tensiunea și chiar spaima unei situații scăpate parcă de sub control. Uneori suntem uimiți văzând cât de neinspirate sunt reacțiile și soluțiile pentru care optăm. Alteori reușim cumva să ieșim la suprafață, dar ne promitem că în ocazia următoare ne vom descurca mai bine, tocmai pentru că toți am greșit și greșim în situații de criză. Dacă îngrijorarea excesivă dăunează sănătății fizice și psihice și, în plus, este un păcat, s-ar putea spune că, până la un anumit nivel, îngrijorarea este bună.

Viața omului este un car, pe care el l-a pus în mișcare. Deseori noi nu găsim frânele. Alte forțe ne împing înainte și cu cât e mai mare viteza, cu atât mai puțin vedem ce se întâmplă în jurul nostru. Viața mea a devenit plină de asprime și indiferență, cruzime și repulsie, lucruri pe care am hotărât să nu le scriu amănunțit, pentru că toate astea nu zidesc și nici nu mântuiesc.

Uneori ne pedepsim pe noi înșine prin răul pe care-l facem altor persoane și paradoxal, ajungem chiar să ne urâm pentru a ne elibera de sentimentul vinovăției. Ura ne împiedică să mai discernem adevărul, și ceea ce n e este cu adevărat de folos, provocând și mai multă suferință.

M-am gândit că nu mai este posibil să întâlnesc un prieten adevărat, o persoană căreia să-i încredințez viața. Trebuie să înțelegeți că există mulți oameni singuri și triști care simt nevoia să comunice și să iasă din anonimat. Mă simt golit sufletește și încep să-mi pierd speranța, iar câteodată mă gândesc chiar la sinucidere și mă întreb: Va mai fi viața ușoară pentru mine? Voi putea învinge deznădejdea? Pentru că aici în închisoare avem multe motive de a ne pierde speranța. Nu există durere mai mare ca aceea de a descoperi că nu știi că te afli în suferință. Dacă nu realizăm că s-a întâmplat ceva rău, nici nu vom căuta o soluție la această problemă.

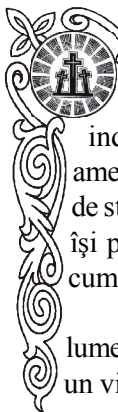
Nu vom primi niciodată vindecarea, dacă vom nega că avem nevoie de ea. Nu mai pot „anula” ce am făcut și greșit în trecut, dar cred că îmi pot reface viitorul. Trecutul este trecut, trebuie să trăiești cu el, dar nu trebuie să trăiești în el. trebuie să încetez să mă mai învinovățesc și trebuie să-mi acord șansa de a trăi un nou început. Fiecare dintre noi are dreptul la sentimente și emoții, însă trebuie să le gestionăm cu atenție, încercând să le exprimăm într-o manieră matură și responsabilă.

Ce să facem când suntem copleșiți de conflicte în căsnicie, de frustrările creșterii copiilor, de greutatea financiară, de boli sau probleme de serviciu?

Ce să facem dacă purtăm în noi poverile poveștilor neterminate din trecut care ne provoacă uneori coșmaruri emoționale?

Cum ne putem pregăti ca să putem face față crizelor din viața noastră? O criză de viață este o situație ușor capricioasă, chiar

când ai o viață stresantă, care te depășește și nu ai capacitatea individuală de a face față efectiv unei provocări sau unei amenințări. În mod tipic, răspunsurile individuale la criză sunt reacții de stres, confuzie mintală și simptome de supraîncărcare. Oamenii își pot trăi viața într-unul dintre următoarele două moduri: ca și cum nu este un miracol, sau ca și cum orice este un miracol.

Există multe lucruri care fac parte din viața noastră de când lumea și fără de care credem că nu am putea trăi. E posibil să fie un vis, un obicei pe care l-am cultivat, un gând. Poate fi un om pe care mi l-am ales ca model pe vremea când eram mici și pe care speram în adâncul inimii să-l ajungem când vom crește. Oamenii care luptă, aleargă și câștigă sunt întotdeauna oamenii pe care îi admirăm și cu care am dori să ne asemănăm. E greu să te descurci singur, mai ales dacă vrei să faci un lucru mai puțin obișnuit.

Mă aflu destul de rar în situații de criză, însă sunt și momente limită, în general în munca pe care o desfășor sub presiunea timpului și a obligației de a respecta termenele-limită. Atunci când mă aflu în situații de criză încerc să găsesc o soluție cât mai bună, însă sunt și momente în care nu văd deloc calea pe care să merg. De regulă îmi păstrez calmul, consider că întotdeauna există o soluție pentru orice problemă, important este timpul în care o găsesc și nu ezit să apelez la oricine mă poate ajuta într-o asemenea situație.

În viață sunt situații mai bune sau mai rele pe care nu le putem explica. Situații care depășesc orizontul nostru de așteptare. Uneori, le înțelegem pe măsură ce se desfășoară, alteori la final, dar se poate întâmpla la fel de bine să nu le înțelegem niciodată. Se întâmplă uneori ca unele evenimente să aibă loc exact când ți le-ai dori mai puțin. Dacă vrei să scapi de un obicei rău, singura soluție pe care o ai este să-l înlocuiești cu ceva mai bun. Dacă ai pierdut ceva drag, e bine să-l înlocuiești cu altceva, să găsești o alternativă.

În viața fiecărui om vine o vreme când descoperă că ceea ce are nu mai este de ajuns. Nu mai este suficient nici să câștigi, nici să fii sus, nici să fii privit cu admirație de către cei din jur. Rămâne mereu în inimă o undă de împlinire care nu dispare orice ai face. Mulți oameni

nu au pe cineva în viața lor care să-
i iubească atât de mult încât să le
spună adevărul, așa că ei merg în continuare pe calea greșită.

Fiecare dintre noi avem o poveste a noastră, un eveniment care, într-un procent mai mare sau mai scăzut, ne marchează existența, având o semnificație anume pentru noi.

În general, viața poate fi etichetată ca o luptă continuă și asta datorită unei sume complexe de factori pe care omul îi poate controla, sau dimpotrivă, în anumite situații se vede pus în imposibilitatea de a putea depăși o serie întreagă de obstacole. Problemele cu adevărat critice apar atunci când în viața de zi cu zi a unui om apar probleme legate de sănătate. În concluzie, toate dificultățile sunt mai ușor de acceptat atunci când omul este sănătos. Sănătatea are un rol determinant și primordial în menținerea pe o linie de echilibru a existenței unui om. În mod normal și automat intervine și acel dezechilibru moral, fizic și psihic care, de regulă, ne împinge într-o altă extremă a vieții și ne impune o altă coordonată care, de la caz la caz, ne poate marca negativ pentru tot restul vieții.

În concluzie, totul a revenit la normal în viața mea, mi-am redobândit optimismul diminuat la un moment dat și în prezent mă simt ca un învingător care a câștigat o luptă cu viața și-n urma căreia am redobândit cel mai prețios trofeu, și anume *sănătatea și libertatea*.

Iar acum am să termin, nu înainte de a mă adresa celor de afară. Prea multe cuvinte nu ne este dat să ne spunem. Simțim că nu vă mai aparținem. Nu putem să vă cerem nimic, nu avem dreptul să vă cerem nimic, nici măcar să ne uitați nu vă putem cere, pentru că ați făcut-o deja. Vrem doar să vă rugăm să vă amintiți din când în când că cei care suntem în spatele gratiilor mai avem încă suflet și mai suntem încă oameni. Dacă mi-am pierdut demnitatea, familia, copiii, prietenii, nu mi-am pierdut trăirile, remușcările, dorul de libertate, lacrimile, și mai ales suferința. Dacă mai putem să vă cerem ceva, vă cerem să ne iertați pentru tot... să ne iertați.

Am să închei cu o poezie, adică una din poeziile compuse de mine aflându-mă aici la penitenciar. Poezia se numește „Copilărie” și este reală. [n.red.: poezia se află la pag. 2 - coperta interioară]

Știri pe scurt

Știri din țară

Se pregătește invitarea papei în România

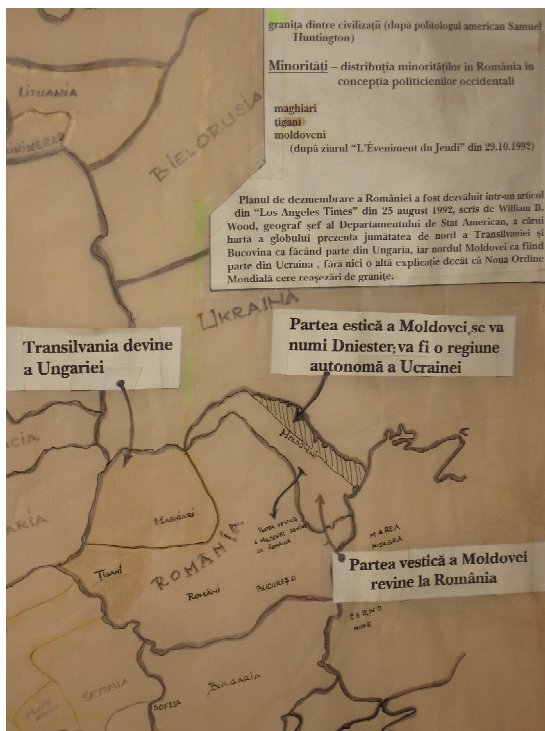
Sedința Sfântului Sinod din 6-7 iulie 2010: *“Sfântul Sinod a hotărât să adreseze **un apel la dialog frățesc Bisericii Romane Unite cu Roma (Greco-catolică) pentru o mărturie creștină comună în societatea românească contemporană din ce în ce mai secularizată cu speranța creării unui climat de încredere și respect reciproc între cele două Biserici românești. În acest context, ierarhii Sfântului Sinod și-au dat acordul de principiu pentru o posibilă invitație a Sanctității Sale Papa Benedict al XVI-lea în România. În acest sens, Patriarhia Română va evalua timpul invitației în consultare cu **alți factori implicați**”*** - printre acești alți factori implicați se află și poporul dreptcredincios? Vom vedea.

România pe harta Noii Ordini Europene

Oltenia se va transforma în țara țiganilor * Ardealul va ajunge la Ungaria * O parte din Basarabia se va uni cu ce va rămâne din România * Spionul care a furnizat harta a murit în accidentul aviatic de la Balotești

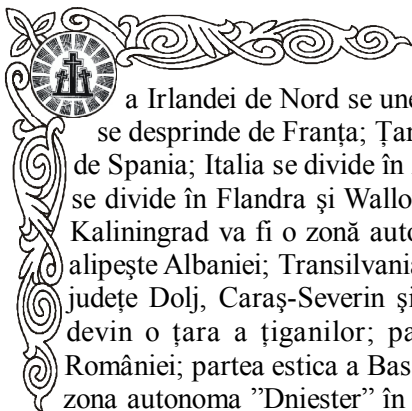
La începutul lunii decembrie 1989, președintele României socialiste, Nicolae Ceaușescu, a primit din partea lui Iulian Vlad un raport despre discuțiile din Malta dintre celor două mari superputeri de la acea vreme, Statele Unite și URSS. Raportul vorbește despre “un nou echilibru pe continentul european”, respectiv “redefinirea sferelor de influență”. Documentul a fost făcut public și nu insistam asupra lui. Ceea ce nu se știe, este faptul ca alături de informațiile mai sus amintite, spionii români care s-au ocupat de operațiunea “Malta” au mai adus și o hartă. Acest document a produs pe plan intern, în timp, demisia unui șef de Mare Stat Major al Armatei Române (Mircea Chelaru) și o catastrofa aeronautică: cea de la Balotești, din 1995. Pe plan extern, tot

ceea ce conținea la acel moment harta s-a produs sau este pe cale să se producă. Vă prezentăm o reproducere a documentului care se află la biblioteca din București a Mișcării Legionare.

Pe 31 octombrie 2000, generalul de corp de armată Mircea Chelaru, la vremea respectiva șef al Marelui Stat Major al Armatei, a anunțat o conferință de presa ad-hoc, seara târziu. El a declarat, spre uluirea asistentei, ca **structuri de tip mafiot încearcă să destabilizeze România și să enclavizeze sudul Olteniei**. Adică sa constituie o **veritabilă "Republica a Olteniei"**. Generalul nu a dat alte amănunte.

La câteva ore, în replică, a venit răspunsul Ministerului de Interne, prin generalul Mircea Mureșan, care a spus că "se poate vorbi de elemente de crimă organizată, generate de nivelul scăzut de trai, de sărăcie. Este vorba despre recuperatori, traficanți de droguri și cei implicați în fenomenul prostituției. Dacă nu ținem sub control fenomenul, în timp, e posibil să devină un pericol". A doua zi, pe 1 noiembrie 2000, Mircea Chelaru și-a dat demisia din funcția de șef al Marelui Stat Major al Armatei. Despre ce era vorba? În 1992, William B. Wood, geograf șef al Departamentului de Stat american (fost ambasador SUA în Afganistan), dădea publicității o hartă cu noile granițe ale statelor Europei, granițe care ar fi trebuit modificate în virtutea intereselor strategice de după căderea blocului comunist. Adică înțelegerea de la Malta.

Pe scurt, se preconiza că: Scoția devine independentă; o parte a Irlandei de Nord se unește cu Republica Irlanda; Bretania se desprinde de Franța; Țara Bascilor și Catalunia se desprind de Spania; Italia se divide în zona de nord și zona de sud; Belgia se divide în Flandra și Wallonia; Cehoslovacia se rupe în două; Kaliningrad va fi o zonă autonomă în cadrul Rusiei; Kosovo se alipește Albaniei; Transilvania devine parte a Ungariei; actualele județe Dolj, Caraș-Severin și Timiș se desprind de România și devin o țară a țiganilor; partea vestică a Basarabiei revine României; partea estică a Basarabiei, inclusiv Transnistria, devin zona autonomă "Dniester" în cadrul Ucrainei.

Publicația franceză "L2 evenement de Jeudi" arăta harta mai sus menționată, în octombrie 1992. Peste România de sud-vest scrie "Țigani". Un asemenea document primise Ceaușescu și despre el vorbea și generalul Chelaru.

Ce spune harta și ce s-a întâmplat

- în 1993 Cehoslovacia a dispărut de pe harta lumii și au apărut Cehia și Slovacia. Pașnic.

- Divizarea Iugoslaviei, așa cum vorbea documentul, a fost efectul unui sir de conflicte armate începând cu 1990, când Germania recunoaște prima independența Sloveniei și Croației. În 1991 începe războiul dintre sârbi și croați, iar în 1992 cel dintre sârbi și bosniaci.

- în 1996 mafia albaneză preia controlul traficului de droguri din Balcani.

- în 1999 au loc bombardamentele NATO din Serbia.

- în februarie 2008 Kosovo își declară independența față de Serbia, cu recunoașterea UE și SUA. Este foarte posibil să se unească cu Albania în următoarea perioadă.

- în noiembrie 2007, premierul regional scoțian Alex Salmond, seful Partidului Național Scoțian (SNP), a vorbit pentru prima oară despre un calendar de separare de Marea Britanie și a prezis că Scoția va fi independentă peste 10 ani, respectiv în 2017. Salmond a promis organizarea unui referendum asupra independenței Scoției înainte de alegerile regionale din 2011.

- în noiembrie 2007 flamanzii din Belgia au aprins scânteia scindării – deputații flamanzi au votat o lege care vizează reducerea drepturilor de vot ale francofonilor. Acest lucru s-a întâmplat pentru prima oară de la independența Belgiei, în 1830.

- în vara anului 2009, guvernul Berlusconi a fost zguduit de un scandal care a readus în actualitate ideea secesiunii dintre sudul și nordul Italiei.

- "Eliberarea" bretonilor, considerați urmași ai celților veniți din insulele britanice, de sub "opresiunea franceza" este susținută de Armata Revoluționara Bretona, care si-a început activitatea încă de la începutul anilor 1970. Născută ca o copie fidelă a Armatei Republicane Irlandeze (IRA), organizația bretona aparține aripii extremiste a mișcării naționaliste Emgann, mișcare al cărei obiectiv este independenta Bretoniei față de Franța.

- în anul 2009 locuitorii din mai multe zone ale Cataloniei au participat la un referendum "simbolic" privind independenta acestei regiuni față de guvernul de la Madrid.

- "Situația din Craiova a scăpat de sub control și cred că nu mai poate fi stăpânită. Nu mai ai curaj să ieși seara pe stradă". Afirmația aparținea președintelui Consiliului Județean Dolj, Ion Preoteasa, și era legată de escaladarea luptelor de stradă între clanurile mafiote din Bănie în ultimele luni ale anului 2007. Au urmat anii 2008 și 2009, când războaiele dintre clanurile de țigani din Craiova s-au derulat chiar în centrul orașului, lângă Tribunalul Județean, în plină zi.

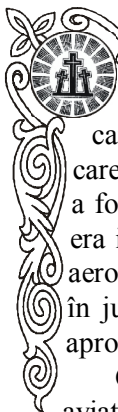
Chelaru: " Oltenia urma să se desprindă de România în decembrie 2000"

Generalul Mircea Chelaru: "La vremea respectivă (octombrie 2000) aveam informații precise despre enclavizarea sudului Olteniei, și nu numai, de comunități compacte de romi, cu implicarea unor structuri de tip mafiot... Oltenia urma să se desprindă oficial de România în decembrie 2000, iar Strehaia urma să devină capitala enclavei. Din câte știu, nu s-a renunțat încă la acest plan".

Generalul Mircea Chelaru... în anul 1990 a fost director al Diviziunii III de contraspionaj la Serviciul Român de Informații. A fost șeful Marelui Stat Major al Armatei în anul 2000. Din anul 2008 este general cu patru stele, în rezervă.

De ce a dispărut dosarul Balotești?

Spionul roman care i-a adus lui Iulian Vlad și prin acesta, lui Ceausescu, acele date de la Malta, în 1989, a decedat în

catastrofa aeronautica de la Balotești. Cităm declarația unei persoane care cunoaște detalii din interiorul sistemului: „Omul care a adus informațiile de la Malta în 1989 se afla în Airbusul care s-a prăbușit la Balotești în 1995. Nu a fost un accident aviatic, a fost un act terorist, o execuție, era vizata chiar persoana care era implicata în acțiunea românească de spionaj de la Malta”. O aeronava cu destinația Bruxelles s-a prăbușit, la 31 martie 1995, în jurul orei 9.00, în apropierea Aeroportului Otopeni, după aproximativ 2 minute de la decolare...

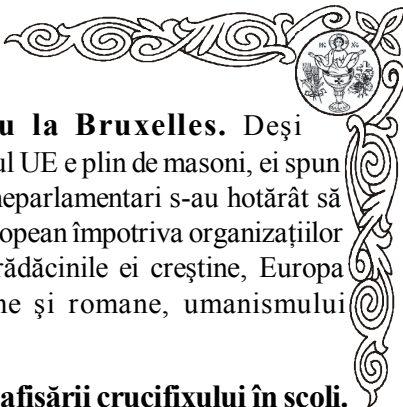
Ce scrie presa în 20 mai 2008: ”Dosarul celei mai mari catastrofe aviatică din România, accidentul de la Balotești, este de negăsit. Consiliul Superior al Magistraturii încearcă sa afle cum au dispărut documentele, înainte ca procurorii sa se pronunțe asupra cauzelor care au dus la catastrofa aviatică”. Timp de mai multe luni au fost luate la puricat arhivele Parchetelor Tribunalului și Curții de Apel București, dar și cele ale Parchetului Curții Supreme. Verificările au dus la concluzia ca dosarul accidentului aviatic nu a fost soluționat de niciunul din aceste parchete. Cât despre dosarul în sine, acesta s-a evaporat din arhivele celor trei unități de Parchet care au preluat pe rând frâiele investigației. Ulterior, Consiliul Superior al Magistraturii a decis ca procurorii sa reconstituie documentele care lipsesc. Nu s-a specificat cum sa le reconstituie... (Mihaela G.) - www.agentia.org -

Republica Penitenciară de Maximă Siguranță România.

Constatând că în România cei mai corupți și mai mafioți sunt la conducere (cum se întâmplă de fapt în orice țară “civilizată”, dar și în orice penitenciar), conducătorii României (președinte, prim-ministru, ministrul de interne etc.) au hotărât ca din 2011 toți românii să fie deținuți, iar cei mai mafioți dintre ei nu numai să-i conducă, dar să-i și controleze și monitorizeze în fiecare clipă (pentru maxima lor siguranță! - a conducătorilor mafioți). În acest scop, toți românii vor primi buletin cu cip biometric, care-i vor proteja de furtul de identitate! Tot din 2011 Anglia renunță la acest cip, tocmai datorită slabului grad de protecție împotriva furtului de identitate. Ciudat, nu? Concluzia: românii vor primi acest buletin cu cip tocmai pentru a fi furați/sabotați mai ușor de cei care îi conduc.

Știri din lume

Masonii își fac birou la Bruxelles. Deși parlamentele naționale și parlamentul UE e plin de masoni, ei spun că nu fac politică! Așa că masonii neparlamentari s-au hotărât să facă lobby pe lângă Parlamentul European împotriva organizațiilor creștine și pentru că, în afară de rădăcinile ei creștine, Europa datorează multe filozofiilor elene și romane, umanismului renescentist și iluminismului.

CEDO vrea interzicerea afișării crucifixului în școli.

În data de 3 noiembrie 2009, Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) decidea că prin afișarea crucifixului în școli se viola articolul 2 al Protocolului nr. 1 (Dreptul la educație), ca și articolul 9 (Libertatea religioasă) din cadrul Convenției. Experți politici și juriști din diferite state ale continentului european, în frunte cu Italia (care a și inițiat recursul împotriva sentinței respective), n-au întârziat să critice aspru decizia CEDO, declarând-o “o încercare de impunere a laicismului”, cu atât mai neavenită cu cât CEDO nu prevede că statul este “obligat la neutralitate confesională în cadrul educației publice obligatorii” sau în orice alt sector public. Realitatea este că numeroase state membre ale Consiliului Europei sînt “state confesionale”, în sensul că, pe temeiul unei vechi și neîntrerupte tradiții, au o religie oficială și vorbesc de Dumnezeu în legile și constituțiile proprii. Pentru prima dată însă în istoria CEDO, 10 state, între care și Rusia, s-au declarat amicus curiae, pentru a susține Italia în recursul contra sentinței Curții prin care se interzicea expunerea Crucifixului în aulele școlilor publice” (Armenia, Bulgaria, Cipru, Grecia, Lituania, Malta, Monaco, San Marino, România și Rusia.).

Un rabin recunoaște că Mesia e Iisus, dar... Yitzhak Kaduri, rabin și cabalist, un mare învățător al Israelului, la moartea sa, în 2006, a lăsat un bilet care să se deschidă doar peste un an. În 2007 s-a putut citi pe bilet că Mesia este Iisus. Însă, din descrierea lui Mesia făcută în timpul vieții de către Kaduri, Iisus e văzut doar ca un conducător pământesc (adică antihrist!) care va veni după moartea lui Ariel Sharon (care e în comă de vreo 5 ani).

EDITURA AGATON - Cărți disponibile

Arhim. Teofil Părăian

- Crediința lucrătoare prin iubire – predici la duminici – (30 lei; 480 p.)
- Sărbători fericite! Predici la praznice și sărbători (14 lei; 256 p.)
- Cum putem deveni mai buni. Mijloace de îmbunătățire sufletească. Îndrumător ortodox (28 lei; 472 p.)
- Cu fața spre veșnicia fericită – A doua venire a Domnului Hristos. Judecata de Apoi. Raiul și iadul. Împărăția lui Dumnezeu (9 lei; 160 p.)
- Rugăciunea – piatra de încercare a tuturor lucrurilor (12 lei; 192 p.)

Părintele Arsenie Boca

- Mărturii din Țara Făgărașului despre Părintele Arsenie Boca (*) (7,50 lei; 128 p.)
- Noi mărturii despre Părintele Arsenie Boca (**) (7,50 lei; 130 p.)
- Alte mărturii despre Părintele Arsenie Boca (***) (7,50 lei; 130 p.)
- Lupta duhovnicească cu lumea, trupul și diavolul (7,50 lei; 128 p.)
- Ridicarea căsătoriei la înălțimea de Taină - Îndrumător duhovnicesc - (10 lei; 160 p.)
- Pravila albă. Sfaturi pentru cei căsătoriți (2 lei; 64 p.)
- A házasság felemelése a Szentség magaslatára (Lelki útmutató) - (Ridicarea căsătoriei la înălțimea de Taină - lb. maghiară) (11,50 lei; 196 p.)

Virgil Gheorghiu

- Reportaje de razboi (Ard malurile Nistrului; Am luptat în Crimeea; Cu submarinul „Delfinul” la asediul Sevastopolului) (18 lei; 352 p.)
- Marele exterminator și Marele Sinod Panortodox (10 lei; 160 p.)

Pr. Dan Bădulescu și Pr. Platon Popovici

- Ortodoxie și erezie. Religie și magie. Preoție și masonerie - (12 lei; 192 p.)
- Conflict între “legile” științei și minunile credinței (12 lei; 190 p.)
- Dialoguri despre facerea lumii. Legătura spirituală dintre univers, pământ și om – Pr. Platon Popovici (7,50 lei; 108 p.)

Fabian Seiche

- Lumina lui Hristos vine numai la ortodocși - Sfânta Lumină de la Mormântul Sfânt - (9 lei; 152 p.)
- Sfânta Cruce și cele trei cruci ale omului (6,50 lei; 96 p.)
- Sufletul după moarte și până la înviere. Salvarea din iad a sufletelor morților noștri - *Fabian Seiche și Ioan Cișmileanu* (12 lei; 192 p.)
- **NOU: Greco-catolicii. Uniți cu papa, dar dezbinați cu Hristos. Uniți cu Roma, dar dezbinați cu România** (13 lei)

Alți autori

- Rugăciunea lui Iisus - Unirea minții cu inima și a omului cu Dumnezeu - Îndrumător duhovnicesc - *Ierod. Paraschiv Cleopa* (9 lei; 128 p.)
- Creștinismul – sufletul neamului românesc. *Despre frumusețea și puterea credinței creștine, dar și despre pericolele ce o pândesc.* ((14 lei; 260 p.)
- **NOU: Pe urmele Bunicii Maicii Domnului. Paraclisul Bunicii Maicii Domnului** – *Maica Ecaterina Fermo* (7 lei)

- **Buruieni crescute la umbra Bisericii.** Vedenii, proorocii și epistole neadevărate. Urâciunea vrăjitorilor și a obiceiurilor păgânești – *PS Valerian Zaharia* (2 lei; 68 pag)
- **Calea spre fericire.** Scrisori trimise din închisoare celor dragi - *studentul Valeriu Gafencu* (2,20 lei; 64 p.)
- **Meșteșugul bucuriei.** Cum dobândim bucuria deplină, ce nimeni n-o va lua de la noi – *Monahia Siluana Vlad* (13 lei; 288 p.)
- **Tinerii la răscruce: Hristos sau idolii secolului XXI?** – *Pr. Nicolae Tănase* (12 lei; 192 p.)
- **Adevăratul Mormânt al lui Iisus Hristos** – *Cristian Serban* – (6 lei); (96 p.)
- **Împărăția veșnicei Iubiri.** Povestiri duhovnicești - *Pr. C.Moroianu* (160 p.; 9 lei)
- **Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș. Viața, minunile și acatistul** (3 lei; 48 p.)
- **Din isprăvile lui Pisic Mic** – *povestire de Florica Elena Lorint; ilustratii color de Alexandru Stănese* (9 lei; A4 cartonată)
- **NOU: Maica Domnului - ocrotitoarea celor prigoniti de comunisti. Mărturisirile unui condamnat la moarte - Neculai Aioanei** (4 lei)
- **NOU: Mărturii din iadul închisorilor comuniste** – *Mihai Pușcașu* (8 lei)

În curs de apariție:

- **Martiri și mărturisitori români ai secolului XX** - *F. Seiche*

Revista **Porunca Iubirii:**

- Anii 2001-2008 (6 nr. / an): **2 lei/ex.**; • Anul 2009: **3 lei/ex.**

Pentru comenzi: Asociația Pentru Isihasm - Editura Agaton, O.P. 1, C.P. 10, cod 505200 Făgăraș, jud. Brașov; tel. **0268.211290; 0761.190267; 0740.798366**; e-mail: cartea.ortodoxa@gmail.com

APEL

Mănăstirea Sfântul Pantelimon are nevoie de sprijin material și financiar pentru construirea bisericii mănăstirii și pentru renovarea unor clădiri pentru a fi locuite de persoane nevoiașe. Pentru credincioșii care doresc să ajute (se pot trimite și pomelnice) dăm mai jos adresa și contul bancar:

Mănăstirea Sfântul Pantelimon, localitatea Siliștea Gumești (Nouă), cod 147350, jud. Teleorman

Cont: RO66RNCB0246011546380001 BCR-Suc. Roșiorii de Vede
Cod fiscal: 12283148

Stareț: Protos. Antonie Lita; 0723.216577

Cartea Ortodoxă prin Poștă

Prin acest serviciu puteți comanda cărți de la editurile ortodoxe din țară (peste 300 de titluri), precum și icoane, tămâie, mir, cruciulițe, veșminte, epitaf, prapori, calendare, agende, felicitări etc.

Lista detaliată a acestora se găsește pe site-ul **www.rugulaprins.go.ro** sau, la cerere, se poate trimite prin poștă (gratuit). Cărțile Editurii Agaton și revistele Porunca Iubirii se oferă cu reducere de 30% pentru comenzi de minim 100 lei.

Tel. /Fax: 0268.211290; 0761.190267; 0740.798366

e-mail: **cartea.ortodoxa@gmail.com**

Editura Agaton: OP 1, CP 10 (sau str. Nicovalei 15) cod 505200
Făgăraș, jud. Brașov

TALON DE ABONAMENT

(un abonament pe 1 an cuprinde 6 reviste)

Nume si Prenume (sau Institutie)
 Str. Nr. Bl. Sc. ... Et. ... Ap. ...
 Cod Localitate Sector ... Judet
 Telefon Fax e-mail:
 Cod fiscal (dacă doriți factură) Funcția / Profesia

Doresc un număr de abonamente la publicația "PORUNCA IUBIRII", începând cu nr., pe o perioadă de:

- ☐ 1 an (6 reviste): **21 lei** - România; 14 € - Europa; 18 € - Restul lumii
☐ 2 ani (12 reviste): **42 lei** - România; 28 € - Europa; 36 € - Restul lumii

Am achitat lei, cu mandatul poștal nr. data, la adresa:
Cișmăleanu Elena (API), OP 1, CP 10, cod 505200 Făgăraș, Jud. Brașov
 Pe mandatul poștal, în "locul de corespondență", scrieți: "*Contribuție pentru revista Porunca Iubirii*". Talonul de abonament se trimite într-un plic la aceeași adresă.

Porunca Jubirii

Editor

Asociația Pentru Isihasm

Consilier edit.: Pr. conf.univ. dr. C. Necula

Revista apare cu binecuvântarea

Arhiepiscopiei Ortodoxe Sibiu

Director: Ioan Cișmileanu

0766.371570; 0268.211290

e-mail: cismileanu_ioan@yahoo.com

Redactori: Fabian Seiche

prof. George Căbaș,

Corector: prof. Pătru Veronica

Grafician: Alexandru Stănese

Tehnoredactare: Ioan Cișmileanu

Difuzare (comenzi, abonamente):

Elena Cișmileanu: 0761.190267; 0740.798366

0268.211290 (tel./fax)

e-mail: cartea.ortodoxa@gmail.com

Gruparea revistei

- Pr.prof.univ.dr. Ghe. I. Drăgulin

- Pr. Dan Bădulescu

- Dr. Iosif Niculescu

- Ing. Ioan Cișmileanu

- Prof. George Căbaș

- Fabian Seiche

Adresa

redacției și asociației

OP 1, CP 10, cod 505200 Făgăraș, jud. Brașov

email: edituraagaton@gmail.com

http: // www.rugulaprinș.go.ro

Asociația Pentru Isihasm-Fil. Făgăraș

Autoriz. (Hot.Jud.): 3342/153/19.06.97

Cod Fiscal: RO 9682963

IBAN: RO45RNCB0055006918440001

- BCR Făgăraș

*

ISSN 1453 - 7567

Periodicitate: 6 nr. / an

Anul 13 - Nr. 76 (4/ 2010)

Important

● Invităm cititorii (preoți și mireni) să ne trimită materiale pentru publicare prin poștă sau prin e-mail: edituraagaton@gmail.com.

● Opiniile exprimate în materialele publicate aparțin autorilor și nu reprezintă neapărat poziția redacției

● Materialele publicate nu pot fi reproduse în alte publicații, decât cu acordul redacției și cu specificarea sursei.

Persoanele juridice pot achita și în contul în lei a Asociației Pentru Isihasm nr. RO45RNCB0055006918440001 deschis la BCR - Suc. Făgăraș; CIF: RO9682963

Persoanele din străinătate pot plăti în următoarele moduri:

- Cu mandat postal *Eurogiro*, *Money Gram* sau *mandat postal internațional*, pe adresa: *Cismileanu Elena, str. Campului, bl.4, sc.A, ap.18, cod 505200 Fagaras, Romania*
- Prin rețeaua **Western Union**, pe numele Cismileanu Elena, Fagaras, Romania

Dacă doriți să ne transmiteți numele, țara și suma trimisă, folosiți telefoanele +40.0268.211290 ; +40.0740.798366; sau e-mail: edituraagaton@hotmail.com

